1926 december 25. Szombat — Ára 3000 korona — Debrecen, VIII. évf. (294)

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY HÓRA 35000 KORONA
EGYES SZÁM ÁRA 1500 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VITÉZ KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3—48. SZÁM

Karácsony reggelén

„Ma született nektek a Megtartó, ki az Ur Krisztus . . .“

Ezeket a szavakat mondotta az Ur angyala ama szent éjjelen a pásztoroknak és eképen hirdette először országgá-világgá a jó, a boldogitó hirt: az evangeliumot, a Jézus megszületését. Az eredeti görög szövegben a „megtartó“-t a „szótér“ szó fejezi ki, amelynek jelentésében nemcsak a megmentés, megszabaditás, a bünökből kivezetés és megváltás ténye, hanem a fentartás, igaz utra vezetés, az idvezülhetés igérete is benne van. Együttesen egy szenvedő és egy cselekvő szeretet: amaz magára veszi a bünös világ minden bünhödését a Golgotha kinszenvedéseiben, emez kézen fogja a megtérni akaró emberiséget és mint örök Mester, tökéletes Atya, egyetlen igaz és szerető Istenember, átkalauzolja a végesből, a halandóból, a semmiből a végtelenbe, a halhatatlanságba, a mindenségbe.

Tehát együtt a megmérhetetlen passzivitás és az utólérhetetlen aktivitás; együtt mélység és magasság korlátlan arányokban; együtt a legnagyobb lehetetlenségek bizonyos megvalósulásban és legkiáltóbb ellentétek békességes kiegyenlitődésben.

Közel kétezer év óta minden esztendőben ujra és ujra felharsan diadalmasan az angyali szózat: „ma született nektek a Megtartó!“ És kétezer év óta egyre jobban nő, árad, viharzik a bünök tengere, mely ezt az egész földi világot elnyeléssel fenyegeti de sajnos, mindig kevesebben lesznek azok a szomjuhozó lelkek, akik a megváltás utján és után Isten országának cselekvő, maguk elhatározásából megigazult fiai akarnak lenni. Az „idők teljessége“, mely Augusztus római császár korában a bethlehemi jászol üdvözitő kisdedét világra szólitotta, most sokkalta és sokszorosan jobban tenyészik, burjánzik, pusztit köztünk, emberiségen, mint eddig bármikor. És az Ur angyala hiába hirdeti a nagy örömet, mert nincs vagy alig van: kinek? Számszerint nagyon elszaporodtak a keresztyének, de ez csak látszólagos menynyiség, mert valódi értékben hü és napról-napra tökéletesedni vágyó, a Szentlélekkel eltelt és alázatos szolgái a Krisztusnak vajmi kivételesen fordulnak elő. Ezért tobzódik a Gonoszság fékevesztetten, orgiázik győzelmi mámorban a Hamisság, hódolnak tömjénező áldozattal az Aranyborjunak. De mindenekfelett ezért ur mindenekben a Gyülölet. Milyen fájó és kétségbeejtő dolog ezeket Karácsony reggelén, a jászolbölcső szomszédságában, az örök ártatlanság szemlélése közben, a szénapárnás és kenderpólyás égi király lábaihoz leborulva elgondolni és elmondani!

De a mai reggel soha és sehol sem lehet — legfeljebb tovasuhanó pillanatokig —, az elkeseredés, a bánat, a reménytelenség, a tévelygés, a céltalanság ideje. Ilyenkor még a legdurvább öklök is imára kulcsolódnak, még a legkajánabb szemekben is felrévedezik a szelid áhitat, még a megfagyott szivek jégburka is felenged dermedtségéből. Hajoljunk hát le mi is, árva és elhagyatott, megcsufolt és kirabolt, bünös és bünhödő magyarok, Jézus trónusának zsámolyához, s leborulván tegyünk neki tisztességet, mint a pásztorok és bölcsek, fogadjuk Őt be lelkünkbe és kérjük, hogy vegyen ott magának állandó lakozást. Igy, de csakis igy és sehogyan másképen, kiigazodnak rendre a mi összes megzavarodott dolgaink, elmulnak rémitő nyavalyáink, az örökös sir helyett uj élet fog ránk virulni, mert királyi székébe ültetjük a Szeretetet. Még pedig ugy a szenvedő, mint a cselekvő Szeretetet. Amazzal szivünkben alázkodjunk le a porig és bánjuk meg büneinket, ismerjük meg és azután igazitsuk ki ugy magán, mint közéletünkben összes kisebb és nagyobb vétkeinket; emezzel lelkünkben térjünk uj utra jövendőnkben, melynek irányelve legyen az az intelem, hogy legyünk tökéletesek, miképen a mi menyei Atyánk tökéletes.

Ha ez a gyönyörüséges álom csak részben is megvalósulna, akkor igaz, tiszta, boldog örömmel zenghetnénk a zsolozsmát:

„Krisztus Urunknak áldott születésén,
Angyali verset mondjunk szent
ünnepén“.

Dr Bessenyei Lajos.

„A keresztyén magyarok ne azt keressék, ami elválasztja, hanem ami összehozza őket“

Borbély-Maczky Emil nyilatkozik a miskolci fajvédő győzelemről

(*A Hajdufőld tudósitójától.*) A magyar választások legszebb, legdicsőségesebb küzdelme a miskolci volt, melyen a magyar Tarnopol, keresztyén lakossága oly imponáló többséggel szerzett mandátumot

a fajvédő Borbély-Maczky Emilnek,

hogy győzelmével példát mutatott az egész ország intranzigens nacionalista magyarságának is. Ez a gyönyörü diadal nemcsak a miskolciak pompás szervezettségének, fegyelmezettségének, nagyszerü összetartásának volt köszönhető, hanem annak is, hogy *Borbély Maczky* Emil személyében olyan vezér került az élükre, aki ritka nagy tekintélynek, páratlan megbecsülésnek és rajongó szeretetnek örvendett ugy a munkásság, mint a polgárság köreiben.

Borbély-Maczky Emil mindig egyenesen, megingathatatlanul haladt a maga utján s ezzel megszerezte a miskolciak szivét, melyet

céltudatos munkával, fárad-

Falra festett ördögök

— Vázlat egy libbrettóhoz —
irta: ifj. **Szabó György**

Abban az időben, mikor a pajkos élet ezt a kis operett-tréfát elkövette, Nyárádi Pista volt a debreceni nagy kollégium legkülömbb diákja. Legkülömbb volt nem csak szemre-főre és a spektábilis deákrespublika előtt való kedvesség és tekintély dolgában, hanem tudományos peritusság tekintetében is, ugy hogy a Belzebubbal cimboráló nagy magister, a hetedhétországon is félelmetes hirü és tudományu Hatvani István nagytiszteletü professzor ur őt választá ki a tekefejü Muzsaiak tiszteletes nyájából famulusának, ahogy ma mondanák: tanársegédjének.

Elképzelhetetlen megtiszteltetés volt ez akkoriban egy magyar diák ember számára; és Nyárádi Pista mégis ennek a nagy tisztességnek volt a boldogtalanja.

Mert a diákszív — az különös planéta. Két nap körül is kering egyszerre. Az egyik a tudás, a bölcsesség napja, tündöklő, de örökké hüvös ugyanaz, mint amilyen csak maga, az öreg igazság ábrázata lehet a képiró előtt. A másik már okkal bizalomgerjesztőbb; mosolygós, pajkos és rózsaszin; fitos orra van és selymes, lágy-arany az aureolája. Jaj a szegény planétának, ha választania kell a kettő közül. És kicsibe mult, hogy Nyárádi Pistának választania nem kellett.

De nem a Teufelspott Krisztina hibájából. Krisztinka leányasszony, a fitos orru, aranyhaju napocska, nem volt féltékeny arra a másik napra. Sőt! Talán azért is lett egyszeribe olyan nagyon figyelmes a daliás Pista diákra, mert az annyi dicsőséggel tudott szolgálni annak a másiknak is. Hanem annál ádázabb indulatokkal viseltetett ama másik nap iránt Teufelspott Eliás uram, aminek szintén meg volt a maga együgyü históriája.

Éliás urat, aki hivatására nézve atya, foglalkozását tekintve pedig a borbély és az orvos között amolyan régi módi középlény volt, a jó ég tudná, miféle szél sodorta az osztrák óperenciákról a disztó-evő turkománok homoksivatagára. Csak elég az hozzá, hogy itt, mint nyakatekert nevü idegen és mellesleg ugy is, mint borbély, hovatovább igen nagy keresletnek örvendett a csodaváró csonkák, bénák és nyavalyások között. De csak addig, amig egyszer hire nem futamodék, hogy tudós Hatvani ur a nagy kollégiumban a még tudósabb Sátánnal szürte össze a levet. Az idő óta Éliás mesterre bizony nem nyitotta rá többé az ajtót. aki komolyan meg akart gyógyulni. Annál sürjebben hordták obulusaikat azok, akiken már csak az ördög csudája segithetett, Hatvani doktor urhoz. Váltig szabadkozott pedig, szegény nagytiszteletü ur, hogy neki annyi köze sincs a pokolhoz, mint tudós Libándiné tensasszonynak, aki legalább hiszi magáról, hogy ő a Belzebub édes unokahuga. De hasztalan! Akit egyszer pártul fogott a Sátán, bemászik ahoz az arany a kulcslyukon át is. De hogyisne, az ég szerelméért, mikor még az Éliás ur tulajdon szakácsnéja, az öreg Borcsa néni is elcipelte a podagráját az ördög várába, a vén kollegiumba, a Hatvani nemzetes ur vizitája alá, amiért aztán a háza becsületében hátba támadott Teufelspott mester le is rántotta róla a keresztvizet. De megérte, mert amint Borcsa néne állitja, amióta a nemzetes ur megtapostatta fájós tagjait az ördögökkel, olyan fürge, mint a gyik.

Nem csoda hát, ha Éliás mester ádáz dühvel és gyanuval viseltetett minden iránt, ami és aki Hatvani Istvánra csak a legtávolabbról is emlékeztette. Minthogy pedig szegény Nyárádi Pista mindenekfelett emlékeztette, alig lehetett reménye hozzá, hogy szöszke Krisztináját valamikor Éliás atya áldásával viheti ki reménybeli kis parochiájára. Annál kevésbbé, mert Teufelspott mester már ki is szemelte a Krisztinka számára a szive szerinti — már tudniillik az ő atyai szive szerinti élettársat a Lőrinc urfi személyében, aki ugyan arculatának minémüsége révén diák-országban közönségesen csak Pulyka Tojás néven emlitteték és a diák-respublika foglalkozásszerü árulójának, magyarul spiclinek tartaték; azonban mindenesetre több tejbe apritni valója lévén, mint az apátlan, anyátlan árva, jó Pista diáknak. a pénzhez ragadt vén kuruzsló előtt már ez maga is elégséges lett volna a Lőrinc diák javára billenteni a mérieg serpenyőjét.

Azonban a hüséges kis Krisztina makacs vonakodása miatt a fülig szerelmes Pulyka Tojás még sem érezte magát olyan biztosnak a nyeregben, mint szerette volna. Ugy hogy szinte a maga végzetét látta kipéldázva annak a disznótök nagyságu, roppant gomolyának áldatlan sorsában, amelyet nászajándékul helyezett, azaz hogy cipelt volt az imádott hölgy lábai elé; és a fényes, kövér golyórengeteg a követ-

hatatlan lelkesedéssel tartott meg magának és a magyar fajvédelemnek.

A háboruban, mint aktiv huszárszázados szolgált, azonban mikor a Károlyi-forradalom kitört, azonnal nyugdijba vonult, letette a rangját és visszavonult a birtokára gazdálkodni. A nemzeti megujhodás idején azonban ismét az első sorokban állt. 1920-ban a legnagyobb magyar ipari kerület képviselőjévé választotta meg az ózdi munkásság, majd Borsodvármegye főispánjává nevezte ki a kormány. Borbély-Maczky Emil páratlan hozzáértéssel nemcsak tudással, hanem szivvel és lélekkel munkálkodott ebben az állásban, amikor azonban *Gömbös* Gyuláék kiváltak a kormánypártból, ő is követte a fajvédőket és meggyőződéséhez hiven, gerincesen azonnal lemondott az állásáról.

Most, amikor Borbély-Maczky Emil ismét visszakerült a magyar politikai életbe, a *Hajdufö d* munkatársa az aktuális kérdésekre és a miskolci választásokra vonatkozólag kérdést intézett hozzá, mire Borbély-Maczky Emil a következőket volt szives mondani:

— 1924-ben, mikor *Szentpály* István, Miskolc belső kerületének képviselője meghalt, az időközi választáson a fajvédőpárt programmjával vettem fel a küzdelmet és Rassay párti Huszka Vilmossal és a kormánypárti *Tarnay* Gyulával szemben. Az alapválasztáson Tarnay kibukott és én pótválasztásba kerültem *Huska* Vilmossal, aki ennek során győzött ugyan, de olyan minimális többséggel, hogy láttuk, miszerint Miskolcon meg kell szervezni a keresztény nemzeti érzésü magyarságot és akkor nincs az a hatalom, mely leverhessen bennünket. Ettől a perctől csak egy cél volt előttünk:

meghóditani Miskolcot a keresztyén nemzeti gondolatnak.

Szervezeteinket, melyek az időközi választásokon gyönyörü teljesitményt végeztek, nem oszlattuk fel, hanem mégjobban kiépitettük, belevontuk szervezetünkbe és a nagy küzdelemre neveltük a miskolci magyar társadalmat. A mi táborunkat nem forgácsolják száz felé pártkérdések, választóim között vannak fajvédők, keresztyén gazdasági pártiak, keresztyén szocialisták, akik ebben a választásban is, de mindenütt, ahol a keresztyén és magyar érdekekről van szó, egyet akarnak:

a keresztyén magyarság szupremáciajának érvényesülését, a keresztyén nemzeti gondolat diadalra jutását

és én magam, aki fajvédő vagyok, épp olyan közel érzem magamhoz a keresztyén szocialista munkástestvéreimet, mint fajvédő hiveimet, kikkel egy közös szent célért dolgozunk.

Ha majd elértük azt, hogy a keresztyén magyarság szupremáciája a társadalmi, politikai és gazdasági élet egész vonalán biztositva lesz, akkor elintézhetjük a magunk apró cseprő ügyeit, addig azonban nem szabad semmiféle ellentétnek lenni közöttünk.

Addig egynek kell lenni valamennyiünknek.

Ezt valljuk mi itt Miskolcon valamennyien és ennek köszönhetjük, hogy táborunkat nem tudta megbontani se a terror, se a presszió, de még a bodrogkereszturi csoda rabbi sem, aki a miskolci széfard rabbival együtt korteskedett a liberális jelölt érdekében.

Nemcsak hirdetni kell a keresztyénséget, hanem tettekkel kell azt szolgálni. Én, mint az első nemzetgyülésen az egyik legnagyobb ipari

és munkáskerületnek, Ózdnak, titkos választáson, abszolut többséggel megválasztott képviselője, nem resteltem a fáradságot, hogy otthonában és munkahelyén keressem fel a munkásságot. Meghallgattam panaszait, orvosoltam sérelmeit, szervezeteink állandóan törődtek a munkássággal, meghallgatták kéréseiket, eljártak ügyeikben, s ma büszkén mondhatom el, hogy nem egy volt szociáldemokrata munkás irta alá ajánló iveimet és adta rám szavazatát.

A miskolci választás eredménye lehet a példa, hogy ha a keresztyén magyar társadalom, különösen a titkos szavazásos kerületekben összefog, s ha a jobboldali szervezetek összetartanak, ha ez az egység megvan és azt nem bontják meg személyi torzsalkodások, ha nincsenek kicsinyes és meddő viták, hanem fegyelem van és megvan a nagy célok őszinte akarása, akkor

a jobboldali szervezetek a kormányhatalommal, a legvadabb terrorral és a legdurvább presszióval szemben is teljes sikerrel vehetik fel a küzdelmet.

Mi miskolci magyarok kész örömmel bocsájtjuk szervezeteink anyagát minden keresztyén és nacionalista párt rendelkezésére.

És most, Karácsony ünnepe előtt szeretettel fordulok minden igaz és nemzeti érzésü magyarhoz: Ne azt keressétek, ami elválasztja, hanem ami összehozza őket, hogy Miskolchoz, ehhez a legnagyobb százalékban zsidó és liberális városhoz hasonlóan intranzigens és keresztyén nemzeti érzésü képviselőt küldhessenek be a legközebbi választáson a parlamentbe. Idő van a szervezkedésre, de azt a szervezkedést már most meg kell kezdeni.

Szerenád

Allegro intimo.

Most néked küldök egy kis muzsikát,
hogy álmaidban nálad legyenek
szivem dobogta, halk melódiáim.
Mert nem szeretsz. De hogyha alszol,
az én s erelmem akkor ér utól
a ködön keresztül ásott szárnyakon
feléd röpit, amig szemem behanyva,
fáj dt fejem a két kezembe lankad.
Rövid a nótám. Máris megszakad
és inkább álmod is másé legyen,
csak fel ne ébredj, észre ne vegyél.
Ha felneszelsz — megszűnik a varázs,
s leszek megint egy görbedő diák,
ki lesbét bifláz késő éjszakán
s kinek a szive titkon fáj utánad.
Igy — trubadúr vagyok, mig alszol,
el nem küldöd levél, modern Cyrano,
Rostand hosszú fllerettü, vén vitéze,
kinek az orra — nagy s szerelme — fájdalom,
hát . . . azért küld ily groteszk muzsikát.

i. U. S

kező pillanatban, mint kugli-bábokat, seprendi le lábaikról az utcai járókelőket, ha Éliás ur a saját épsége kockáztatásával a kertkapuban hősiesen utját nem állja, hogy az idők viharai elől jó hirü éléskamrájában rejtse el „őt" mostohább napokra. Pedig be remekül állott mosolygós, sárga ábrázatán, nem minden célzatosság nélkül szivalaku koszoruba zárva, e két ösmerős név: Lőrinc és Krisztina, kipettyegettetvén pándi meggynek vérvörös levével.

De Lőrinc urfi nem az a legény volt, aki egy rakás juhturó legszemélyesebb sérelmét a lelkére veszi. Mentől reménytelenebb volt az ügye Krisztinánál, annál jobban igyekezett kedvébe járni Éliás mesternek, akinek a dolgok ilyetén állása egyszer csak egy pokoli ötletet adott. Az igazak szerencséjére a szemfüles Gyuszi, Krisztina unokaöccse és hasonmása a férfiui nemen, egyébként pedig dárdás kisdiák a nagy kollégiumban, — egy mogyoróbokor leple alatt kihallgatta a szörnyü komplottot és menten tudtul is adá illetékes helyeken, hogy Éliás bácsi igéretet tett a Pulyka Tojásnak, miszerint azon minutában megtartandja vele a kézfogót, mihelyt Lőrinc urfi megszerzi neki valahogyan a kollégiumból azt a büvös fekete könyvet, amelynek a segitségével Hatvani professzor szolgálatába kényszeritette a Sátánt, hogy csodatevő hatalmával betegeket gyógyitson, halottakat támasszon és mindenféle, soha nem hallott csodadolgokat miveljen. egyszóval, hogy pénzt, rengeteg pénzt harácsoljon.

Na lett is erre a hallatlan felfedezésre sugás-búgás a nagy diákkasban, de abból a beavatottakon kivül senki emberfia meg nem tudott semmit, legkevesebbet a Pulyka Tojás. Amig aztán egyszer ütött a cselekvés órája.

*

Gyönyörü, május végi este volt. S Krisztinka csodálatosképpen mégis az első szóra visszavonult a holdvilágról hálószobácskájába, pedig most Éliás ur is előbb küldte őt aludni, mint máskor szokta.

Minő titkokat rejthet méhében a közelgő éjszaka? — méltán kérdheti a be nem avatott olvasó, amint Teufelspott mestert izgatott arccal látja az udvarról a szobába, ablaktól a kapuhoz sietni, majd a várakozás gyötrő lázától letargikusan süppedni bele nagy karosszékébe.

Amig aztán egyszer csak kivágódik az ajtó és szinte bebukik rajta a várva várt, aki nem más, mint Lőrinc urfi, bármily nehezen ismerhető is fel lompos malaclopó köpenyében és még a szokottnál is rémültebb rőt ábrázatával. Mintha a lélek utolsó foszlánya szakadna ki a melléből, mikor kimondja, vagy inkább kifujja:

— Itt van . . .

S azzal leteszi az elképedt mester elé az asztalra ama legendás csodát: a Fekete Könyvet.

Itt van! Csakugyan itt van tehát. Egy büvös szó — és holnaptól fogva Éliás mester az ur az ördögök — no meg minden csodaváró népek erszénye fölött.

A superlátorok gondosan lebocsáttatván minden ablakon és két együgyü lélek az irgalmas Isten oltalmába ajánltatván, az Éliás ur elkékült ajkai közül végre kiszaladt a borzalmas ige:

— Sátán! Jelenj meg! . . .

Óh, rettenet! . . .

Ami erre történt, azt Lőrinc urfi már csak a nagy almárium mélységes fenekéről látta, amelynek ajtaját teste sulyosabbik felével bedöntvén, szépen belécsücsült; mert kettőjök közül ő volt az, aki ezuttal — ő tudja, miért — igazán nem számitott semmi néven nevezendő csodára sem.

S ime a varázsszóra mégis ott terem előttök három fekete pofáju szörnyeteg, bömbölve és szörnyü láncscsörgések között, kérvén uroknak és parancsolójuknak további parancsát.

Hiszen ha csak az kell! A hatalom első izétől nekiszédült Éliás ur most már látni akarta minden alattvalóját, aki földön, égen és pokolban a mai naptól fogva neki fog szolgálni. És jöttek is csőstül, sikongva és fogcsikorgatva, ugy hogy végül is kénytelen volt könyörgőre fogni a dolgot a megszeppent felcser:

— Elég! Most már aztán elég is lesz talán . . .

Mert mi a csodát csináljon most már annyi tettvágytól lihegő alvilági bestiával?!

Megvan! Igen! Csodát fog mivelni, olyan csodát, amiért a pákosztos vén Figaró legjobban irigylé Hatvanitól az ő mindenre képes lólábu jobbágyait.

— Teriiljön asztal és teremjen rajta tüstént a török császár ma esti vacsorája! . . .

S annyi idő sem telt bele, mig elmondom, ime az asztal felterült és megtrágyáztatott, még pedig dusan, mindenféle inycsiklandó földi jóval, csodálatosképpen az utolsó kappankocsonyáig mindenben az Éliás ur gusztusa és gyengéje szerint.

A ZAJECSÁRI ÁLMODOZÓ

PASICS MIKLÓS PÁLYAFUTÁSA AZ ÁLMOKTÓL A A VALÓSÁGIG — ZAJECSRTÓ NAGYSZERBIÁIG

(A Hajdufőld tudósítójától.) Gr cz december 17. Legutóbbi laibachi tartózkodásom alatt sikerült megismerkednem a délszláv politika egyik tekintélyes egyéniségével, akinek szava még ma is irányító befolyást gyakorol abban a nagyszabásu társadalmi zürzavarban, amelyet a mai közfelfogás némi tulzása balkáni közéletnek nevez. A befolyásos délszláv politikus nevét érthető okokból el kell hallgatnom és csak annyit közölhetek, hogy összeismerkedésünk után rövid néhány óra mulva az „*Elefánt*“ szálló ódon falai között a kölcsönös bizalom alapján olyan közvetlen társalgás fejlődött ki közöttünk, melynek tónusát, szinezését, kifejezéseinek nyiltságát csakis kizárólagosan a délszláv vérmérséklet teszi megmagyarázhatóvá.

A körülmények ugy hozták magukkal, hogy a politikai kérdések tárgyalása során csakhamar ráterelődött a szó a nagyszakállas aggastyán Pasicsra, aki akkor még hatalmának tetőpontján állt. Azóta Pasics alakja már eltünt az élők sorából és neve a történelem lapjaira került, ahol az elmult időkben dicsőségesen szerepelt hősök és államférfiak bizonyára nem kis csodálkozással és

némi idegenkedéssel fogadták maguk közé.

A beszélgetés még élénken megmaradt emlékezetemben és mivel egyes vonatkozásaiban tulhaladja az általános érdeklődés keréteit és bizonyos mértékben a magyar közvéleményt is érinti, megragadom az alkalmat és közreadom az az alábbiakban.

— A Balkán államok története — mondotta fejtegetései során a délszláv politikus — eleven cáfolata annak a történelmi igazságnak, hogy kevés bölcseséggel kormányozzák a világot. Az a ki csak valamennyire is foglalkozott a Balkán félsziget történetének különböző változásaival, csakhamar rájön arra, hogy ez a kormányzás arra a kevésre sem szorult soha. Szerbia ujabbkori története ugyszólván egyetlen ember nevéhez fűződik és ez Pasics Miklós volt, aki a mult század közepén Zajecsárban született, abban a kis városkában, a hol a világháborúban a szerbiai offenziva idején az előre küldött magyar huszárok találkoztak a bolgár hadsereg lovasságával és ezzel helyreállitották az összeköttetést a két hadsereg között. Szerbia akkor ott bukott el

és szinte csodával határos módon tápászkodott fel ujra a háboru végén,

mint valami knockoutolt boxoló, aki talpra állásakor már nem találja a porondon ellenfelét, mire egyszerüen eltulajdonitja ellenfele ruháit és értéktárgyait. Már pedig ehhez nézetem szerint nem kell semmiféle államférfiui bölcsesség. Ami pedig kell, arról jobb nem beszélni. Pasicsot viszont hivei épen ennek alapján nevezték el a Balkán Bismarkjának, sőt némelyek egészen odáig mennek, hogy nemes egyszerüséggel *Gladstonehoz*, a nagy öreg angol állam férfihoz hasonlitva a Balkán „*the old man*“ jének mondják. Ezek a tulzások azonban csak a megfizetett balkáni propoganda ügynökök tulfütött agyában születtek meg, akik elfelejtik vagy szándékosan nem vesznek tudomást arról, hogy épen Pasics élete és politikai pályafutása cáfolja meg legélénkebben ezeket a ráhalmozott ékes diszitő jelzőket.

— Pasics életében egészen világosan két különböző egymással ellentétes korszak különböztethető meg.

Az álmodozás és a cselekvés korszaka.

Az egyikben nagy, a másikban azonban elbukott.

— Az a fiatalos lelkü rajongó, aki Zajecsárban álmodozva az élet realitásainak és a politikai lehetőségeknek tökéletes semmibesemvevésével légvárakat épitett magának a délszláv nagyhatalom megalkotásáról, semmiképen sem tekinthető az államférfiui bölcsesség példaképének és alkotó államférfinak. Ifju és férfikorában politikai fondorlatokban vesz részt és összeesküvéseket sző az uralkodó szerb királyi család ellen, mire maga Milán király felséges kezeibe fogott bikacsökkel veri véresre renitenskedő alattvalóját és ez mind arra vall, hogy a fantaszta Pasics nem nagy mértékben kanalazta magába a politikai bölcsességet. Javithatatlan politikai álmodozó létére a reálpolitikusnak épen ellenkezője,

a gyakorlati életben teljesen használhatatlan idealista volt Pasics

és mégis most ime azt mondják, hogy neki köszönheti Szerbia mai nagyságát.

— A zajecsári álmodozó fantasztikus álomvilágában aztán a görög sorstragédiák jelenetei keltek életre. Milán Natalia királyi civódása, Milán lemondása, a kis Sándor király államcsinyje, az Obrenovics dinasztia kiirtása, az uj Karagyorgyevics dinasztia trónemelése, a féknélküli délszláv propaganda megindítása és pártolása, a képtelen és elérhetetlennek hitt nagyszerb nemzeti vágyak nyilvános célul kitüzése, a balkáni háboruk véres kavarodásai, a szerajevói kettős gyilkolás és végül a világháboru rémségeinek a müvelt emberi társadalmakra zuditása mindez megdöbbentő gyorsasággal és a való élettel teljesen ellenkező megvilágitásban tárult a szörnyülködve ámuló világ elé.

— Abban talán mindenki igazat fog adni, hogy ezeket a szörnyüségeket nem sorozzuk a bölcs politikai cselekedetek és az érett megfontolás alkotásai közé, hanem inkább hallandóak vagyunk valami hagymázos beteg lázas álmaiban megjelent viziókhoz hasonlitani és általános igazság az, hogy akármi született ebből, az minden lehet, csak nem egészséges és maradandó alkotás.

A zajecsári álmodó pedig mindezzel nem törődve haladt tovább álmainak borzalmakkal szegélyezett országutján. Ekkor érkezett el az amit józan ésszel senki sem számithatott. Megvalósultak a lehetetlen álmok és Pasics megérte vágyainak beteljesedését.

— Ekkor kezdődött meg Pasics életének második korszaka,

megvalósultak az álmok és elérkezett a cselekvés ideje. Most kellett volna Pasicsnak megmutatni államférfiui alkotó képességeit. De ebből nem lett semmi, mert Pasics tehetlen volt a kezébe került hatalom dacára. Az Alpoktól az Adriáig, az Egei tengertől a Nagymagyar Alföld szivéig nyuló Nagyszerbia tehetetlenül vergődött Pasics kezében. Mig cselekvés helyett habozott és töprengett, a görögök Szaloniki környékét ragadták ki, az olaszok Fiumét fogalták el véres harcokkal, az oláhok pedig a vajdaságot tépték szét. — Pasics ezt csak nézte, cselekedni nem mert vagy nem tudott.

Pasics egyetlen alkotása a kisantant létrehozása volt. Ez az ő személyes müve, de ez sem fogja tulélni alkotóját. Amig Pasics él, addig a kisantant fennmaradhat, de halála után szétfoszlik, mint a buborék. A kisantant kimondott célja ugyanis a megcsonkitott Magyarország őrzése, nehogy visszaszerezze az elvesztett területeit, De három olyan államot, melyeket gazdasági, politikai és területi viszonyaik egymással nomlok-egyenest szembeállitanak, nem lehet hosszu ideig börtönöri foglalkozásra lekötni, különösen akkor, ha a bilincsekbe vert fogoly segitségére magúknak is szükségük lehet. Ez idő pedig már veszedelmesen közeleg. Sokkal helyesebb volna, ha az egymás mellett élő és egymásra utált államok maguk között méltányos és igazságos, mindkét fejet kielégitő és megnyugtató egyezséget kötnének, minthogy ugy sem lehet sokáig a bilincseket rázó poroszlók szerepét játszani.

— Pasics szerepe véget ért a kisantant megalkotásával és ennél tovább menni egy lépést sem tudott. Előtte állt a kormányzás három lehetősége a centralizálás, a decentralizálás vagy az amputálás, De ő csak habozott és habozása miatt

---

De már erre Lőrinc urfi is előkerült az almárium fenekéről és mikor látta, hogy a mester intésére asztalhoz ül az egész pokolbeli vendégsereg és fal két pofára, mint akármelyik anyaszülte kosztosdiák, hogy szinte visszacsordul a szája két csücskén, — nosza ő se volt rest és olyan pusztitást rögtönzött a védtelen állati tetemek közt, hogy maga Éliás ur se állotta ki kacagás nélkül. De hogyisne, mikor a szegény éhenmaradt török császár rovására kacag!

Mikor aztán már a borok árja alámosta az Éliás ur nagylelküségének gátjait, azt mondá Lőrinc urfinak:

— No fiam Lőrinc! Amiért te urrá tettél engem, nem bánom hát, te meg legyél asszonynak kocsisa, ha már okosabbat nem tudsz kitalálni...

Látni kellett volna erre a Lőrinc urfi ábrázatát. Ahoz képest egy veres pogácsatök a buskomorság élő szobra lehetett volna, ha még vigyorogni tudna is. Hát még mikor Éliás atya keblére helyezé özvegyi háza virágát, a hálószobájából hevenyében elővonszolt Krisztinát és mikor az imádott lény — óh mely bizonysága a Sátán csodatevő hatalmának! — olyan telivér csókot lottyantott a Lőrinc urfi orcájára, hogy az abrosz szárnyával is alig birt belőle kitörülközni.

No lett is erre hejehuja, vigság! Kézfogó, amelyen a pokol a vendégkoszoru. Ilyet nem pipált a világ a Belzebub lakodalma óta. De harsogott is a dal (ki hitte volna, hogy ez az Isten nélkül való Sátán is magyar nóta mellett vigad, ha jó kedve szottyan!) és temetkezett a bor meg a sok jóféle étek, mintha vederrel borogatnák és kubikos lapáttal hánynák feneketlen szakadékba . . .

De nini! Hogy elsáppadt egyszerre a boldog örömapa. Azután meg kékül, zöldül és a végén lilába vereslik, a tekintete pedig ugy mered az asztal egy pontjára, mintha zsinórra füzte volna a két szemegolyóját a téboly. Lélek jelent meg tán neki, mint Macbethnek a foresi lakomán?

Nem. Nincs ott semmi egyéb, mint egy szelid nagy pufók gomolya, amelyen e két kedves név virul: Lőrinc és Krisztina, kipettyegetve szépen pándi meggynek vérvörös levével . . .

— Mulassatok csak kedves ördögöcskéim! — mond Éliás ur vésztjósló ádáz vigyorral, amint lélekzethez juta. — Mulassatok csak, amig visszajövök! — És azzal veszi utját szapora léptekkel, mint akinek egyszerre csak világos lőn ott benn, pince s kamra iránt.

Az öreg szimatot fogott. Ebből baj lesz. Upré!

A visszavonulásra egy dörgedelmes pofon adta meg a jelt, amelyet a Krisztina bidres-bodros jelmezéből kievickélő infámis Gyuszi kent le a Pulyka Tojásnak. Aztán nosza vesd el magad! Az egész pokolbeli vendégkoszoru, ki egy pulykacombbal, ki meg egy félig lerágott sonkacsülökkel biztatván gyorsabb iramra az előtte menekvőt, a végitéletre emlékeztető bömböléssel tódult ajtónak, ablaknak s pár pillanat alatt ugy tovaenyészett az elől-hátul kinálkozó kisebb-nagyobb résen, mint valamely kotyogó likvidum a tölcsér fenekén . . .

— Jaj a gazemberek! Óh az istentelen gonosztevők! — hangzik fel egyszerre az elcsendesült éjszakában az Éliás ur közelgő bőgése. — Temetővé tevék pincémet, kamrámat!

De már ennek a hátborzongató metamorfózisnak Lőrinc urfi se mert közeli tanuja maradni. Hanem jobbnak látván alkalmasabb időkre halasztani a világ forgandósága feletti filozófikus pislogást és feltápászkodván a földről, hova az imádott lény „hütlensége“ dönté, szorgosan kezdé immár latolni maga is, hogy merre tágasabb.

Éppen a legjobbkor. Mert a következő pillanatban oly elemi erővel zudult utána ama vágyva vágyott, drága Fekete Könyv, hogy okvetlen a fejét szegi, ha le nem kapja még kellő időben csontos vállainak bástyafoka közé . . .

*

Nagy kázus lőn a dologból. A Pulyka Tojás feladta a professzori kollégiumnak az egész spektábilis cétust, ördögidézés gyalázatos bünével vádolván meg különösképpen a főkalefaktort, Nyárádi Pistát. A szegedi boszorkánymáglyák korában veszedelmes vád volt ám ez nagyon, mert ha a bünösöket a jó Alma Mater kiveti magából, a világi törvény okvetlen a hóhér kezére engedi mind valahányat.

A nagy kollégiumban együtt ül a Sedes. S méghozzá a kegyetlen sors ugy vetette ki a kockán, hogy tudós professzor Hatvani a prézes; önmaga lesz tehát kimondandó a szörnyü itéletet lelke jó gyermeke, szegény Pista diák felett. Bezzeg ott is van a városból mindenki, aki mozog és fér. Borcsa néni három ember helyén is alig fér el ugyan; de ott szuszog és verejtékezik ő is

megingott az egész állam. A politikai életből is lassan kiszorul mert nyilvánosságra kerültek fia panamái, melyeket némelyek szerint za öreg Pásics elnézett, némelyek szerint pedig elősegített. A hatalom árnyékában az agg politikus ugylátszik megingott. Általpolitikai cselekedeteket vártak tőle és ő magán gazdasági előnyöket szerzett családjának. Azt sem fogják elfelejteni, hogy a külföldi szövetséges kormányok intelmei dacára rávette az akkor még régens Sándort, hogy erősitse meg a halálraitélt D mitriev cs ezredes és társainak ítéletét. Ezek Szalonikiban valami összeesküvésbe keveredtek és bár nem tudták kellőleg rájuk bizonyitani a bünösséget, Pasics mégis kivégeztette őket, Azt mondják, hogy terhére voltak ezek a tisztek, mert

ösmerték a szarajevói gyilkosság részleteit, melynek szervezői voltak.

Ez is államférfiui cselekedet helyett magánbosszu volt.

— Pasicsot lengő nagy szakállával inkább a balkáni szerb politika tamburmajorjának tartom, aki sippal dobbal hirdette a nagyszerb aspirációkat és maga is az élén haladva ütötte a nagy dobot, mig népe hüségesen mögéje zárkózott. Igy haladtak saját zenebonájuktól elbódultan kitüzött céljaik felé és mikor odaérkeztek csak akkor derült ki, hogy az, aki az élen halad nem generális, hanem csak tamburmajor.

Sokat beszéltünk még azokról a megoldásokról és személyi kérdésekről, melyek az uj szerb politika irányát megszabják, de ezek a részletek azt hiszem a nagyközönséget kevésbé érdekelhetik, mert részben csak helyi vonatkozásuak, részben pedig még egyelőre nem egészen aktuálisak. W. D.

Spira és Beregi
Budapest Debrecen
Uri divatkülönlegességei
alkalmas karácsonyi ajándék!
Nyakkendő occasio.

Házassági-kényszer a négyszáz év előtti Debrecenben

„A hentesek pedig Pünköstre megházasodjanak" - Eltiltották a mesterségétől, aki nem akart nősülni

(*A Hajdufőld tudósitójától.*) Egészen bizonyos, hogyha a debreceni eladó lányokat beültetnék a városi levéltár sárgult aktái, öreg jegyzőkönyvei közé s felsapoznák előttük a mult emlékeit, egyszerre elfogná őket a sarga irigység, mert hiszen rájönnének, hogy mégis csak jobb dolguk volt a szép anyáik nagyanyjának abban a régi Debrecenben, melyben nem ismerték ugyan a charlestont, a bubifrizurát és a rouge-t, de viszont a férfiakra nézve kötelező volt a házasodás. A férfiaknak meg kellett házasodni, akár tetszett, akár nem, mert a dologba beleavatkozott a városi tanács is és szörnyü módon elhegedülték a renitenskedő nótáját.

A házasság szent ügyét elsősorban a cégek szabadalmi levelei szabályozták s a mesterekre nézve kötelezően kimondották, hogy *bizonyos időn belül meg kell házasodnio', mert ha ezt nem teszik, mes er égüktől eltiltatnak.* Kommentár, indoklás nem kiséri ezeket a szigoru sorokat, de viszont négy évszázad ködén át is világosan látszanak azok a nemes intenciók, amelyek a céheket vezették: aki mesteri rangot nyert, vagyis már eltarthatta a családját is, nem élhette tovább a kényelmes agglegényéletet, mert a nemzetnek, a magyarságnak akkor is szüksége volt az uj generációkra, az uj es uj munkáskezekre és a boldog, tiszta, egészséges magyar családokra.

Nyilván ezért irja a többiek között a kovács, lakatgyarto és csiszár cég szabadalmi levele a következőket:

Nősülni kell!

„Ha peniglen ő közöttük lesznek uj mesterek, az kik meg fognák magokat az Isten rendeléséből a Szent Házasságot, esztendő három napig abban nem munkálkodván, hát büntessék meg elsőben érette edgy forinttal, második esztendőben, ha ugyan ugy akarna élni, akkor büntettessék az engedetlenséget két forinttal, harmadik esztendőben, ha ugyan-e vakmerőségre vetnéje magát, hát mindaddig a táblája felvonassék, mig abban a Szent dologban nem munkálkodik."

Jaj a szabóknak

1628 junius 22 én például a városi tanács hozott szigoru határozatot a házasodási kötelezettség ügyében s kereken kimondotta a következőket:

„Valamely szabó mester akármi oknak szine alatt meg nem házasodik, első esztendőben kedvezzenek neki az büntetésből, második esztendőben két forinttal, harmadik esztendőben hat forinttal büntettetik, negyedik esztendőben pedig az ő vakmerőségéért és Isten szerzésének megszegéséért a nőtlen mesterek táblájan vonattatik fel, ugyhogy *mindaddig nem leszen szabad mesterséget mivelni, mig meg nem házasodik.*"

A csizmadiák a kötelező nősülés ellen

Ugylátszik azonban, a kényszerházasság rendszere akkor sem örvendett tulságos népszerüségnek, mert 1611-ben a csizmadiák instanciájára a tanács enyhitette a rendeletet Legalább is erről tanuskodik az 1618 ból való protocullum, mely a következőket tartalmazza:

„A Csizmadiák instanciájára a nőtlen mesteremberek felől való deliberátumot in anno 1611 a Tanács mitigálta olyképen, hogyha esztendo három napig meg nem házasodik, táblája felvágassék: Honnan igy deliberált a tanács felőlük: Hogyha az ifju mester házasodását szántszándékkal halogatja, minden esztendő forgásában két forint legyen a büntetetése."

„A hentesek pedig Pünkösdre megházasodjanak"

Arról aztán már nem szól a krónika, hogy a csizmadiák megházasodtak e, vagy pedig inkább lefizették az évi két-két forint birságot.

Viszont a hentesekkel szigorubban bántak el 1683 ban. Velük szemben ugylátszik nem volt irgalom és kegyelem, mert felőlük viszont ekként deliberált a nemes magisztrátus:

„A Hentesek részéről, amely Hentesek legen henteskednek, nőtelenek, *Pünkösdre megházasodjanak, mert mesterségük mellől elesnek.* Akik pedig most állanak közikbe, azok is azon esztendőben megházasodjanak, más esztendőre nőtelenül nem henteskedhetnek. Valakik pedig a dohán' szivására kapattanak, mesterségüktől tiltassanak el."

Egyszóval a derék henteseknek nemcsak hogy nősülni kellett, hanem *még dohányozni sem volt szabad.*

A nősülési kötelezettséget nem nagyon vette tréfára a tanács, mert aki renitenskedett, azt valóban el is tiltották mesterségétől.

Egy makacs agglegény

Az egyik jegyzőkönyvben ennek bizonyságára a következő rövid sorok olvashatók.

„Nőtlensége miatt', Borzó Gergely szappanos mest rségétől eltiltatik."

Arról persze már nem szól az irás, hogy vajjon milyen okok miatt maradt nőtelenül *Borsó* Gergely, aki inkább hagyta, hogy eltiltsák a mesterségétől, semhogy asszonyt vegyen a házhoz.

Végezetül még csak annyit, hogy a debreceni céheknek és a magistratusnak nemrégiben, hosszu négyszáz év után követője akadt Olaszországban, Benito *Mussolini* személyében. Nem hisszük ugyan, miszerint a Duce olvasta volna a városi levéltár protocullumait, tény azonban, hogyha bár nem is rendelte el a kötelező nősülést, olyan sulyos agglegényadót szózott a nyakába Itália 24 éven felüli fiatalságának, hogy attól koldulnak holtuk, helyesebben eskövőjük napjáig.

A rossznyelvek szerint ezért van az, hogy az olasz lányok egyszeribe fascisták lettek. (*mars*)

Nagy cipővásár
karácsonyi árleszállitással
Neumann Miksa
Piac utca 41. szám alatt.

a lelkem az egyik sarokban. Ott van természetesen Teufelspott Éliás uram is, a vádló koronatanuja.

— Ne bömbölj! — mordul rá most éppen a pityergő Krisztina kisasszonyra. — Jobban tennéd, ha ahelyett szégyelnéd magadat . . .

Ezenközben pedig a nagy per hömpölyög a gyászos végkifejlés felé. Hatvani professzor, a melegszivü mester, egy édesatya leleményességével igyekszik pallót adni a Pista fiu lábai alá, amelyen át kikászolódhatnék a csávából. De hiába! Nem megy. A vád nagy és erős.

Ugylátszik, mintha talán már csak okosabb ötlet hiján, pusztán a vak végzetre és Istenre bizván a következendőket, tenné, hogy vévén az előtte fekvő korpusz deliktit: a Fekete Könyvet, felmutatja azt, egyenest Éliás urhoz fordulva:

— Ismeri kigyelmed ezt a könyvet?

— Hogyne ösmerném már, lelkem nemzetes ur! — sipit egy hang erre éppen az ellenkező irányból; s mint roppant ágyugolyó a szálerdőt, aként dönti-boritja az utjában állókat a jó Borcsa néne, amint fujva, lihegve törtet a katedra felé.

— Hogyne ösmerném már! Na csakhogy megkerült! Az én szakácskönyvem az, csókolom a kezét. A Lőrinc urfi kérte el azt én tőlem a minap, hogy azt mondja, majd a Tépelspót tekintetes ur is kitanulja belőle az ördöngös mesterséget, hogy máskor nekem se kellessék érte messzire fáradni. Mert hogy teccik tudni, nehezen mozgok már. Na csakhogy megkerült! . . .

Ha puszta ránézéssel le tudna az ember nyelni valakit, ezt a monológot Lőrinc urfi már az Éliás ur hasában hallgatta volna végig, az egyszer bizonyos.

— Nem egészen ugy lehet az Borcsa néni lelkem! — ragadta meg most a kedvező fordulatot és a szót Hatvani, az aranyszivü biró, az egész auditórium alig elfojtható kuncogása közben. — Megengedem, hogy Lőrinc urfitól kitelnek efféle mihaszna beszédek. De azt feltenni is átallanám, hogy egy olyan pallérozott férfiu, mint Teufelspott „kolléga", ördöngösséggel szándékolná bemocskolni neve s tudománya tiszteletes hirét, midőn ő maga is nyilván jól tudja, hogy azért s ahoz hasonlókért ma hóhérkötél jár. Hát mondja kigyelmed, — fordult most egyenest Éliás ur felé — nincsen-é igazam?

A megszeppent felcser, aki már szinte a nyakán érzé a hóhér kötelét, bekapta a horgot:

— Hm! Hát persze! Hogyne! Ki gondolna olyat?! Én? Ördöngösséget?! Móka volt az egész, hogy ezen veresüstökü azinuszt (nyilván Lőrinc urfit aposztrofálta imigyen) valamiképp elfüstöljem lánykám rokolyája mellől. S minthogy az efféle ördöngős trufában a tiszteletes cétus nagyobb mester, mint én, a komédiajátszásnak dijában magam invitáltam ökigyelmöket egy szerény vacsorára. Ennyi volt az egész. Nem igy van? Hehehe . . .

(Majd bolond az a sok vizbehaló nebuló, hogy azt mondja rá: nem ugy!)

— Igaz! Ugy van! Ugy van! — zugott a helyeslés vékonyan, vastagon ugy, hogy a katedra alatt már a kezeit dörzsölő jó Hatvani professzor alig tudott volna csendet parancsolni.

— Nem kenteket kérdem! — riadt rájuk nehezen sikerült szigorral.

— Mivel tudná roborálni kigyelmed azon állitását, — fordult aztán ismét a kegyetlenül törülköző Éliás ur felé — hogy az az ördöngős kézfogó valóban nem szándékolt egyéb lenni egy tréfás maskarajátszásnál? Mert ha én hiszem is, de lehet itt olyan, aki meg nem hiszi.

— Hm! Mivel? Hogy mivel?!

Éliás ur a bekeritett dúvad éles szimatával sejdité meg e pillanatokban, hogy aki ma itt a porondon marad, az már aligha Nyárádi Pista lesz. Na, ha mindenáron ott kell maradnia valakinek — gondolta magában — hát akkor már csak inkább Lőrinc urfi legyen az, mintsem ő.

— Azzal bizonyitom, reverendissimi, — jelenté ki végre egy bölcs derüjével — hogy aki a Nyárádi István arája, az nem lehet egyben a Savanyu Lőrincé is, ha csak tréfából nem. Én a leánykámat rég amannak szántam és e diszes gyülekezet előtt im neki is adom.

— Azt annál is jobban cselekszi kigyelmed — zendült meg erre a kórusból Gerendai szénior harangzugásu szava —, mert én már az Uristen előtt is neki adtam, amig kigyelmed a török császárnál vacsorált . . .

Lett erre olyan hahota, hogy ott tovább pereskedni nem lehetett már komolyan többé. De szükség sem volt reá. Hiszen mindenik peres fél megkapta, amit érdemelt. Nyárádi Pista a szive Krisztinkáját, a Pulyka Tojás meg a hazug árulkodásért az egy heti karcert. Sőt hogy Éliás ur se távozzék üres marokkal, ő is tudósabb lett egy tapasztalással, tudniillik azzal, hogy: nem jó az ördögöt

AZ ÉJFÉLI FINÁNC

TÖRÖKORSZÁGI UTINAPLÓMBÓL

A kiutazási engedélyt végre megkaptuk. A török határrendőr nézte okmányainkat. Zörgette, forgatta az utlevelet, miközben többször szemünk közé nézett. Végre nagy sebességgel visszafelé ráírt két sor arab betűt és felénk dobta: azt jelentette, hogy rendben van: kapunk rá jegyet.

A keleti vasuton indultunk visszafelé. Nem az expresszen, mert ahhoz pénzünk igazán nem volt, hanem a honi vicinális csendességével baktató személyvonaton. Ez is drága. Konstantinápolytól Szófiáig csak 650 kilometer az ut és 12 török fontot és nehány piasztert kellett egy harmadosztályu jegyért befizetnünk. Ami legalább félmillió stabil magyar papirkoronának felelt meg.

A szerelvény jó. Francia és bolgár. Mi egy félfortért figyelmes vámvizsgálatot és egy szép bolgár kocsit kaptunk. Hozzá udvarias török hamálunk (hordár) jóutat is kivánt. Sőt a török kalauznak is figyelmébe ajánlott. Ez védte is szakaszunkat több mint félóráig, később a tömérdek utas rohamának nem tudván ellentállani szakaszunk is megtelt igaz jó harmadosztályu utasokkal.

Volt itt munkás, kis iparos, kis birtokos, tevehajcsár ostorral, kötéllel és még ki tudná megmondani kiféle, miféle?!

Utazás a nagy haditereken

A forgalmi tiszt végre csenget. Nagy szaladgálás, hangos sürgölődés, mint otthon. A portás ujra csenget és megindul a vonat lassan kifelé. A nap ragyogott a Márvány tengeren. A partszélen haladó vonat alig birta ott hagyni. Egy-egy kis állomáson jó sokat várt. Az utasok türelmesek. Mi is számoltunk a a negyvennyolc órás uttal.

A vonat felkanyarodik a hátasabb földre, puszta minden. A dardanella harcok szörnyü nyomai mély sebeket ejtettek e kietlen tájon. Alig van itt falu. Ahol meg van, nyomoruságos. Törött ágyucsövek, kuszált drótakadályok, felforditott hadivonatok helyett szerteszét.

Csataldzsa nevét az egész világ ujságolvasója jól ismerte a balkánháboruból, a világháboruban sok vér mosta környékét. Hire nagy, de a falu kicsi. Két hatalmas kaszárnyája körül gyakorlatozik a török hadsereg. Szélmalma szét van lőve. Sohasem épitik fel. Környéke puszta. Néhány keskeny földszalag bevetve, a többi juhlegelő.

A szakaszban megélénkül az élet. Künn dinnyekupecek kiabálnak.

— Jusz para karpusz! jusz para! (Száz para (1000 korona) a dinnye, száz para!)

Az emberek kinyulnak a dinnyéért. Veszik, hámozzák, mint az almát, a haját kihajigálják, a belét három ujjal tépik és eszik. Kocsink igazán tiszta volt, hogy elindultunk. Most teljesen szennyes. Kókusz szőnyege dinnye maggal van bőven teritve, a dinnyelé folyik alatta. A dinnyeevők végre belátják rossz tettüket és szedegetik a kókusz szőnyegről a magot. De a lé ott maradt és száz légy dongott a nyári melegben.

A dinnyések sok rossz dinnyét eladtak. A jobbizlésü utasok hozzájuk górták a tök dinnyéket. Mások nem is vették meg a selejtes portékát. Mi jó érett szőlőt és kenyeret vettünk és ettünk még egyszer a törökföldön, Ruméliában. A vonat környéke csupa dinnyehaj Az állomás előljáró bosszus, csak a dinnye kupec nevet. Három kordé dinnyét adott.

A vonat indult. A vasut mentén katonai őrjáratok tünnek fel a sötétben. A határhoz közeledünk. Oh nem. Most jön a török javitott Trianon, a loszanni csodabogár.

Görög őrizetben

A török trianoni békét, melyet Franciaországban, Szévreben csináltak, mely még jobban feldarabolta Törökországot, mint a trianon haránkat, Kemal basa megjavitotta. Törökország területének nagyrészét visszakapta, de az európai részén, épen vasutunk mentén a tulnagyranőtt Görögország beszögellik a török földbe és három vasutmenti községet leszakit.

Az első községnél a vonat török kisérete leltár mellett átad bennünket a görög vonatkisérőknek. Hosszas munka, kölcsönösen bizalmatlanok egymás iránt. Mi várunk. — Mindnn ajtóhoz egy görög csendőr áll. Hosszu szuronya nem csillog a rossz világitásban Lélek az ajtón se be, se ki. Felcicomázott tisztjeik pedig ott sétálnak.

Homerosz népe, de elcsenevészedett! — jegyzi meg utitársam a csupa nadrág kis görög csendőrre.

A lószauni béke értelmében a görögök e vonaton nem szedhetnek vámot és utlevélkényszer nincs. Fáj a görögnek, hiába. Mi az ablakon könyökölünk ki.

— Szigárette, szigárette! — hangzik egy vén banya tul mély hangolásu torkából.

A setétben valóságos boszorkány képü.

— Na barátom, igy néz ki a mesebeli szép Helénának kései utóda — mutattam az öreg fogatlan aszszonyt társamnak.

Közben ő felnyulik, mi mélyen kihajlunk és öt csomag cigarettát megveszünk.

— Ezt se rabolta volna el Páris! — állapitja meg mély lemondással utitársam.

A vonat sokáig áll. Az öreg nő megint ott kukorékol. Felénk mosolyog. Mi még vennénk tőle cigarettát, de török pénzünk elfogyott, görög nincs és más balkáni pénzért nem ad a vén csoroszlya.

A vonat indul. Félóra alatt az utolsó görög állomást elérjük. Itt ujra török vonatkisérők veszik át hosszadalmasan a szerelvényt. Ujra török földön haladunk. A távolban feltünnek a szent Drinápoly mecsetjei. Az állomás messze van. Körülte csak a hires szélmalmok hányják a cigánykereket, akárcsak Karcag környékén. Itt minden török kiszáll. Pár perc és elérjük Musztafa Pasa falut, ez a határállomás. Mellette épült a bolgár Szvillengrád. — Kellemetlen hely: vám és utlevélvizsgálat itt van.

Az az átkozott nargilé.

Éjjel egy óra van a keleti időszerint. Itthon éjfél még. Vonatunk beáll a nagy csarnok alá. Csendőrök finánccok lepik el a vonatot. Mi félálomban vagyunk. Jó öreg csendőrök, finánccok jönnek. Nézik az utlevelet. Elveszik. Kérdik a podgyászt.

— Nagy podgyász van?!

— Igen, kicsi feleljük.

— Peki, mercí, (jól van, köszönöm!) int és felel török és francia nyelven.

Nem volt rá kiváncsi. Mi nyugodtan lefeküdtünk. Alszunk ujra.

Egyszer mint a szélvész fecsapják az ajtót. Egy véres tekintetü fiatal ember ront be, mögötte egy bolgárzsandár. A fiatal lármázik. A zsandár nem ad rá semmit. Beszélgetnek, elmennek. Mi nézünk széjjel. Lefekszünk. Kis vártatva ujra jön ez a mérges ember. A zsandár azt mondja, nyissuk fel a koffert.

Én gyorsabb vagyok, mint álmosabb barátom. nyugodtan kinyitom és mondom a tolmácsnak, hogy már megvizsgálták. A mérges fiatal oda se hallgat. A ruhák közül egy vadonatuj nargilét (vizipipa) halász ki. Nézegeti: Félreteszi. A többi nem érdekli. A fényképező gépet is nézi. Bizonyitom, hogy használt. A gépet visszaadja, a kazettákat a pipa mellé teszi. Egy teritőt is lél, ezt is félreteszi. Aztán kiborit a kofferből mindent. Belerakja a pár tárgyat és bezáratja, elviteti. Én megyek utána. A vámháznál bizonyitom, hogy én nem kereskedelmi szándékból hozom a vizipipát, hanem emlékül. Nincs kivel beszélni. Vállat von mindenki. Ej var, a főnök nincs itt.

A koffert lepecsételik, elviszik és feladják. Én megfizetem a vámot. Kérem, hogy a többi dolgomat is hadd rakjam be, mert szanaszét vannak. Megfizetem inkább ezért is a szállitási költséget. Nem engedik. El vagyok keseredve.

Összeülünk utitársammal, aki kényelmessége folytán abba a kellemes helyzetbe került hogy az ő kofferét ez a finánccdetektiv meg se nézte, pedig ott még többet találhatott volna, tanácskozunk. Ujra lemegyek, mindenkivel beszélek, senki se tesz semmit, csak ásit. Közben el akarják kofferemet küldeni Cáribródba a szerb határra. Félóráig bizonyitom, hogy én a Dunán megyek. Nincs is szerb vizumom. Végre elküldik utánam Lom ba, szidom a norgilét.

Mit volt mit tennem, kofferemet sorsára hagytam. Kizárt holmimat szörnyü méltatlankodás közben esőköpenyembe kötöttem mint a cigány és igy utaztunk Szófia felé. Nem mindennapi látvány volt, mikor batyumat a hátamon vittem a bolgár főváros szép állomásán. Az utasok megnéztek, utitársam jókat mosolygott a furcsa eseten.

Szófiában melegen érdeklődtem kofferem után. Csak a határon kapom vissza, volt a válasz.

Megérkeztünk Lom-ban. Forgalmas dunai kikötő. — Szétnéztünk, azután a koffer után. Megvolt pecsételve sértetlenül. Itt már nagyobb direkcióval is beszélhettem. Előadtam nagy méltatlankodva esetemet. Azok utána néztek, de nem indultak meg. Hivatkoztam a magyar bolgár ősi rokonságra, jelenbarátságra és kértem hogy a koffert adják ki. Nem adják, csak biztatnak. — Majd délután — mondja a főpincér.

Eljön a délután. Kiderül, hogy a vámos nem mellékelte a szállitólevélhez az igazolványt, ho y a vámot is megvette rajtam. Ujra kellett fizetnem.

Ezután összeültek tanácskozni, hogy kiadják az üres koffert vagy elküldjék a költségemen Budapestre a nargilével. Attól féltek, hogy utközben nyerészkedésből eladom a nargilét. Uj támadást intéztem a bolgár finánc direkció ellen. Sikerrel. Azt határozták, hogy egy altiszt a hajón átadja nekem a koffert hivatalosan.

Nem soká kellett várni. A bécsi hajó feltünt a Duna kanyarulatban. Én hirtelen egy dinnyét és kenyeret vettem az utra. Közben állandóan figyeltem az altisztet. hogy el ne tévedjen a kofferrel. Hátamra vettem a batyut és beszállottam. Az altiszt is jött. A koffert szigoruan a kezében tartotta. Ide nem adta volna a félvilágért, mig a hajó rakodott.

Mikor hajónk az indulásra jelzett, hozzámlépett. Megmutatta, hogy ép a pecsét. Aztán levágta és eltette emlékbe. Én öt levát nyomtam a markába, átvettem a koffert. Köszöntünk egymásnak. Ő kiugrott a hajó hidra, engem ott hagy.

Boldogan csomagoltam ujra a meghurcolt kofferbe.

A nargile jóval olcsóbb volt, mint amennyi vámot fizettem érte utközben.

Ecsedi István.

---

a falra festeni, mert ugy is jöhet, hogy egyszer csakugyan megjelenik.

*

Régen volt ez már nagyon, olyan régen, hogy tán igaz se volt. A kis mese szereplői a debreceni temetőkben laknak már régóta, némelyikök még ott sem, mert szegény Hatvani nagytiszteletes urat például — ha ugyan lehet hinni a fámának — az ördögök elvitték onnan a maguk sirkertjébe. Annyi tény, hogy mikor a hálás utókor ki akarta kaparni a földből, nem találtak a sirköve alatt semmit.

Az árva sirkövet aztán behozták a kollégiumba. Ott van az ma is a nagy bibliotéka vaskapuja előtt, a falba ágyazva. Ezen a sirkövön gyakran látni friss virágokat. Hol egy barna kis fiucska, hol meg egy szöszke kis lányka hordja azt arra régi idők óta.

Mikor egyszer megkérdeztem felőle az egyik gyermeket, szépen elmondotta, hogy őneki az atyja, annak a nagyatyja, a nagyatyjának pedig a szépatyja hagyta meg, hogy az az emlékkő sose legyen friss virágok nélkül. Mert ők mindannyian annak a néhai való jó Hatvani urnak köszönik, hogy szép rendjében megláthatták az Isten drága napját. Áldassék érte nagy emlékezete...

Karácsonyi meglepetés!

12 havi egyenlő részletfizetés mellett rendelhet férfi öltönyt vagy női kosztümöt

Tegdes Jánosnál, Péterfia 42

Óh, jaj!

Megfojt és az akozott köhögés!

Köhögés, rekedtség ellen

65 év óta közkedveltségnek örvendenek

EGGER mellpasztillái

Az étvágyat nem rontják, kitünő izüek, hatásuk gyors és biztos.

Kaphaató gyógytárak és drogériákban.

Éljen!

Egger mellpasztillái csakhamar meggyógyitott!

Boldizsár ur karácsonya

Irta: **Gyula diák.**

Boldizsár ur este hét óra tájban fölállott a kávéházi asztala mellől a lelkében az unalommal, szájában a füst és kávé savanyu izével elindult haza.

Az utcán alig jártak emberek. A villamosok süvöltve rohantak végig a sineken, a boltosok dörgő zajjal rántották le redőnyeiket s mindenki sietett.

Boldizsár ur nem sietett. Minek? Hova? Hogy az emberek sietnek? Gyerekség! Szép, szép, hogy karácsony van, a szeretet ünnepe, a béke órája, miegymás, de hát ez az egyszerü embereknek, az átlaglelkeknek való. A magasabbrendü intellektuel tudja, hogy ez kell s erre jó a vallás, a hit, az erkölcsi élet elgondolás, de hinni nem lehet benne. A magasabbrendü ember, az észlény a moralitás utját a filozófia lámpásával járja s bah, nincs szüksége e primitiv narkotikumra. Ámbár, ha valójában vesszük a dolgokat s az élet ugynevezett napi csapásait és sebeit, hát tulajdonképen azok is csak optikai csalódások. Az életben nincs jó és rossz, csak mi emberek vagyunk érzékeny, szubjektiv majmok. Az észlénynek, ha férfi, tökéletes férfinek kell lenni. Ellágyulások és nekihevülések nélküli férfinek. Ilyenkor karácsony táján valami nosztalgia bántja az egész világot holmi érzelmi fogalmak iránt. Ugynevezett melegség iránt. Bah, ostobaság! A hideg, igen, a hideg és az évszak zordonsága hajtja össze őket. A felvilágosult észlény előtt világos az ok és az okozat. Az ördögbe is! A hideg az akció s az összebujás, a családi körbe való menekvés, a szentimentális hajlam a reakció. Igen, ez az egész! És szeretné ő látni, hogy őt, mint haladó embert, bármiféle formában is bántaná az egyedüllét s az oly nagyon respektált karácsonyi hangulat. Gyerekség . . .

Ilyen gondolatok közt ért haza Boldizsár ur. A takarító asszony, aki ajtót nyitott neki, már az első szavaival azt kérte, hogy ma korábban mehessen haza.

Boldizsár ur fölényesen és unottan bólintott.

— No, menjen jó asszony. Várjon, itt van néhány korona. Hagyja csak kérem, semmi. Isten áldja.

Az asszony eltopogott, Boldizsár ur pedig eloltotta a villanyt, leült a kályha elé, szivarra gyujtott s belebámult a lángba.

Hosszu ideig ült ott Boldizsár ur. Csendesen lopózott melléje a meleg, halk léptekkel jött a csönd s libbenő lepke módjára megmeg villantotta szárnyát a mult.

És ez megbocsátható is, mert hisz az öntudatlan emlékezést az észlények filozofikus életszemlélete sem tiltja.

S eszébe jutott az ifjusága. Rohanó történése. Egynémely lázas, gyötrődő esztendő, kopottsággal és éhezéssel, rossz ruhákkal és szeszforralón főzött teavacsorákkal tarkitva. No de ott is legény volt a legény! Hm, hm. Egész grandiozusan verekedett a fiu a sikerért. Nos, aztán jött az a vidéki villanytelepités. Szó, ami szó: szép munka volt. Minden müszaki feltételt frappánsan oldott meg... A többi? Ó, az már ugy ment, mint a karikacsapás. — S azóta csak fölfelé vitt az ut. Aztán, igen, a házasság. No, az igazán fölösleges volt. Még jó, hogy hamar átlátták mind a ketten. Ő igazán nem tehet arról, hogy nem olyan fából van, mint a többiek, akik holmi lelki közösségről, érzelmi harmoniáról nyöszörögnek. Gyerekes, költői képzelődés, amely kiri a huszadik század haladó korából.

De mi ez? Micsoda csörömpölés, csöngetés ez a szomszédoknál? S micsoda örömujjongás és gyerek sivalkodás? Ah, igaz: karácsony! Szegény, egyszerü törpéi az életnek. No csak örüljenek.

Hanem, hogy is volt tovább?

Igen, a házasság. Hát bizony jó, hogy elváltak. Szépen, tisztán, becsületesen, felvilágosodott emberekhez méltóan. Jobb igy. Szegény Ágnes is mondotta. S igaza volt. Megölte volna itt az unalom. Elvégre meg kellett értenie, hogy az életben semmi más cél nincs, mint a siker. A többi: frázis.

No, de mi ez? Most meg balról van ez a zsibongás! Ez már mégis kiméletlenség és tapintatlanság! Oly jól esik egy kis kritikai multbaszállás s most zajonganak. Kizavarják az embert a gondolatmenetéből.

Hogy is volt csak?

Igen. Tehát elváltak. No, könny — az természetes. A keserüség is. De csak kiheverte az asszony. Hogy a tartáspénzt nem fogadta el? Édes istenem: javithatatlan női büszkeség. Azért nem is él rosszul. Van valami kis vagyona is, no meg elővette a tanitónői diplomáját. Igazán nem lett volna szüksége, ha elfogadja a tartáspénzt. Dehát, hiába. Csacsi az asszony. Az volt mindig. Csókravágyó, ölelésreleső, becézéstkivánó s befelé siró, naivan büszke, csacsi asszony. Ó igazán nem tehetek róla . . .

Ejnye, de ennek már fele sem tréfa! Most meg már az emeleten zajonganak. Nem, nem — toporzékolnak. Hallatlan! S hogy visít ostoba örömében az a két kölyök. Hogy felnőtt emberek nem röstellik ezt a gyerekes komédiát!

Eh, hagyjuk. — Hol is volt?

Persze, az asszony. Igen. Ennek igy kellett történnie. Azután jött a háboru. Évekig a fronton. Egy-két aggódó, gyáva levél Ágnestől. Szinte érthetetlen, hiszen akkor már mi közük sem volt egymáshoz. No persze, a romantikus asszonyi lélek. Szegény . . .

Aztán? No, az csunya volt. Tizennyolc és tizenkilenc eleje.

Meg kell őrülni! Most meg itt lent, alulról énekelnek, zúgnak, üvöltenek, harsognak.

Eh! Ez a szivar is! A tüzbe vele

Boldizsár ér fölkelt s az ablakhoz lépett.

Tulnan, az utca másik felén, egyszerü kis karácsonyfa világitott a második emeleti lakásban. Kis fiu tapsikolt alatta s hah — milyen szentimentális kép! — A férfi s az asszony átölelték egymást. Hm. Hogy az emberiség egyáltalán nem halad. Jól emlékszik: apja, anyja is igy állottak a karácsonyfa előtt.

Jaj, de rég volt! Hagyjuk. Ő ugyan észlény s bátran gondolhatna erre is, anélkül, hogy szentimentális sóhajtozásba merülne, dehát minek? Ma, legyünk őszinték; éppen ma, nem szükséges erre gondolni. Hiszen tagadhatatlan, hogy van valami menekülési ösztön a magányosságból karácsony estéjén s bárha annak abszolute nincs semmi misztikus háttere, hanem egyesegyedül tömegsuggesztió, ma, igen, ma! hagyjuk az elmélkedést! Nem érdemes ily — esetleg hangulatrontó — gondolatokkal foglalkozni. S ez a félhomály is: ostobaság. S a kályha is kialudt. Jöjjön hát a józan lámpafény.

Fölgyujtotta a villanyt s olvasni kezdett. Hanem ezuttal nem érdekelte a római épitőművészet sem. Eh, lássuk a lapokat! Hallatlan vers: Karácsony estén. Dehát nincs egy pont ma, amely erre emlékeztetne? Hát nincs mód arra, hogy az ember meneküljön ettől a primitiv — s bevallhatjuk: az emberi szubjektivitásnál fogva oly szuggesztiv erővel biró — érzékenykedéstől?

Bolondság! Gyerünk vacsorázni. Dudorászva fölényesen ment el Boldizsár ur, de belül szégyelte magát, mert egyáltalán nem volt oka a dudorászásra s a lelke mélyén halkan, elfojtottan sirt valami. No, majd a vendőglőben. Más hatás, uj benyomás, tehát más hangulat.

A csillogó, vakitóabroszu vendéglő tátongott az ürességtől. A példátlanul fegyelmezett pincérek ma szórakozottan, bosszus arccal s immel-ámmal szolgálták ki, a sült hideg volt, a bor savanyu és Boldizsár ur menekült.

Akkor már nagy pelyhekben hullott a hó és Boldizsár ur kétségbeesetten állott meg. Hova menjen? Haza? Nem, ott kisért a karácsony. Dehát hova? Hiszen az Istenért, minden zárva van. S végre is az utcán nem kóricálhat. Eh, bátorság! Hazamegy, fölgyujtja a villanyt, egy perc alatt levetkőzik, aztán egy merész ugrás a jéghideg ágyba s végül szorosan, erősen becsukni a szemet, a kis párnát a fejre, hogy se fény, se hang közbe ne tolakodjék s aludni, aludni.

Rohanva ment haza Boldizsár ur, fölény, humor és filozofia nélkül. Futtában egy siető, összebujó pár mellett száguldott el. Valami szürke, kishivatalnok lehetett, a szive választottjával. A főposta felől jöttek, bizonyára szolgálatból. Hallotta egy-két szavukat.

— Erzsit is elhivtam. Neki sincs senkije és ő is szabadnapos ma este. Hárman leszünk édes. Tudja: ketten, egyedül mégsem lehetünk most még. És karácsonyfát is vettem. De ugye Jani, ha házasok leszünk, akkor is lesz minden évben karácsonyfánk?

— Lesz szivem. Hiszen olyan szép . . .

Boldizsár ur bőszülten rohant tova.

S otthon ugy tett, ahogy tervezte. Hanem hiába hunyta le a szemét ugy, hogy szinte fájt, hiába szoritotta fülére a párnát, a szive nyugtalanul vert s a lelke mélyén egyre hangosabban sirt az árvaság. És rémülten vette észre, hogy nem kint az emberekben, az életben, a világban, a külsőségekben van a fölényfagyasztó és filozófiaölő szentimentális baj, hanem bent az örökké kisismerhetetlen emberi lélekben.

Fönt, az emeleti lakónál vidám gyerekzaj nyüzsgött s egyre és ujra föl-fölcsendült a régi, régi ének:

„Mennyből az angyal . . .“

S Boldizsár urnak ugy zümmögött a fülébe, mint valami ősi, ismert és édes dajkadal és csendben, lassan, békülő szivvel elaludt.

S nem tehetett róla, hogy — bár észlény és filozófiai életvonalon mozgó egyén volt — csendes, nyugodt mosoly lopakodott az ajkára...

*

Másnap vidáman ébredt Boldizsár ur s valahogy nem szégyelte magát, kogy este elalvás előtt beengedte a lelkébe néhány foszlányát a régi karácsonyi éneknek. De azért örült, hogy tul van már a tegnapi kisértő napon.

Gondosan, pontosan borotválkozott. Volt ideje. És hosszasabban elnézte magát a tükörben.

A tükör visszavetette a szemköztlevő falonlógó, hatalmas fényképet is és egymásmellett mutatta a két arcot: Boldizsár urat tiz év előtt és Boldizsár urat ma. Amaz hollóhaju legény volt, emez sápadt s a halantékán fehérhaju ember.

És Boldizsár ur megdöbbent. Hohó, mulik az idő! S mit élt eddig? Fölényes filozófiája szerint „kiélte“ az életet: munkájának sikerét a félország ismerte. S boldog volt? Nem. Dehát akkor talán az élet értelme, célja, gyönyörüsége mégsem a siker. És tegnap, igen, tegnap este már rettentő hiányra riadt. Valami hiányzik az életéből.

És ismét nyugtalanság fogta el.

Sietve öltözött, bevágta az ajtót, hogy a takaritónő morgott utána s lerohant az utcára.

Hová?

A kávéházak üresek. Oda szégyelt beülni egyetlen vendégnek. Hiszen kinevetnék és szánakoznának rajta, hogy senkije sincs.

Eszébe jutott, hogy van egy kávémérés, hova ifjukorában szokott volt járni reggel. Ódament.

Szegényes hely, a pult szélén kis karácsonyfa. Már az ajtóból visszafordult. Hát mindenütt, hát mindenütt?

Ijedten baktatott át a Lánchidon. Maga sem tudta már, merre megy. S egyszercsak fönt volt a várban.

Csavarogni kezdett az elhagyott öreg utcákon s valami megnyugvás szállta meg.

S maga sem tudta hogyan s miért, az Uri-utcába tért. Már a közepén jart, amikor eszébe jutott a tizenkettes szám. Ott lakik Ágnes. Az asszony.

Vajjon mit szólna, ha betoppanna?

Annyi bizonyos, hogy nem dobná ki. Hiszen olyan áldott lélek. S amilyen angyali kedély, bizonyára még számára, a vén, cinikus gazember számára is, aki mindig csak vétett ellene, — ezt most már megvallhatjuk, mi tagadás, — is lenne egy-két jó szava.

S Boldizsár ur ezuttal nem röstelte bevallani önmagának, hogy ké

Italáruk mélyen leszállitott árban

december 31-ig

a „Hangya“ összes üzleteiben:

1 literes Hobé Triple sec K 79000 — 1 literes kremlikőr — — K 68000
1/2 „ Hobé Triple sec K 46000 — 1/2 „ kremlikőr — — K 37000
1 liter asztali ébor — — K 15000

Diszdoboz — Csokoládé — Dessertek — Datolya — Malaga — Füge — Mandarin — Koest in-féle teasütemények szintén tetemesen leszállitott árban.

jószóért is érdemes elmenni a tizenkettő alá. A filozófia, a fölény vert kutyaként lapult meg benne, de az a másik hang ott bent diadalmasan biztatta előre.

Felment. Apró kis cselédleány nyitott ajtót s nagy szemekkel bámult rá. Látszott, hogy csodálkozik a férfiember látogatásán.

— Nincs otthon? Templomba ment? No jó, majd megvárom.

S Boldizsár a szolgáló hallatlan csodálkozása közepett bement a szobába s leült az ablak mellé. A kályha csendesen duruzsolt, a falakon iskolai csoportképek s az almárium tetején apró karácsonyfa. Árva lélek vigasztaló fája.

És Boldizsár ur most nem ágaskodott, nem prüszkölt, hanem inkább valami örömet érzett. Szegény, jó, áldott asszony! Milyen tiszta, hogy egymaga is örülni tud a karácsonyfának. S most már maga is ugy érezte, hogy köze van a fához. Hiszen az asszony az övé volt, igy hát a fához is van valami köze.

Tizenegykor jött az asszony Gyorsan, piros arccal toppant be. Bizony rajta is meglátszottak az évek, ha ránc nem is volt az arcán. A szemében valami fáradt fény volt.

Az ajtóban megállott és szava sem volt.

Boldizsár ur felkelt és nagyon alázatosan ment hozzá.

— Bocsásson meg Ágnes, nagyon árva vagyok, nagyon fázom. Szükségem van a vigasztaló szavára, noha megérdemelném, hogy elkergessen.

És megcsókolta a kezét.

Az asszony nem szólt, csak egyre sulyosodó könny gyülekezett a szemében.

Ottmaradt ebéden, ottmaradt egész nap. Este, félhomályban megkérte az asszonyt, gyujtsa meg a fa gyertyáit.

És sokáig nézték szótlanul.

Késő este felállott Boldizsár ur és bucsuzni kezdett.

— Muszáj hazamennie? — kérdezte az asszony nagyon halkan.

— Nem, Ágnes, nem — mondotta Boldizsár s a szeme égni, a szive pedig hangosan verni kezdett.

— Akkor . . . akkor . . . nem kell hazamennie — suttogta az asszony és lehajtotta a fejét röstelkedve.

És Boldizsár ur többé nem ment haza.

Schiffer József
üveg, csiszolda és tükörgyártási telepe
Csapó-utca 19. sz. a.

6 üléses
Presto autó
villanyvilágitással és önindítóval, kifogástalan, üzemképes állapotban készfizetés ellenében rendkivül jutányosan
eladó.
▼
Nyiri-malom
Beretyóujfalu

Pásztorkönyörgés

Irta: *Gyula diák*

Apró tüzeknél virrasztó népem,
Ezeresztendős, bus pásztorok,
Ujra föntjár a csillag az égen:
Bimbóba pattant az ősi titok.
Betlehem fölött tüzcsóva lángol,
Ébredj hej, ébredj keleti pásztor!

Haj, ezeréves, soksebü pásztor,
Rongyoscondráju, nagyhitü nép,
Serkenj már s indulj elszéledt tábor,
Csillagbanéző, rugott cseléd!
Nézd, hiv a csillag, uj csoda támad,
Hej, szaporábban szedjed a lábad!

Csöpp Gyerekisten, mennyei bimbó,
Itt vagyunk látod: vert magyarok.
Fázol? Jaj, gunyánk, lásd nekünk sincs jó,
Rádadjuk mégis, ha ugy akarod.
Jászolbölcsődnél roskad a térdünk:
Szörnyü időket, bőjtöket értünk!

El se is kergesse e rozzant akolból,
Hova bölcsek és királyok jönnek
S talán kiturnak innen a sorból,
Hisz mást se hoztunk, lásd, csak: a könnyet.
Árvább nemzeted nincsen minálunk,
Szétszakitották, lopták a nyájunk!

Siralmas sorsunk szánd, kicsi Isten,
Forditsd meg immár ezt a világot,
Ahol számunkra igazság sincsen,
Hol a kevélység trónusra hágott.
Elszéledt nyájad tereljed egybe,
Hijja ne légyen egyetlen egy se.

Sok civódásunk muljon el tőlünk,
Enyhüljön öklünk szent kézfogásra,
Oszlasd a felhők nagyját felőlünk,
Virradjunk fényre, föltámadásra,
Dicsőség légyen az Urnak az égbe
S harmatként hulljon a földre a béke!

Százötven szegény gyermeket ruháztak fel a debreceni magyar asszonyok

Kulturális élet a Mansz debreceni leányotthonában — Az egyesület jövő esztendei programmja

(A Hajduföld tudósitójától.) A magyar történelemnek egyik emlékezetes helyén, azok között a sorsdöntő eseményektől megszentelt falak között, ahol hetvenhét év előtt a Debrecenbe menekült parlament főrendi háza ülésezett, ma ismét a magyar öntudat alkotó ereje lüktet. A kopottas szobák s az oszlopos terem megfrissült világába beköltözött egy uj élet igéretekkel teljes valósága, hogy a nemzeti föltámadásnak várvavárt utjait egyengesse a magyar asszonyok lelkesen megajánlott és ugyanolyan nagy önfeláldozással beváltott cselekedetével. — A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének debreceni „Horthy Miklósné Leányotthona" azt a törhetetlen hitet és szeretetet hirdeti, mely csak a magyar nők szivében éghet oly igazi lelkesedéssel, hogy a semmiből is értékes eredményeket tudott teremteni és hajlékot adhatott a mi nemzeti kulturánk egyik frissen kisarjadt hajtásának.

A leányotthon

A fiatal intézet, mely mindössze négy öt hónapos multra tekinthet vissza, egy teljesen berendezett és tökéletesen vezetet internátus lendületes életét tükrözi vissza. A négy hálóterem s a társalgó helyiség, melyekhez még a gazdagon felszerelt fürdőszoba járul, izlésesen berendezett, finom butorzatával és ragyogó tisztaságával a Mansz debreceni vezetőségének állandó s körültekintő gondosságát dicséri. Az otthonban husz egyetemi hallgatónő lakik, akik az első szemeszter végén valamenynyien kitüntetéssel koilokváltak s az egyetem tanári karának általános dicséretét érdemelték ki.

A Mansz diszterme

Az internátussal egybekötve, az épület Széchenyi utcai frontján a Mansz gyönyörü diszterme, ma már Debrecen keresztény társadalmának legkedveltebb és leglátogatottabb kulturhelyisége, majdnem mindennap megtelik kultura-éhes publikummal. A Mansz egyes szakosztályain kivül itt tartják vetitett képes előadásaikat az egyetem francia szakos hallgatói, itt rendezi estélyeit a Szent Margit Leányclub s legutóbb ez a hatalmas, háromszáz embert befogadó terem szolgált stilusos keretül a Szent Erzsébet Egyesület kitünően sikerült karácsonyi vásárának.

Magyar asszonyok karácsonya

A Mansz debreceni osztályának agilis vezetősége, élén *Fráter* Erzsébet diszelnöknővel és *Ollinger* Béláné elnöknővel, aki páratlan munkaszeretetét és fanatikus lelkesedését közéleti tevékenységének egész odaadásával az egyesület eszméinek s céljainak szolgálatába állitotta, az intézet berendezésével és vezetésével együttjáró rendkivüli elfoglaltsága mellett az idén is nagyszabásu karácsonyi akcióval segitett a munkásnyomor enyhitésén. Ennek a szociális tevékenységnek eklatáns bizonysága a csütörtöki szeretetünnepség, mely alkalommal ötvenkét kontösgáti szegény gyermeket ruházott fel az egyesület saját szőttesü ruhácskával. A Mansz szakosztályai, melyeknek ügybuzgó hölgygárdái *Garda* Dezsőné, dr *Szab* Mihályné, *Ferenczy* Miklósné *Balás* Kálolyné és vitéz *Kolozsvári Borcsa* Mihályné elnöknők önfeláldozó vezetése mellett hatalmas értékü társadalmi munkát kodást fejtenek ki, külön is rendeztek jótékonysági akciókat és száznál több gyermeket részesitettek ruhasegélyben.

A Mansz jövő évi programmja

A *Hajduföld* munkatársa, akinek özv. *Ollinger* Béláné elnöknővel alkalma volt beszélgetést folytatni, a jövő évi munka-programmot illetőleg a következő felvilágositást kapta:

— A Mansz 1927 ben még fokozottabb erővel akarja tovább folytatni a megkezdett munkát. Az intenziv szociális propaganda és szervezés kimélyitésén kivül az egyesület munkadélutánokat fog tartani.

Január 5-én az összes szakosztályok közremüködésével táncos néma játékot rendez az egyesület az Arany Bika disztermében. Ezen az ünnepélyen megjelennek a Mansz debreceni osztályának patronái, akiknek előkelő társaságában a fővárosi és vidéki uriasszonyok közül gróf *Raday* Gedeonné, gróf *Zichy* Rafaelné, *Hubert* Ottóné, dr *Tormay* Gézáné és dr *Olchváry* Lászlóné is helyet foglalnak. — Február hónapban házi sorsolás lesz, melyeken 100 millió korona értékü tárgy s a Mansz szövőde házi szőttesei s müvészi szépségü irásos kézimunkái kerülnek sorsolásra.

*

Ezt a hatalmas programmot lázas tevékenységgel igyekszik megvalósitani a vezetőség. Miafatt az internátus szobáiban komoly tanulás s a társalgóban a francia szakosok irodalmi délutánja folyik, az elnöki irodában *Ollinger* Béláné két lelkes munkatársa: *Gerő* Lászlóné felügyelőnő és *Erdélyi* Margit titkárnő végzik az elvállalt feladatot azzal az ügybuzgó szeretettel, mely nemcsak a Mansz fejlődésének hoz naponként ujabb és ujabb diadalt, de őket, magukat is a magyar asszonyok mintaképévé avatja.

Biró Árpád
divatáruházában
Mindenféle női és férfi divatárucikkek, női és férfi fehérneműek, szövetek, selymek, bársonyok, vásznak, csipkék, szalagok, rövidáruk, harisnyák nagyon olcsón kerülnek eladásra — Ötszázezer koronás vásárlásnál egy utazótáska lesz ráadva. — Elvállalok régi papiznok átfuzását. — Papirraktár állandóan.
SZENT ANNA-UTCA 5.

Karácsony-ünnepi istentiszteletek a ref. templomokban

Karácsony első napján:

Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr Baltazár Dezső, ágendázik dr Révész Imre Énekel a Templomegyesület vegyeskara. Délután 5 órakor Nemcsik Endre.

Kossuth-utcai templomban délelőtt 10 órakor prédikál Beja Mihály, ágendázik Mádar Zoltán, délután 5 órakor Tóbiás József.

Árpád-téri templomban d. e. 10 órakor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Kovács Pál, délután 2 órakor Király Kálmán.

Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor prédikál Molnár Ferenc, ágendázik Nagy Sándor, délután 3 órakor Petneházy Gyula.

Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt dr Erdős Károly, délután 3 órakor Kálmándy Bertalan.

Szegényházban délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Márki Kálmán.

Auguszta szanatóriumban délelőtt 9 órakor dr Dancsházy Sándor.

Kösélyszegen prédikál és urvacsorát oszt Konrád Zoltán

Fancsika Vajda László.
Macon Hegedüs Kálmán
Hegyes és Elep Papp Imre.
Halápon Kántor József.
Ondód Kódá dülő Halász András.
Szepesen Bagdy Dániel.
Pallagon Uray Sándor
Belsőohat és Ohattelekháza Sipos Imre.

Karácsony másodnapján:

Nagytemplomban délelőtt 9 órakor Tóbiás József, délelőtt 11 órakor dr Révész Imre, délután 5 órakor Király Kálmán.

Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor Petneházy Gyula, délután 5 órakor Nemcsik Endre.

Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor Kálmándy Bertalan, délután 2 órakor Petneházy Gyula.

Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor Király Kálmán, délután 3 órakor Tóbiás

Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor Nemcsik Endre, délután 3 órakor Kálmándy Bertalan.

Nyi astelepen délelőtt 10 órakor prédikál Peleskey Sándor, ágendázik Beja Mihály.

Csapókertben délelőtt 10 órakor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Kovács Pál.

Ondód vedresdülő Halasz András.
Bánkon Mádar Zoltán.
Nagycserén Nagy Sándor.
Peczon Márki Kálmán.
Ebesen Kántor József
Nyulas barak délelőtt 10 órakor Uray Sándor.

—

Esztendő utolsó délutánján minden templomban délután fél 3 órakor lesz istentisztelet A nagytemplomban délután fél 3 órakor imádkozik dr Baltazár Dezső püspök, délután 5 órakor Uray Sándor.

A római katholikus templomban:

Karácsony első napján. Éjjel 12 órakor éjféli szentmisét mond dr Lindenberger János apostoli kormányzói helynök, pápai főpap, prépost plébános a lelkészi kar asszisztenciája mellett Reggel 6 órakor pásztorok miséje. Szentmisék fél 7, 7, fél 8, 8, fél 9, 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. Délelőtt fél 10 órakor nagymisét pontifikál s utána prédikál dr Lindenberger János. Mise alatt a Szent László Vegyeskar Kempner kar csonyi miséjét adja elő. A szóló részeket Soltésznè, Guldon Margit, Kiss Béla és Takácsy Dénes éneklik. A háromnegyed 12 órai mise alatt Takácsy Dénes káplán énekel. — Délután fél 4 órakor ünnepélyes vecsernye. — Az ünnep első napján minden pap három misét mondhat.

Karácsony második napján. Rendes vasárnapi szentmiserend. Fél 10 órakor nagymisét mond dr Lindenberger János, utána prédikál Takácsy Dénes Utolsó mise fél 1 órakor. Délután fél 4 kor áitatosság.

A görögszertartásu róm. kath. templomban

8 órakor diákmise, 9 kor római szertartásu sz. mise a görög és római szertartásu katonák részére 10 kor társas nagymise, sz. beszédet mond Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos. 12 kor csendesmise Délután 3 órakor vecsernye, predikál Budnár Sándor hitoktató, utána karácsonyi ünnepély, szegény gyermekek ajándékainak kiosztásával kapcsolatban a gör. kath elemi iskolában. 26-ikán u. a. sorrend. 10-kor nagymisét celebrál Papp Gyula sz. sz. tanácsos fényes papi segédlettel, sz. beszédet mond Orosz Bálint s, lelkész Délután predikál Papp Gyula parochus. 27 ikén az István napon u. o. a sorrend, nagymise alatt Budnár Sándor hitoktató prédikál.

Evangelikus ünnepi istentiszteletek sorrendje:

Ünnep első napján délelőtt 10 órakor istentisztelet és urvacsoraosztás Végzi Farkas Győző Délután 5 órakor ime Ünnep második napján délelőtt 10 órakor prédikál Lobossa Lajos Urvacsorát oszt Farkas Győző Ofisztó tiszt (A templom fütve)

Mindenkit érhet baleset

A tüzoltóság és a mentők áldásos munkája

Valamikor régen, mint az egykori feljegyzések bizonyitják, Debrecenben a tüzoltást a kollégiumi növendékek végezték, a nagybotos a hatalmas gerundiummal a kezében, vezette az ifjuságot a tüz szinhelyére és a nagy bottal, amelyből a városi muzeumban és a tüzoltóságnál ma is látható egy pár, rombolt, pusztitott, az utjába kerülő keritéseket kidöntötte s a rosznyelvek szerint többet ártott, mint használt.

Azután jött az önkéntes, majd hivatásos tüzoltóság és nagyon sok idő telt el, mig eljutott odáig *Debrecen* szabad királyi városa, hogy neki egy kitünően képzett, fegyelmezett, *többé kevésbbé jol felszerelt* tüzoltósága.

A debreceni tüzoltóságnak nemcsak az országban, de a külföldön is igen jó hire van és hogy a debreceni tüzoltóság, amely Debrecen városában is közmegbecsülésben áll, idáig fejlődött, a legnagyobb érdeme *dr Roncsik Jenő* tüzoltófőparancsnoknak, aki lelkes munkatársaival együtt midént elkövet, hogy a debreceni tüzoltóságot még jobban fejlessze.

A 107-es telefonszám alatt — Mindenkit érhet baleset

A Csapó-utcán van a debreceni tüzoltó és mentőlaktanya. Közvetlenül a bejárat mellett az ügyeleti szoba, ahol éjjel-nappal állandóan tüzoltók, mentők tartózkodnak, ha megszólal a telefon, amelynek száma 105 és 107, azonnal jelentkezik az ügyeletes.

Ijedt hang remeg a telefonba: *Kérem siessenek az Apaffy utcán valaki öngyilkosságot követett el.*

A telefon mellett két csengő van az egyik a tüzoltóságnak, a másik a mentőknek szól. Amint az értesitést megkapja az ügyeletes, abban a pillanatban már megnyomja a csengőt és a következő percben már robog a szinhelyre a mentő- vagy tüzoltóautó. A telefonnál levő ügyeletes eközben még tovább kérdezősködik, felveszi az öngyilkosságot bejelentő adatait, az öngyilkosság részleteit, a sérült nevét stb.

A bejelentést tevő ezalatt türelmetlenkedik, idegeskedik, sőt gyakran gorombáskodik, hogy ilyen ki csinyességgel ne töltsék az időt, mert azt nem tudja, hogy közben már réges-régen elindultak a mentők és amig az adatokat, amely a rend és bejelentés ellenőrzése végett is szükségesek, felveszik az alatt már a helyszinen is vannak, sőt talán már be is szállitották az öngyilkosjelöltet a klinikára.

Vaklárma és éretlen tréfa

Természetesen a bejelentő adatai nem mindig felelnek meg a valóságnak. Gyakran tüzet jeleznek, pedig csak a kémény füstöl erősebben. Máskor reszkető hangon telefonálja valaki: Kérem az Istenért, siessenek a Pesti-utcán összeesett egy ember, haldoklik, minden perc késés a halálát okozhatja. A mentők kivonulnak és találnak a kocsma előtt nem egy haldoklót, hanem egy tökrészeg fiatalembert, akit elhagyott a Sári szobacicus és bánatában leitta magát. Ezek a jóhiszemü tévedők, vaklármások, de vannak — szerencsére igen kis számban — éretlen tréfa csinálók is.

Igy a jómultkorában történt, hogy az egyik debreceni vendéglőből egy beborozott társaság telefonált csupán virtusból, hogy a szomszéd házban tüzvész pusztit. Kiváncsiak voltak, hogy a tüzoltóság hány perc alatt ér ki a helyszinre. Az ilyen éretlen tréfa csinálókat szigoruan megbüntetik, könnyü kinyomozni őket, mert a telefonközpont megállapitja, melyik szám is kérte a tüzoltóállomást.

A legnagyobb forgalom szeptemberben volt

A debreceni tüzoltók, egyben mentők is és minden mentő egyuttal tüzoltó. A mentő szolgálatra dr *Derekassy* István mentőorvos, aki 1887 május elseje óta teljesit mentői szolgálatot, képezi ki őket alaposan. A tüzoltók 48 óráig vannak szolgálatban, 24 órát mint tüzoltók, 24-et mint tartalékok s ez idő alatt teljesitik a mentői szolgálatot és 24 óra szabad. A szabadnap alatt látják el a szinházban, a mozikban az ügyeleti szolgálatot. Megesik, hogy sok tüzoltó hetekig nem vacsorázhat otthon, olyan terhes és lekötött a beosztása. És a munka sajnos sok.

A legnagyobb forgalom szeptemberben volt, ekkor 355 esetben voultak ki a mentők. Öngyilkosság, baleset, sürgős betegszállitás egyremásra következett.

A mentők részeget, járványos beteget és halottat nem szállitanak és nem szállitanak tetves beteget sem. Járványos beteget és tetvest a járványkórház külön kocsija szállija el.

A mentőszolgálatot három mentőkocsi és egy mentőautó látja el, de ez, sajnos, kevés. Megesett a közelmultban is, hogy egy időben négyfelé is hivták a mentőket és amikor a vaggongyárból ujabb balesetet jelentettek, a mentők csak akkor tudtak késve kivonulni, amikor az egyik kocsi visszaérkezett. A városnak saját érdeke, hogy mielőbb még egy kocsit, illetőleg mentőautót beszerezzen.

A legkevesebb forgalom juniusban volt, akkor csak 232 esetben vonultak ki a mentők. Ebben az évben december elsejéig 3190 esetben vonultak ki és nyujtottak első segélyt. Ezenkivül a tüzoltóság is igen nagy munkát végzett, legutóbb az Arany Bika szálló égésénél fejtettek ki emberfeletti munkát.

A debreceni tüzoltóság könyvtára az ország legjobban felszerelt szakkönyvtára.

Dr Roncsik Jenő tüzoltófőparancsnok nemcsak gyakorlati, hanem elméleti kiképzésre is igen nagy gondot fordit. Fáradtságot nem kimélve, fejleszti, bőviti, gyarapitja a tüzoltóság könyvtárát és büszke elégtétellel állapitja meg, hogy a debreceni tüzoltóság könyvtára ma az ország legjobban felszerelt szakkönyvtára.

Értékes régi szakkönyvek, német francia, latinnyelvü könyvek 1700 és 1800 ból és mellettük a legexotikusabb külföldi szakkönyvek, tüzoltósági értesitők. A debreceni tüzoltóság ugyanis csereviszonyban van még az ausztráliai, afrikai, amerikai, ázsiai városok tüzoltóságával és amint a debreceni tüzoltóság pontosan elküldi ezek számára az évi jelentést, azok épen ugy elküldik Debrecenbe kinyomatott, könyvalaku jelentéseiket, füzeteiket. Indiából, Kubából, Rio de Janeiróból, Bombayból épen ugy pontosan elküldik a szakkönyveket, beszámolókat, mint Svédországból, Belgiumból, Németországból. És ezekből a képekkel bőven illusztrált könyvekből épülhet, tanulhat és tanul is a debreceni tüzoltóság

A tüzoltómuzeum is szépen gyarapodik

Az eddig csak egy szekrényt kitevő tüzoltómuzeumban az érmek, tüzoltóbombák, régiségek között egy poros, kopott tüzoltósisak. Ezt a sisakot *Tani* Lajos tüzoltó viselte, az a Tani Lajos, aki kötelességteljesités közben, 1914-ben az Erzsébet malom égésénél életét vesztette. A sisak mellett árván, némán hever a mártirhalált halt tüzoltó sipja is. A bajtársak kegyelettel őrzik emlékét, A muzeum további fejlődését az gátolja, hogy szük a tüzoltólaktanya és nincs hol elhelyezni a tüzoltómuzeumot.

Kilehetne bőviteni a tüzoltóságot, eladó a szomszéd épület

A debreceni tüzoltóság szük laktanyában igen nehéz körülmények között végzi közérdekü munkáját és a szük, tulzsufolt helyiség megneheziti a fejlődést.

Most kedvező alkalom volna a tüzoltóság fejlődését elősegiteni. A tüzoltólaktanya melletti szomszédos ház, a Fodor József féle telek eladó, elég olcsón és a város kedvező körülmények között megvehetné. Akkor a két épületet egybe lehetne kapcsolni és tágabb, nagyobb helyiségben még jobban kilehetne épiteni a mentő és tüzoltószervezetet.

Igy ha megfelelő nagy helyiség lesz, akkor az egyetemi ifjuságot, illetőleg az orvostanhallgatókat is bevonják a mentőszolgálatba. Az orvostanhallgatók épen ugy ügyeleti szolgálatot teljesitenek majd, mint a mentők és megkönnyitik a mentőszolgálatot és amellett gyakorlati kiképzésben is részesülnek.

Berreg a telefon, — öngyilkosság a Teleki-utcán

Most ujra megszólal a 107-es telefon, hivják a mentőket. A Teleki-utcán egy szerelmesszivü kis cselédleány marólugot ivott, megakart válni az élettől nagy-nagy bánatában. A mentők gyorsan robognak az öngyilkosság szinhelyére és első segélyben részesitik a kis életuntat, a szerelmesszivü cselédleányt. A kis lány szeme felragyog és megcsókolja szorgoskodó mentő kezét. Mert már megbánta tettét, élni akar . . . örül az életnek. S a mentő szeretettel ápolja, vigasztalja egész a klinikáig, ahol átadják a doktornak.

Ez igy megy nap, mint nap, a tüzoltók dolgoznák önfeláldozóan, lelkiismeretesen és ma nekem, holnap neked lehet szükséged a mentőkre, mert mindenkit érhet baleset . . .

Hó- és sárcipőjavitást
szakszerüen készit Rosenberg és Hammer Piac-utca 8. szám alatt

Karácsonyi kedvezmény 5 liter bor vételnél, fél liter 50 százalékos tearum vételnél is 10 százalék kedvezményt ad a
TURUL vendéglő Szent Anna-u. 46.
4 fogásos ebéd 15000, vacsora 12000 K

VAKOLO KANÁLLAL

Az ősember multja és jövője

Földünk akkor még mindössze 25 ezer éves lehetett, ifju voltam s egy különbejáratu cölöpépitmény tetején laktam. Fogaim között két erős masztodon-kölyköt tapogattam szét, azután csszolatlan kőbaltám nyelével kipiszkáltam az ételmaradékot, majd jobblabom hüvelykujjával megvakartam balfülem cimpoját s elolvasva az „Ősember" ctmü könyvozaurusz második fejezetét, jótékony álomba szenderültem. A körülöttem fekvő őserdő százados páfrányain pleziozaurusz madárkák csiripoltak, arébb egy szerelmes bölény-nő sóhajtozott és kétmázsás cseppekben hullott az eső. Ágyam mellett pedig elvonultak az ős-világ csodái és mindama vizsgálódások, melyeknek köszönhetem, hogy nem vagyok majom, mint az a tiszteletreméltó úrfi, aki a ligetben egynehány évezred előtt ült a fa tetején és meghalt egy kisacag masztodon pörkölttől, mielőtt Darwin és követői felfedezhették volna . . .

Mielőtt az emberiséget mai napság kizárólag az ősember érdekli, tapasztalatairól a következőkben kívánok beszámolni:

Az ősember fizimiskája

Darwin előtt még keveset tudták, hogy ősemberek nemcsak a jelenben, de már az őskorban is éltek. Fejük tetején Neander-völgyi koponyát, lábukon borzalmas bütyköket viseltek, testüket pedig fekete szőrme borította. Kezdetben tehát emberek voltak s csak később alakultak át majmokká, mikor a szörmekabátok divatba jöttek. Az elfogulatlan tudomány ma már megállapította, hogy a legelső majom tojásokat a Neander völgyi ősasszony költötte ki s azután ősbölény tejjel táplálta őket. Az igy elszaporodott ősemberek odavas masztodon fogakban laktak, mezitláb jártak s prognathikus ajkukkal három négy elefántot is szét tudtak harapni. Máskülönben az ősember a mai embertől teljesen elütött: könyvkiadással nem foglalkozott, sőt azt se tudta, hogy ő ősember. *Beszélni nem tudott s ezért a tudományos vizsgálódások primitiv kordban gyakorta tévesztették össze a nemzetgyülési képviselővel.*

Az ősember kulturája

Az ősember, mint az a legujabban kiragasztott plakátokból is kitünik, ruházatára nem sokat adott s ezért a kortársai *tudósnak* **tartották. Egyes B-listára helyezett barlangi csontvázak hiányos szerkezetén a** *szandálás* **nyomai észlelhetők. Kulturális szempontból érdekes felemliteni, hogy a barlanglakások képzőművészete a** *kubizmus* **egészségesebb korának virágzásáról tanuskodik.** *A szinmüvészet már az őskorban is fejlett fokon állott. Bizonyítja ezt a ma is élő operettprimadonnák tekintélyes száma. Hogy a Neander-völgyben exhumált emberkoponya egy őskori Valentinoval volna azonos, arra a legöregebb filmstarok sem tudnak visszaemlékezni.* **Sajnos, az ősember tudománya, néhány gyakorlati fogástól eltekintve, igen gyenge lábon állott.** *Darwinnal, Bicsérrel* **és** *Van Loon* **elveivel nem azonositotta magát s igy ebben a korban kulturáról beszélni nem is lehet.**

Vallás az ős-korban

A csiszolatlan kőkorszak barlangi maradványai arról tanuskodnak, hogy az ősemberek *felekezeten kivüliek* **voltak. A zsidók tehát már akkoriban is ellenszenvvel viseltettek a** *hitközségi adók* **iránt. Annál jobban dühöngött a** *numerus clausus* **Csak végig kell nézni Afrika őserdő fáin, melyeken ma is rengetegen élnek olyanok, akiknek ősei az egyetemekről kizárva, sohasem tudtak belekapcsolódni a »nyugateurópai« civilizációba. Az ősember táplálkozása rituális szabályokhoz volt kötve.** *Mammuth-zsirral főzni egyáltalában nem volt szabad.* **A hosszunapot már akkoriban is megülték s utána fejenként egy bronchiozauruszt fogyasztottak el.** *Étvágyuk tehát alig volt rosszabb, mint mai napság.*

Ahol az ősember lakott

(E részletet tekintettel a kérdés szaktudományos jellegére, a most megjelent müvek népszerü stilusában ismertetjük)

Az ősvilág, melynek korát illető leg a tudósok *egyértelmüleg* **megegyeznek, hogy** *5000 évesnél idősebb, de három billió évnél semmiesetre sem fiatalabb,* **rendkivül filigrán bu vóhelyül szolgált az emberiségnek. Husz méter magas füszálak között ősanyáink bohó örömmel ugrándoztak és hogy ha ibolyát leltek, azt tragacson kellett hazaszállitani. A levegő tele volt röpködő bacilusokkal, melyek közül a kisebbek alig haladták meg egy bivaly kétszeresét s igy őket szabadszemmel meglátni nem lehetett. A gyümölcsös kertek fáiról huszonötkilós cseresznyeszemek mosolyogtak, ezekben azonban igen sok volt a pondró s nem egyszer megtörtént, hogy a kotnyeles gyermekek velük együtt 5—6 csörgőkigyót is lenyeltek. A kiköpött magokat sarokkő gyanánt használták s a kapukat, hogy az őskori borjuk is megcsodálhassák, 150 méter magasra kellett épiteni. Kint a mezőkön óriás békák kuruttyoltak s az erdők rengetegében elefánt nagyságu kolibrik berzengették szárnyaikat. (***E. y-egy *kolibri-ojásból négy veder rántottat lehetett készíteni.***) Sajnos, a hölgyek már akkor sem szerettek főzni Rendkivül kedvelték az apró csecsebecséket, fülükben mammuth agyarakat, nyakukban szarvasagancsot viseltek...**

Ősember és az irodalom

A tertiaer korszak irodalma egy magasabbrendü érzésvilág lirai hangulatait tükrözi vissza. A Croker és Courts Mahler-irodalom ugyan még alig dicsekedhetett 200—300 kötettel, ámde *Rabindranath Tagore* már több ezer tanitóköltemennyel gazdagitotta világirodalmunkat Népszerüek voltak *Ujhelyi* Nándor pornografikus regényei és *Bus Fekete* László vigjátékai, melyeken még akkor nevetni is tudtak. *Szomori* Dezsőt kizárólag a stilusáért szerették, *Kassák* Lajost pedig futurista verseiért, melyekkel annyira hozzá tudott férkőzni az ősvilág szelleméhez.

Ugy hisszük, hogy a tudománynak teszünk szolgálatot, ha egy ilyen diluviális lerakodást mutatóba lekő zöljük:

DARWINIZMUS

Sáfrányos páfrán ok ölén
Emészt a barlangi bölény.
Elosztva Hárommal:
Erkölcsi Fölény.
Négyszögbe merevül fajom.
Számtani haladvány: ősember,
Mértani maradvány: majom.
Döglött gyik Ugrál — hagyom,
Üsdön az ős-Apád Agyon.
Barlangi bütyök,
Ékitmény,
Kőbalta, köpet, cölöpépitmény
gyökér és kötél és Pamut,
plu szinuszegyenlő: Mammut.
Egykettő, melléje verődöm
mögötte gubbasst egy kőitő:
Kubista előd öm.

*

Őskori tanulmányaimat nem folytathattam tovább. Reggel volt és az ágyamra felugott egy óriási nagy fekete állat. Kövér fejéről két görögdinnye nagyságu szem villogott elő. Belémcsipett. Sámikor felébredtem, ágyam szélénél ott állt az ősember. Sörös testének felső részéről prognathikus áll vigyorgott felém. Ijedten nyultam a kő alta után, de ő szeliden lefogta kezemet: Polacsek Mór volt, egy diluviális színezetü fővárosi könyvügynök, aki 650 koronáért nyakamba sózta „Az ősember multja és jövője" cimü háromkötetes munkát 10% es árengedménnyel négy havi részletfizetésre . . .

Lisztius.

Régi orvosi különlegességek

Irta: id. dr Liszt Nándor, Hajdu vármegye tb. főorvosa

A magyar „orvos" elnevezés eredetére nézve Hunyadi Ferenc Keresztyén Archivariusában (Vác, 1794) a következő magyarázatot találtam: „Orféus egyike azoknak, kik a régi pogány görög vallást kifejtették s Tráciában élt még a trójai háboru előtt, ő feleségét a pokolból ki hozta, az az halálos nyavalyából felgyógyitotta. Ebből a' lett, hogy valakik az ő tudományát terjesztették, Orfeusoknak hivattak. Lehet ezért gyanakodni, hogy ez a Magyar szó is Orvos innen jött, és jelent gyógyitó embert."

Aesculap és a kigyó

Aesculap görögül Asklepeios, zsidóul Isch-calbi, vagyis kutyás ember, mert a monda szerint kiskorában kutyatejjel tartották. A római pestis idején követeket küldöttek Epidaurusba, kik hoznák el Aesculap képét vagy jegyét. Volt pedig ez egy nagy kigyó, mely önként bement a hajóba és magukkal vitték Rómába, bizonyosnak tartván, hogy az Isten abban lakik. Rómába érve kiszállott egy szigetre, ott templomot épitettek Aesculapiusnak s a pestis megszünt.

A Therapia szó

eredetére nézve is van a fentemlitett Archivariusnak magyarázata; Cicero szerint a rómaiaknak vallásuk rendelte, hogy házi isteneket tartsanak, ezek voltak a Laresek vagy Theraphimok. A Theraphim szó a zsidó Rapha szóból származik, Therappe jelentése „gyógyits meg" és igy a Theraphim gyógyitó istenről hivjuk a gyógyitás tudományát Theraphiának.

Platό — „In symposio"

cimü müvében állitja, hogy „eleinte három neme volt az embereknek, nemcsak a mostani kettő — férfi és nő, hanem volt egy harmadik is, mely a kettőből volt összevegyitve. Minden emberi formája, de négy keze és ugyanannyi lába, két ábrázatja stb. vala. A latin szöveg kezdete: „Principis tria hominum erant genera etc."

A régi rómaiaknál divatban volt a meleg vagy főtt viz ivása.

„Thermoposia"

ez Aetius szerint alkalmas a test kitisztitására, fájdalmak enyhitésére, havi tisztulás segitségére, tüdőgyuladás orvoslására. Avicenna epilepsziásoknak, melancholiában szenvedőknek és fluxussal bajlódóknak ajánlotta. Voltak melegviz-korcsmák, u. n. thermopoliumok, de Claudius császár betiltotta, mert az emberek a sok melegvizivástól ellágyultak, elerőtlenedtek. Donald Monró az 1770-ben megjelent angol munkájában a magyarországi ásványforrások számát mindössze 12-re (4 hideg, 8 meleg) teszi. Mátyus több, ma már alig ismert, vagy nevet cserélt erdélyi gyógyforrásról tesz emlitést, igy pl. a kaláni, vátzai, kozmási, Szent Simon forrás, veretesi, csomortányi, csekefalvi, hatolykai, leleki, arkosi, tatrangi, uzonkai, kérőji és a pisztrangos-forrásokról.

Az égetett bort, vagy

pálinkát

az arabok találták volna fel a 14-ik században. Erdélyben először 1695. évben irtak articulust a dietán a Cromatum vagy „gorolyka" főzés korlátozására. Ezt egyes helyeken „dühöttkének" is nevezték, melynek főzését „se Kereskedő Rendek, Rátzok, Sídók, Örmények ne usurpálják."

A hires magyar betegségnek, a

csömörnek

M. szerint ezek a tünetei: nyughatatlanság, lélegzetmegszorulás, feszitő fájdalmak, émelygés, hányás, a szivkörnyékének, a gyomorra szolgáló közös inaknak (nervorum intercostalium et octavi pares) egybevonódásai, nyiladozás, hideg borzongatás, a végső részek elhülése, kemény, szapora pulzus, hasrekedés.

Herodotos szerint az egyptomiak minden hónapban három napon át hánytatták magukat.

1870 körül a kisgyermekeknek ónból készült korsócskáik voltak, melyekben, kivált éjjel, tejet, sert (!) vagy vizet tartogattak és itatták belőlük a gyermekeket, „nem ok nélkül állittatik, hogy azok, az őket elszárasztó, titkos nyavalyák ebből sokszor származnának."

A középkorban nagy divatban volt

tubákolást

1614 ben VIII. Orbán és XI. Kelemen pápák eltiltották, de XIII. Benedek ezen rendeleteket eltörölte. A dohányleveleket főkép Amerikában fenés sebekre, mérgezett nyilak által okozott sebekre, férges sebekre, pokolvarra stb. hatásos orvosságnak tartották.

A ser (latin neve a Cerevisia, Ceres szóból) készitéséhez használt malátát a XVII. században „szalad"-nak nevezték.

A savókura

már Galenus idejében is divatos volt, naponta heminát (egy hemina=12 uncia=420 gram) itattak. Többféle savó-faj volt használatban: oxigale (Plinius) kecsketejből készült vizzel, a schiston, szinte kecsketejből, amelybe füge ágat és mézes vizet tettek. A Melka (Erdély) uj cserépedényben készült, amelybe előbb ecetet öntöttek, lassu melegités közben az uj fazék az ecetet felszivta s azután öntötték rá a tejet. Erdélyben az irót oláh-sernek hivták. Mátyus könyvében az asszonyi tejet „szárazbetegségben elfogyatkozott erejüeknél" igen hasznosnak mondja. Nem tudom, hogy honnan veszi azt az állitását, hogy a sok vajevéstől herniákat és idétlen szülést lehet kapni.

Berlinben „in nosocomio caritatis" a XVIII. sz. végén sok hektikás és vérköpésben szenvedő beteget gyógyitottak meg *ugorkás levessel.* (?) E kezelési mód Franciaországban is

elterjedt volt: egy ebből meggazdagodott párisi orvos házára a következő felirást tétette:

„Les concombres et les melons
M'ont fait batir cette maison."

Az ópium szó eredete

Perzsiában a lakosok a papaver orientáléből nyert nedvet *Afé-un*-nak vagy *Ábé-un*-nak nevezik, amelyből az *opium* szó eredetét vette volna. A perzsák kenyerükbe is tettek mákmagot, mert az ilyennek élvezete után *„gyönyörködtető, tünd ries álmok volt."* (Kultsár István: Hasznos mulatságok, 1825. 108. oldal.)

Régi babonás mese szerint a kakas kánikula elején a ganéjdombra egy erős, bőrhaju tojást tojik, melyet egy kecske, vagy varangyos béka költ ki, származéka a misztikus

Basiliscus kigyó

vagy *„kiskirály,"* egy meseszerü mérges állat szárnyakkal és kigyófarkkal, fején koronával. Sok helyen a nép azt tartja, hogy ahol egy ilyen basilisk hulla rothad, átok nehezedik a házra, terméketlenséget, pestist és halált okoz. Sziléziában a basilisk képe, mint a betegségek szimboluma, az érvágásnál is használt tálakra is be volt égetve.

Veszprémy István (Biograph. Centur. I. p. 39.) irja, hogy II. Ulászló lengyel király leánya, Erzsébet, II. Károly magyar király anyja, álomlátás után köszvényében a *rozmaringhoz* folyamodott, *„fájdalmas inaszakadt tagjait a'val kenegetni kezdé, — meggyógyula"* Az ő szere ugyanis rozmaring virágról néhány napi vontatás után háromszor-négyszer desztillált *seprőpálinka* volt.

NÓTÁZÓ DALOK

Húzzál cigány . . .

Húzzál cigány, húzzál cigány
Egy szomorú nótát;
Az én tépedt, bús szivemet
Gyógyítsa a nótád! . . .
Nóta szárnyán haza szálljon el
Minden ölő bánat,
Muzsikáld el öreg cigány
Halkan a nótámat!

...Ne szomorút húzzál cigány:
Húzz valami vígat! . . .
Bolond ember, akit még a
Nóta is megrikat! . .
Táncba-ugró bolond kedvem
A pallásig érjen! . . .
Hiszen holnap..., talán holnap
Harangoznak nékem!

Buzavirág kék szemedben . . .

Buzavirág kék szemedben
Mennyországot hittem,
Én bolondos hivő lelkem
Kárhozatba vittem! . . .
Reménytelen, bús szerelem
Pokol-tüze éget; . . .

. . . Buzavirág kék szemedbe
Nem nézek már többet!
Messze megyek, elszakadok
Mindörökre tőled!
Az én szegény, beteg szivem
Megpihen majd végre; . . .
De hogy reád ne gondoljak:
Hogy nézzek az égre?!

Haragszik rám . . .

Haragszik rám a megyei vicispán!
Hogyha lehet, csendőrkézre ad is tán;
Attól félek, megfuttatem az drát:
Elszerettem hütlenné vált babáját!

Vicispán ur alázattal megkérem!
Van még szép lány, nemcsak egy
a megyében!
Hogy a legszebb az enyém lett, —
ne bánja!
...Lányért jöttem magam is a világra!

ZIVUSKA ANDOR

Amikor asszonylázadás volt Hajduböszörményben

(*A Hajdufőld tudósitójától.*) A háborus cenzura nagy sülyesztőjében, bizony számos esemény, szenzáció sülyedt el. A pécsi katonai lázadásról, melynek több halálos áldozata volt, csak akkor szerzett tudomást az ország közvéleménye, midőn a háboru már régen elmult, sőt a szerbek is kivonultak Baranyából. A bomló, összeroskadó *„hinterland"* már a forradalom kitörése előtt is produkált néhány kisebb lázadást, forrongást. Ezekről persze senki se tudott, mert az ország érdekében gondosan el kellett titkolni mindent. Igy történt azután, hogy még a közeli környéken is alig emlékszik valaki *a hajduböszörményi asszonylázadásra.*

A hajduböszörményi asszonyoknak jutott ugyanis a kétes értékü dicsőség, hogy elsők voltak akik, jóval *Károlyi* Mihály előtt

formalis lázadást rendeztek,

melyet csak nagy nehezen tudtak elnyomni a derék böszörményi csendőrök.

A dolog a háboru második esztendejében, *1916 tavaszán történt.* Kint a fronton már tetőpontjára hágott az öldöklés. A férfiak, apák és fiuk elmentek harcolni. Ki Szerbiában, ki Volhiniában, ki pedig odalent az Isonzónál vérzett. Idehaza pedig bejött az uj divat, a kukoricás kenyér, a máléliszt még hozzá azt is *jegyre adták.*

Hajduböszörmény nemes városában, ahol egy két meszely lisztért — mivel hogy ott még mindig meszellyel mérik a lisztet — soha se kellett a szomszédba menni a gazdasszonynak, természetesen nehezen szokták meg az uj rendet, meg azt, hogy előbb a lisztjegyért kellett ácsorogni, azután a lisztért. És amint teltek a hónapok, annyival több lett az ácsorgás és kevesebb a liszt.

Azon az emlékezetes napon — melyet tudomásunk szerint senki se jegyzett fel pontosan — a szokottnál is nagyobb tömeg gyült össze a *Rubinstein* féle üzlet előtt, A lisztjegyeket ugyanis egy Rubinstein nevü izraelita váltotta be s a központi iskola épülete előtt, a piactéren folyt rendszerint az ácsorgás. Ezen a tavaszi reggelen már hajnali öt órakor hatalmas tömeg állt Rubinstein üzlete előtt. Nyolc órára pedig vagy *2000 — 2500 asszony, gyerek verődött össze.* Férfi alig volt, hiszen az épkézláb emberek odakint vérzettek a fronton.

És ezen a napon az üzletből, — mely természetesen a közellátási hivatal legfőbb parancsnoksága alatt állott — *kifogyott a liszt.* Az asszonyok vártak, vártak egy darabig, aztán mind viharosabb lett a hangulat. Szitkok, átkozódások röpködtek a levegegőben s a kirendelt két városi rendőr (hol volt még akkor az államrendőrség?) hiába próbálta csendre inteni a zajongókat. A figyelmeztetés még olaj volt a tüzre!

— *Persze az urak kapnak! Két fiam van oda a harcban, nekem még enni sincs mit?* — kiabálták az asszonyok.

Ekkor már látni való volt, hogy a dolgot aligha lehet csöndesen elintézni Kilenc óra tájban egyszer csak hirtelen lehuzták az üzlet redőnyét:

— Nincs liszt! Jöjjenek holnap! — hangzott a megfelebbezhetetlen határozat.

— *Disznóság! Gyalázat!* — felelt rá az asszonyok haragos kórusa. A következő pillanatban már valaki ki is adta a jelszót:

— *Gyerünk a városházára!*

Aki ismeri a tömeg lélektanát, tudhatja, hogy ilyenkor elég egy szikra s már robban is a puskaporos hordó.

Az asszony had, mint egy vijjogó, dühös vercse csapat, szatyrokról, kosarakról, akár egy fenyegető felhő rohanta meg a városházát.

Először *Dobó* Sándor igazgatót, a közélelmezési osztály vezetőjét keresték, majd *Somossy* Béla polgármester szobája felé akartak nyomulni. Mit tudta ez a felizgatott tömeg, hogy ezek nem okai semminek. Hiszen *Dobó* Sándor mintaképe volt a lelkiismeretes, pártatlan embernek, vagy az áldott emlékü id. *Somossy* polgármester, akinek szigoru, kemény arca se tudta leplezni a keblében dobogó nemes, a városa népét rajongásig szerető, áldozatkész szivét. Ők nem tehettek semmiről. Mindennek az egyedüli oka a háboru volt.

Az izgatott tömeg azonban mit sem törődött ezzel. A hangulat olyan izzó volt, hogy nem maradt már egy perc vesztegetni való idő se. Néhány pillanat mulva *futólépésben érkeztek meg a csendőrök,* akik kemény és nehéz munka után *a legutolsó minutumban sorfitották ki a tömeget a városházáról.* Az asszonyok azonban még ekkor sem tágitottak. Sőt miután csatlakoztak hozzájuk a piaci koféh, árusok és vevők is, legalább 3500 főnyire szaporodott a tömeg, mellyel természetesen nem birtak a csendőrök, akik ekkor még csak ugy gyalogosan próbáltak rendet teremteni. Sőt még csak ezután kezdődött az igazi baj!

A főtéren éppen kövezték az utcát s az ut szélén, mint ilyenkor szokás, egyforma *kupacokban állt a rengeteg tört kavics.*

Hogy ki adta ki a vezénysző, kié volt az ötlet, azt sohase fogjuk megtudni, tény azonban, hogy a jelenlévő asszonyok egy pillanat alatt *megtöltötték kővel a liszt számára magukkal hozott kosarakat, zsákokat, szatyrokat és a következő percben, mint a sebesen szaladó fergeteg megindultak a főutcán.* Ekkor már a csendőrök is látták, hogy a helyzet nagyon fenyegető, tehát hirtelen visszafutottak a laktanyába *nyergelni.*

Ezalatt azonban a

a főutcán már recsegtek az ablakok, hullott a kő, az üveg. szilánk

s a csendes böszörményi utcákat felverte a megvadult, megdühödött asszonysereg éktelen lármája és kiabálása.

A főutca végén a tömeg lármázva, orditozva és szitkozódva állott meg a polgármester háza előtt. A Somossy-kuria kapuját már ekkor bezárták s miután a tömeg hiába próbálta azt betörni,

tehetetlen dühében valóságos kőzaport szórt az ablakokra.

Hiába zárták be a spalétákat, még a kemény faredőnyöket is betörték a kövek.

A következő pillanatban azonban az eszeveszett zsivajban uj hang vegyült: a patkócsattogás. A derék kakastollasok vágtában,

kivont karddal érkeztek a „lázadás" szinhelyére.

Egy pár kő még repült feléjük is, de azután ijjedt sikoltozás váltotta fel az előbbi lármát s megkezdődött az *„asszonyforradalom"* leverése. Helyesebben a csendőrlovak benyomultak a tömegbe s a másik pillanatban már zuhogott a szoknyákon a kardlap sürü csapása. Aki tehette, futott. de a csendőrök se voltak restek s ha valakit utóléltek, olyan alaposan elkardlapoztak az illetőt, hogy holta napjáig is megemlegeti.

A szétoszlatott tömeg még egy nehányszor megpróbált összeverődni, de ez csak ujabb kardcsapásokra szolgáltatott alkalmat. Volt olyan makacs nőszemély is, akit

lóháton egészen hazáig kisértek a csendőrök,

aki persze — nagyon helyesen — nem mulasztotta el időközönként egy-egy alkalmas helyre mért karecsapással sebesebb távozásra ösztökélni az illetőt.

És mire az ó-templomban delet harangoztak, le volt verve az asszonylázadás.

Mindezeket pedig azért mondottuk el, hogy talán a böszörményi asszonyokat kisebbitsük. Hiszen csináltak ők még egy ilyen stiklit akkor is, amidőn 1918 karácsonyán nem érkezett meg az ünnepi kaláccsal való élésztő. Minek okáért olyan alapos rohamot intéztek az egyik polt ellen, hogy a „nemzetőrség" még kizibüki s lött néhány vaktöltést. Mindez azonban csak pillanatnyi megtévedés, a szenvedés, nélkülözés okozta félrecsuszás volt. Mert mikor a lisztosztó Rubinstein testvéröccse és Szmuk Gábor zsidó kommunista direktóriumi tagok valamivel később, 1919 tavaszán szocializálták az öreg kálvinista templomot s „eltörölték" a vallást, talán éppen — ugyanezek a lázadó asszonyok töltötték meg igaz, csuklózokogással a roskadásig telt templomot.

Akkor már kevesebb volt a kenyér, több a szenvedés, a nélkülözés és a nyomoruság, de a felbúgó zokogás azt bizonyitotta, hogy a böszörményi asszonyoknak még a mindennapi kenyérnél is szükségesebb az Isten igéje.

FRANK SÁNDOR
cégnél megkezdődött a
KARÁCSONYI VÁSÁR
Eladásra kerülnek:
kabátok, ruhák, blousok, szövetek és selymek
feltünő olcsó árban

Eau de Cologne Chypre
DEMON a legjobb
Illata igen kellemes és tartós.
Ára rendkivül mérsékelt!
Kizárólag jobb szaküzletekben zsá olhatja, ahol nincs r ktáron, ott ne hagyja magát értéktelenn utánzatokkal megtéveszteni.

A város felépitteti az üzletvezetőség uj palotáját

Magoss György polgármester nyilatkozik a jövő évi programmról, a vásárcsarnok épitéséről és az aktuális tervekről

(*A Hajduföld tudósitójától.*) Debrecen városa ismét befejezett egy esztendőt s itt az ideje, hogy a téli szünet alatt megállapitsa a jövő évi munka programját. A városházán a december—januári két hónap a nagy tervek, az elgondolások időszaka s ilyenkor szoktak felkészülni a tavaszra, melyen azután, ha lehet, meg is kell valósitani ezeket. A »Hajduföld« munkatársa az elmult napokban felkereste a város polgármesterét, dr Magoss Györgyöt, akit felkért, hogy a város vezetőségének terveiről tájékoztassa a közönséget. Magoss György polgármester a következőket volt szives mondani:

— A debreceni munkásság és az ipar érdekében tovább kell dolgozni nunk ujabb beruházásokat kell csinálnunk, mert hiszen még ma sem jutottunk el a normális viszonyokhoz s igy lehetőség szerint a városnak kell munkáról, munkaalkalomról gondoskodnia.

Mindenekelőtt tehát folytatni fogjuk az épitkezést, a burkolatozást s az elkövetkező nyárra legalább is 20 uj tanyai iskolát épit a város. Tervbe vettük a vásárcsarnok felépitését is, amivel kapcsolatban ujabb épitkezések válnak szükségessé, mert akár hová telepitsük is ki a városgazdasági hivatalt, ennek elhelyezésére előbb épitkezni kell.

A vásárcsarnok épitésére — mint már régebben mondottam — eddig két ajánlat érkezett. Ezeket azonban gyndosan ki kell számitani, pontos számitások alapján egybe vetni. Ezt a munkát most végzi a müszaki ügyosztály. Hogy aztán vajjon koncesszióba adjuk-e a vásárcsarnokot, — amitől őszintén szólva, én egy kicsit fázom — vagy pedig magunk épitjük fel, azt majd később döntjük el, mert ehez előbb meg kell csinálni a jövedelmezőségi számitást. Egész világos: ugy kell kombinálni, hogy a helypénzekből most befolyó jövedelmet a város a vásárcsarnok felépü ése esetén is megkapja.

Mi már ma másfél percenttel olcsóbb pénzt kapunk, mint amilyennel az ajánlattevők kalkuláltak s igy azt hiszem, előnyösebb volna, ha a vásárcsarnok épitését nem adnánk át senkinek, hanem magunk végeznénk el, mert nem szeretném a közönséget se kiszolgáltatni idegen vállalkozók kényének. Körülbelül ugy áll a dolog, hogy az egész épitkezés telekrendezéssel együtt 25 milliárdba fog kerülni. S ha a másfél millió dolláros kölcsönt megkapjuk, valószinüleg mi magunk fogunk épitkezni.

Mi lesz a lakásépitésekkel? A bankok nem tesznek e Debrecennek is ajánlatot kislakás épitésre?

A bankok Debrecenben is érdeklődtek a kislakás épités iránt — válaszolta a polgármester. — Természetesen ha ők akarnak épitkezni, ez is a város ellenőrzése alatt történik. Lakást mindenesetre épitenünk kell. Ezt azonban azért nem kombináltuk bele a másfél millió dolláros kölcsön programmjába, mert biztos vagyok benne, hogy a bankok Debrecenben is rövidesen ajánlatot tesznek kislakásépitésrej

A költségvetés keretén belül milyen nagyobb beruházásokat akar eszközölni a város?

— Nagyobb beruházásokat nem lehet foganatositani a költségvetés keretén belül. A burkolasi program megvalósitását természetszerüleg tovább folytatjuk s ami a költségvetés keretén belül nem nyer fedezetet, arra nézve kitoljuk a fizetést több esztendőre.

Kivánatos — folytatta a polgármester — hogy minél jobban haladjunk a város burkolatozási programmjával. Ez nemcsak szépitési, de egészségügyi szempontból és kivánatos, mert szükség van rá, hogy lekössük a port és piszkot. Ezt egyrészt a burkolatozás kiterjesztésével másrészt pedig a begyepesités folytatásával érhetjük el.

— Mi lesz a postapalota épitésével? Van e remény rá, hogy az állam a közmunkáknál segitségére jön a városnak?

— A posta palota épitésére minden remény meg van, nagy nehézségekbe ütközik azonban a Hatvan-utcai lakók elhelyezése. A lakók nem akarják a részükre felajánlott lakásokat elfogadni, nem akarják a magasabb béreket megfizetni s válogatnak a lakások között. Odáig mentünk, hogy a Rakovszky-utcán most felépitett 16 lakást felajánlottuk a posta kincstárnak, de még ed dig semmiféle választ nem kaptunk. Reméljük azonban, hogy a lakók elhelyezését sikerül megoldani és igy tavaszra az állam megkezdheti az épitkezést.

Mi történik az üzletvezetőség épitkezésével

Az üzletvezetőséget illetőleg az volt a gondolatom, hogy ezt a városnak kell épiteni, Tárgyalást folytattunk a Debrecen—nyirbátori, Debrecen—füzesabonyi helyiérdekü vasutak igazgatóságával, hogy hajlandók-e 25 éves szerződést kötni a várossal, amely ez esetben az uj üzletvezetőségi palotában a MÁV on és a debreceni helyivasuton kivül elhelyezné az összes helyiérdekü vasutak igazgatóságát. Ha a 25 éves szerződés kötésére a MÁV is hajlandó, akkor feltét enül a város épiti meg az üzletvezetőség uj palotáját.

Barangolás a könyvek és kőnyvhulladékok dsungelében

Rosszmáju riport a karácsonyi könyvpiacról

A magyarországi könyvkiadó cégek karácsonyi hadszinterén ismét egész sereg uj könyv vérzett el névtelenül, anélkül, hogy a közönség tudomást szerzett volna önfeláldozó hősi halálukról. Az az egészségtelen könyvháboru, melyet a kecsegtető nevekkel tündöklő kiadó vállalatok évekig folytattak egymás ellen, 1926 karácsonyára szerencsésen befejeződött, s ennek egyedüli oka az olvasóközönség mélységes undorodásában rejlik, mellyel a *divatos irók* és *divatos témák* értéktelen kis korszakát végérvényesen kivégezte. A naiv és kritika nélküli publikum, amely szokatlan étvaggyal habzsolta fel a Meresskovszkik s az északi modernek olcso pénzen áruba bocsájtott szellemi termékeit, elérkezett az irodalmi gyomorrontás kellemetlenül ható stádiumához, amit csak fokozott az egyes kiadó cégek unos-untalan való kinálgatása. A közönség tehát most beteg és várja a természetes meggyógyulást, melytől a jobb és egészségesebb irodalmi táplálkozás szivet és értelmet felüditő korszakát reméli.

Hinduk és dánok alkonya

Az utolsó tiz év magyarországi könyvpiaca három nagy korszakra oszlik. Az elsőnek irányát azok a cégek szabták meg, melyek az ugynevezett *hindu* irodalom jobbára ponyva termékeit adták ki unalomig csépelt sorozatokban. Az indító lökést mindenesetre a hindu *szabadkőmivesség* ijesztően nagyra felfujt Nobel-dijasa: Rabindranath Tagore szabta meg, akit világhirüvé tett az a turbános zsenialitás, mely *hazája érdekeinek ellenére az angol hatalmi befolyásnak tellesitett elévü hetetlen szolgálatokat*. Utána következett *Bain*, egy angliai zsidó, aki a hindu titokzatosság büvös homályából nagyszerü üzleti előnyöket tudott szerezni a magyarországi könyvkiadóknak. A második korszak *Meresskovszki* jegyében zajlott le, aki sikerét annak köszönhette, hogy regényeit potomáron adta el a hazai könyvkiadóknak s ezek azután egy-egy müvét 5—6 kiadásban jelentették meg, természetesen mindegyiket más-más cimmel. A harmadik korsak anyagi diadala Knut *Hamsunt*, *Hauklandot* és a többi északi óriásokat illeti, akik olyan népszerüekké váltak, mint az Eton-frizura. A kü földi irodalom *Magyarországon* többet produkálni nem tudott. Föl-föllobbantak ugyan kisebb szenvedélyek, mint a Papini láz és „A hős és a katona" nyoman a Shaw Bernard-lelkesedés, ezek azonban efemer jelentőségü üzleti akciók voltak . . . A kiadók nem nagyon buzgólkodtak, a közönség pedig nem igen érdeklődött.

A sexuális nőtől a szőrös őemberig

Hogy a közönség mennyire kritikátlan és mennyire felületes, annak ékes bizonyságai azok a *felmi lió koronás* könyvek, melyeknek ezreit, sőt talán tizezreit sózták az olvasók nyakába tömegesen száguldozó könyvügynökeink. Ezeknek a ponyvaterméknek disztelen sorozatát Forel: „*A nő*" cimü undoritó „diszmüve" nyitja meg és végződik H. G *Wels* teljesen értéktelen világtörténetével, mely olyan rossz munka, hogy még egy 80 oldalas kompendiummal sem vehetné fel a versenyt és nem vehetné fel akkor sem, ha történetesen nem volna tele tudatosan felhalmozott hazugságokkal. Fajdalom, ezeknek a plakátokon reklámozott könyveknek a galériájába kell soroznunk azokat a reklám-müveket, melyek egy rendkivül divatos témáról, az emberség történetéről és őskoráról szólnak s amelyet utcai plakátokon reklámoznak a kiadó vállalatok. E müvek hátterében ott settenkedik a könyvkiadói érzék, mely nagyszerüen megérezte, hogy a mai kor dekadens világában egy szőrös őember csaknem olyan ingerlő, mint egy Forel-féle sexuális nember . . .

A legujabb könyvek

E kivételes jelenségektől eltekintve, a magyar könyvpiac mégis gazdagodott egynehány könyvvel. Igy például a *Pantheon* kiadásában nemrégiben megjelent *Laurids Brunn* Van Zanten-ciklusának harmadik része: *Van Zan en kalandja*. A szerző nem tartozik a divatos dánok közé s igy nem remélhet zajosabb sikert. Magyar irók közül *Komáromi* Janos uj regénye, a *Hat vőlegény*, *Pau ini* Béla és *Ko ály* Zoltán uj operája, a *Hári János* és *Hegyaljai Kiss* Géza református pap novellás kötete, a *Császár és lelkipásztor* tartják az igazi irodalmi szinvonalat. A *Szent István Társulat* ismét szebbnél szebb könyvekkel lepte meg a karácsonyi vásárló közönséget, különösen a Szent Ferenc irodalom lépett olyan gazdag és előkelő fegyverzettel a katholikus közönség elé, amilyennel egyetlen külföldi állam sem dicsekedhetik.

A legkeresettebb könyvek

Mert nemcsak *kinált*, hanem *keresett* könyvek is vannak. És itt jól esik megemliteni, hogy Magyarországon ma a legkeresettebb könyv Henry *Ford* kétkötetes müve: *A nemzetközi zsidó*. Hozzá hasonló népszerüségnek örvend *Hettner* Alfréd földrajzi munkája („A leiró földrajz alapvonalai"), melynek különös érdekességet az az ujszerüség ad, hogy irója az egyes világrészek és országok földrajzi hisztorikumát is ösmerteti. Nagyon olvasott könyv *Solm*

Alapittótott 1875. évben — Alapittatntt 1874. évben
TRNKA FERENC FIAI
vasöntőde és gépgyára, gépjavitó mühely és kutfurrási vállalata
Telefon 5—76. szám — Sürgönycim: rnkafiai. — Csekkszámla syám 37,122
Gártelep (központ): IV. kerület, Barna-utca 3. szám.

Alföldi pince vendéglőben
Szombaton HURHAESTÉLY.
Minden este JAZZ BAND.
Parketázott külön teremben
tánc

BUTOROK
elismert legjobb minőségben, eredeti gyári áron kapható
Debreceni Faipar r.-t. városi üzlete
Király-utca 4.
Kedvező fizetési feltételek. — Eladás nagyban és kicsinyben

hatalmas müve Mussolini Olaszországáról.

Ami a könyvesboltokból hiányzik

Erről az anyagról köteteket lehetne irni. Ide sorozhatnánk a világirodalom minden olyan nagyságának szellemi kincsét, melyet *olcsó pénzen* megvásárolni nem lehet. *Különösen hiányoznak a német tudományos munkák forditásai*, a Herder-cég kiadványai és a huszonhét tudós szerkesztésében megjelent filozófiai kézikönyv, melyet a müncheni Oldenburg vállalat adott ki nemrégiben. És itt említjük meg, hogy *Swift* Jonathán *ducentenndriumán* a magyar könyvpiacon csak *ifjusági* Gulliver könyvek kaphatók s amikor minden nyugatista epigon müveiről breviáriumok és *„számozott példányok"* jelennek meg, a *„Kis Helikon"* kiadásának raktáron maradt példányain kivül egyetlen Gulliver könyv sem kapható. (Svájcban Orell-Fuessli betüivel már 1772 ben jelent meg bibliofil-kiadás!)

Vászonra nyomott könyvek

Karácsonyi könyv-riportunkat mind ezek után egy jóleső érzéssel fejezhetjük be. December elején ugyanis olyan képeskönyvek láttak napvilágot, melyek mosható vászonra vannak nyomva. A gyerek játszik velük, nem tudja eltépni s ha bepiszkolja, ki lehet vasalni őket. Szivünkből óhajtjuk, hogy ez az ujitás az egész könyvpiacra is átragadjon. Hogy csak egy példát említsünk: a fiatal leányok, akik Courts Mahlert olvassák, rövid idő alatt olyan könyvtárra tehetnének szert, hogy kitelnék belőle az egész *stafirungjuk*. Mert annyit megállapithatunk, hogy Courts Mahler irodalma elnyühetetlen s amilyen *könnyü* mint olvasmány, épolyan *nehéz* lenne paplanlepedőnek. (*ln*)

Vadászat közben kilőtték a szemét

(A Hajdufőld tudósit jától.) A pátrohai gazdalegények az elmult héten egy körvadászatot rendeztek, amelyre meghivták a falu jegyzőjét, *Ujhelyi* Józsefet is. Gazdag zsákmány volt a körvadászat eredménye és már a hazafelé menetelre gondoltak, amikor *Bedő* Lajos gazdalegény azt az ajánlatot tette, hogy csináljanak még egy utolsó bekeritést.

A hajtók beterelték a vadakat, amikor egy nyul Bedő mellett kiakart a körből szökni. Észrevette ezt Ujhelyi József és célba kapva a nyulat le is teritette, azonban a lövés szerencsétlenségére

nemcsak a nyulat, hanem Bedőt és két hajtót is találta.

Bedő Lajos szeméhez kapott és egy jaj kiáltással a földre rogyott. Egy serét a szemébe hatolt a szerencsétlen 17 éves gazdalegénynek, akit azonnal vonatra tettek és beszállitottak a debreceni sebészeti klinikára. A két hajtót a kisvárdai kórházban vettek ápolás alá. Sérülésük sulyos ugyan, de nem életveszélyes. Bedő Lajost beszállitása után mütét alá vették, kilőtt szemét azonban nem tudják megmenteni s az orvosok véleménye szerint

nem is hozza vissza szemevilágát.

A szerencsétlenség ügyében megindult a vizsgálat és Balog József rendőrfogalmazó még a tegnapi nap folyamán kihallgatta Bedőt.

Forgács urifodrász
Arany János-utca 9.

Többszázmilliárdos örökösödési per a debreceni itélőtábla előtt

Báró Seckendorff Hermann kitagadta magyarországi rokonait az örökségből, akik erre perrel támadták meg a végrendeletet

(A Hajdufőld tudósitójától) Báró *Seckendorf* Ferdinánd egyszerü, vagyontalan ulánusfőhadnagy volt, aki egy udvari bálon megismerkedett és beleszeretett a régi magyar nemesi családból származó *Szepessy* Mária Magdolna bárónőbe. A bál után rövidesen megtartották az esküvőt és a bárónő rengeteg vagyonával a szegény sorsu ulánusfőhadnagy csakhamar gazdag földesur lett. A hatalmas vagyont szülei elhalta után egyetlen gyermekük, báró *Seckendorff* Hermann örökölte, aki szinte egész életét magyarországi birtokán töltötte és 83 éves korában, 1921-ben jóformán csak meghalni ment Mauerkirchenbe, egyik ausztriai faluba, ahonnan ideszármazott. A báró magyarországi birtokai közzé tartozott a wattai, a sályi és a geszti uradalom is, amelyeknek mai értéke többszázmilliárd korona.

A házvezetőnő a főhagyományosok között

Báró Seckendorff Hermann kevéssel halála előtt készitette el végrendeletét melyben összes rokonait kitagadta és általános örökösévül a bécsi egyház község presbiteriumát jelölte meg mig főhagyományosul részint a miskolci ágostai evangélikus presbiteriumot, amelynek a wattai birtokát hagyta összes élő és holt felszerelésével, továbbá volt ápolónőjét és házvezetőnőjét, *Knöppl* Annát, aki a sályi és geszti uradalmakat kapta, az osztrák köztársaság területén fekvő egyes ingatlanokon és összes ingóságain kivül. A rokonok, akik a báró Szepessy-, a gróf Dessewffy-, a Pécsy-, a Szlávy-, a Szinyei Merse-, a báró Seckendorff-, a báró Lichtenstein család tagjai, részint alaki, részint anyagi érvénytelenségi okokból, perrel támadták meg a végrendeletet. A kereset szerint a végrendelet nem rende kezik az osztrák törvények szerinti kelléke kkel, mert az osztrák polgári törvénykönyv kötelezően előirja, hogy az örökhagyónak a tanuk nélkül alkotott végrendeletet személyesen kell az eljáró közjegyzőnek átnyujtania; már pedig a végrendeletet postán küldték el dr *Lemberger* Gyula bécsi közjegyzőnek.

A legkedvesebb rokon 16 aranykorona örökséget kapott

A rokonok a végrendeletet anyagi okok miatt is megtámadták, mert szerintük a báró annak keszitésénél nem volt beszámitható állapotban. Támadási alapnak tekinthető meggyőződésük szerint az is, hogy a báró az örökösöket nem jelölte meg szabatosan. A wattai birtokot ugyanis nem a miskolci evangélikus egyháznak, hanem az egyház presbiteriumának hagyta, vagyis olyan testületnek, amelynek nincs önálló jogalanyisága sem az egyházzal, sem harmadik személlyel szemben. Érvén telenségi ok a rokonok szerint az is, hogy a báró a végrendeletében ugyanazokat a hagyományokat kétszer, sőt háromszor is felsorolja. Az örökhagyó elmeállapotátának megzavaradottságára vall a rokonság szerint a végrendeletnek az a rendelkezése is, hogy legközelebbi és legkedvesebb rokonának, báró Seckendorff Károlynak 16 aranykoronát és ugyanennyi évjáradékot hagyományozott.

A miskolci törvényszék elutasitja a felpereseket

A keresetet ez év február havában tárgyalta a miskolci törvenyszek és több tanu kihallgatása után felpereseket keresetükkel elutasitotta, a végrendeletet érvényesnek mondta ki és *125 millió korona perköltségben* marasztalta el a rokonokat. A bíróság az itélet megokolásában kimondotta, hogy a közjegyző az eredeti végrendeletet hirdette ki Bécsben.

A rokonok jómódu részét az elsőfoku birói itélettel megállapitott óriási perköltség visszariasztotta a további törvényes lépések megtételétől. Csak két vagyontalan rokon, *Pécsy* Oszkárné *Bán* Ilona, mint a kiskoru *Pécsy* Kázmér gyámja és *Pécsy* Kazmér szegény jogon felebbezték meg az itéletet a debreceni itélőtáblához. Felebbezésükben tisztázni kivánják, hogy azonos e a Bécsben kihirdetett végrendelet azzal, amelyet az örökhagyó végső akaratának szánt. Szerintük ugyanis valószinü, hogy az örökhagyó tudtán kivül, sőt akarata ellenére juttatták el a végrendeletet a közjegyzőhöz. Feltétlenül ragaszkodnak dr *Lemberger* Gyula bécsi közjegyző kihallgatásához. A felebbezésben hivatkoznak arra is, hogy a közalapitvány ügyigazgatóság a miskolci evangélikus presbitériumnak hagyott wattai birtokot a borsodmegyei jótékonysági intézmények számára követeli, ugyancsak anyagi érvénytelenségi okok miatt.

A többszázmilliárdos örökösödési perben, melyben a kincstár is érdekelve van, a debreceni itélőtábla januárban tartja meg a főtárgyalást.

Minden ködön áttör a napsugár

Ne lásd sötétnek az eget
akkor se, ha viharral fenyeget,
Hogyha villám cikázik rajta át
S zengnek a komoly égi harsonák.

Nem mindig könnyebb árnyéknál
a fény:
Fekete földből sarja zöld remény.
Minden borura feltiszta az ég,
Szivárvány biztat, tündöklő nap ég.

Szivünket is ha sebzik bánatok
S kinban vonaglik lelkünk, a napok
Mint lomha köd, gomolyganak veluk
S minden hába, nyugtot nem lelünk.

Szálljon lelkünkbe a biztos tudat,
Amely hitet, erőt, bizalmat ad:
Egyszer minden fáj enyhülést talál,
Minden ködön áttör a nap ugár...

MAGYAR GYULA.

ESTÉLYEK ÉS HANGVERSENYEK

De ember 26 án, karácsony másodnapján a Kath Legenyegylet szinielőadása a piarista reálgimnázium disztermében

Január 8 án, szombaton este 9 órakor a Kereskedők bálja az Arany Bika disztermében

Január 9 én, vasárnap este 8 órakor Gazdabál az Arany Bika diszteremében.

Január 16 án, vasárnap este 9 órakor a Mav filharmonikusok második nagyhangversenye Ábrányi Emil vezetésével az Arany Bika diszteremében

Meinl KÁVÉ

I. számu keverék

reggeli kávé, igen kiadós, sürü, háztartás keverék

1/4 kg. = 32.000

Meinl Gyula rt.

Debrecen, Ferenc József-ut 59.

FOG HÚZÁST TÖMÉST SOROKAT
ARANYKORONÁKAT, HIDAKAT, stb.
jutányos árak mellett
Vecsey
fogász készit
Szent Anna-uca 6

NŐI KALAPOK
Ha olcsón akar női kalapot venni és jót, jöjjön
SCHIMMER MÓRNÉ NŐI KALAPÜZLETÉBE
Piac-utca 2. szám, Nagytemplommal szemben

KOMÁROMYNÉ ÉS TSA
FÜZŐSZALONJÁT
nem a hirdetések tették ismertté, hanem a mütermében készült divat és egészségi füzőinek utánozhatatlan elsőrendü kivitele és meglepő olcsó árai!
!!

NŐI BÁRSONY és FILC **KALAPOK**
kaphatók
karácsonyi ajándékul
Piac-utca 63. sz.
az udvarban.

Mutassa meg rossz fogát, müfogát Váry Jánosfogmütermében Darabos-u. 18 Kollégium mögött

A zsidóság szerepe száz év előtt

Irta: Sziliczei Várady Gyula

Nem kárbavesszett idő, ha ahelyett, hogy mindig a jövőn merengenénk, amelyet még a legélesebb szem előtt is mindig fátyol takar, a történelemben néha kissé vissza is tekintünk. Enélkül egyáltalán nem is tudunk komolyan és értelmesen a jövőbe nézni. Csakis a történelem tanulmányozása szerzi meg az embernek az öreghor legnagyobb bölcseségét: a jövőbe látá t.

A történelemben az ember csodálatos ismétlődésekkel találkozik, amelyeknek összefüggése örök titok marad azok előtt, akik a történelmi okozatosságban megállanak az első rejtély, az első fatyol, az első láthatatlan mozgató erő előtt, mint a fa előtt, mely ledőlt és néman hallgat a szurói, mely őt megölte.

Most már a negyedik évszázad pereg le az idő homokóráján, melyeknek kezdő éveiben világuralmi törekvések nyomai, tünetei jelentkeznek. A harmincéves haboru óta (1610) az egész 18. század, a 19. század az egész első negyede es most a 20. század máig, — mind ugyanazokra a titkos történelmi mozgató erőkre,

ugyanarra a láthatatlan erjesztő kovászra vallanak.

És nem ok, sőt nem okok és nem legalaposabb okok nélkül állapithatjuk meg, hogy a mai kor titkos vis movense, mozgató ereje, — én azt hiszem, hogy végzetesen könnyelmüen és a vele szembeszálló erőket talán tuleságosan kevésre értékelve — már teljesen eldobta alarcát, melyet évszázadokon át viselt és vakmerően és tolakodólag, mint a föld összes javainak egyedul jogos aspiránsa jelentkezik.

A legifjabb jószimatu igazi cserkész is nyomon követheti a világzsidóság evszázadról-évszázadra mindig feltünőbben kiütköző beszivárgását a jelentős politikai tényezők közé, a láthatatlan zsidóságot, melyet a mi hivatalosan legbölcsebb embereink előszeretettel determinálnak, sőt a kodifikálnak jámbor, ártatlan, a politikától teljesen távol álló *felekezetnek.* Celsus-al és az ellenevangéliumok szerzőivel születve, berekesztve a középkorban a Ghettó méhébe, felénken, sőt gyáván tapogatózva indul el előbb, majd később bátorodik, előtérbe lép és nyilt szint vall a 30 éves haboruban, a föld alatt kuszik XIV. Lajos szigoru, erélyes uralma alatt, főiragyog végül a XVIII. század francia filozófusainak, az u. n. encyklopedistáknak müveiben. Honnan fegyverkeztek volna föl Voltaire, Rousseau, D'Alembert, Diderot, aki maga is zsidófelekezetü volt és a többiek, ha nem a régi zsidó fegyertárból, hol a rabbik, a polemisták és Izrael gondolkodói századok óta sötéten, céltudatosan és lankadatlanul halmozták föl és raktározták el a visszatorlás ravasságait és a bosszuállás borsalmait.

Abban a hitben, hogy *már akkor* lerombolhatják az egész multat, az összes encyklopedisták, az okoskodók, bölcselkedők, gunyolódók és érzelgők az egész XVIII. században végig, a forradalomig, harcolnak, lármásnak nagy hanggal és nagy páthosszal. *Écrasez l'Infame!* Tiporjátok össze a gyalázatost! És ez a gyalázatos: *Krisztus.*

Ugyanez a hang ez, mely a kereszt alatt gunyt üzött egy haldokló szenvedése.ből.

„Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről!" Aztán midőn faltörőkosuk betört, rést ütött a falakon, midőn a rés megnyilt a népek hagyományain, nézzétek csak meg, ki az első, aki behatol a résen és megjelenik a bástyán? A Trotski, a Kohn Béla! *A zsidó!* Aki ott rejtőzött, ott volt meglapulva, a jakobinusok, a girondisták, a proletárok, a Kereszthek és a Károlyiak mögött, aki nem szólt semmit, aki tudott hallgatni és tudott várakozni!

A XIX. század hőse, Napoleon ebből a forradalomból született, tehat egyáltalán nem volt idegen a zsidó felekezetü láthatatlan történelmi mozgató erőkkel való összeköttetésekről. Sőt egyenesen azok tolták őt a főlsziore és siettek őt még idejekorán magukhoz és világérdekeikhez láncolni. 1789 ben, tehát még a nagy diadalok előtt, a fontenebleaui erdőben, a „filadelfiai testvérekről" nevezett páholyban Bonaparte Napoleon a következő *szóbeli* esküt tette le: „Soha szabad ember ne engedelmeskedjék többé királyoknak. Halált esküszöm a zsarnokokra, bármily formában, bármily cim alatt tünjenek is föl."

Irásbeli esküje igy hangzott: Beleegyerem, hogy életem ől megfosszanak, ha valamikor megbékülök a királysággal. Ennek Európából való kiirtásához tüzzel, vassal hozzájárulandok s ha a szabadkőmüvesség tőlem erre a célra legdrágább kincsemet kivánja is, szivesen odaáldozom!" É nevét saját vérével kellett aláirnia. (Le Normand II. 516)

Mikor aztán Napoleon megmozdult a királyok ellen, az egész világ szabadkőmüvesség, tehát a világzsidóság megmozdult vele. A Grande Arméenak leghüségesebb csatlósai és munkatársai Európa bármelyik országáról volt szó, ők voltak. Ők, a mindenütt jelenlevők, a mindenütt elbuvók, a mindenütt láthatatlanok. Ők már ataviszmus alapján tudták magukat az államalkotó faj ellen, a saját világcéljaik ellen hasznositani; őseik is már igy dolgoztak a 30 éves háborunak, XIV. Lajosnak, kétségkivül már a török szultánoknak is.

Napoleonnak, szabadkőmüvesi esküje szerint, még nem voltak szabatosan körülirt világuralmi feladatai bár a végső cél kétségkivül ez volt. Az ő lángelméjének és halaitmegvető hősiességének csupán az akkori összes trónok felforgatását tüzték ki hivatásul a háta mögött settenkedő láthatatlan démoni hatalmak. Ők a céltudatos, következetes, de eszrevétlen haladás hivei a politikában. Megelégesznek vele, ha egy század csak egy lépéssel viszi őket közelebb világcéljaikhoz, csak az emberiség valahogyan észre ne vegye őket a történések mögött. A harmincéves háboru még csak az oltárok, a vallási egység ellen folyt. Napoleon már a trónok felforgatása érdekében harcolt. Azonban étkezés közben jön meg az étvágy s hamarosan kitünt, hogy a zsidó szabad kőmüves számvetésbe némi hiba csuszott bele.

Napoleon nem lett volna az a hatalmas lángelme, ami kétségtelenül volt, ha hamarosan bele nem látott volna a hazardőrök kártyáiba s ugy

a páholyoknak, mint a zsidóságnak hátat fordítva, erős antiszemita nyilatkozatokat tett

s egy páratlan jupiteri gesztussal Bonaparte tábornok átalakult Napoleon császárrá. Micsoda bomba volt ez! A nagy gonddal felépitett XIX. századi világfelforgató tervnek micsoda légberöpülése! Az, akit a királyoknak tüssel vassal való kiirtására esküdtettek fel Császárrá koronázta magát és a régiek mellé csupa uj királyokat kreált, testvéreit, sógorait, ugy, hogy még a párisi korcsmáros fia, Murat Joachim is Berg Nagyhercege lett, ki helyett La Comte Beunegreot a helytartó, ki ezt a kort oly jellemzően örökité meg az ő Mémoire jában. A Talmud fényét elhomályositó éj csillagoknak, az uj Hercegeknek egész tucatja jelenik meg a képrázó Európa égboltján: Marmont ragusai Herceg, Mortier-treviszói Herceg, Bessières-triai Herceg, Savary rovigói, Lannes montebellói, Bernadotte pontecorvói, Talleyrand benaventi, Touché otrantói, Marat bassanói, Soult dalmátiai, Berthier neufchateli, Duroc friauli Hercegek, Beauharnais Jenő olasz alkiráy, Bonaparte József nápolyi, Lajos hollandi királyok! stb.

Mi volt ez más, mint nyilt lázadás a zsidószabadkőmüvesség ellen s ezen a lázadásra föltette a koronát, midőn feleségül vette az osztrák császár leányát, trónörökösének a Római Királynak születésekor pedig a nagy pr Ferenc Császár egy ötven fejedelmi őst felmutató családfát tett le bölcsőjébe, fölszerelve azt a XII. században élt *Il Duca di Buon e Malaparte* törzsatyáig.

Napoleon tehát föllázadt, megtagadta az engedelmességet és hátat fordított a láthatatlanoknak s itt van tündöklő pályafutásában a tragikai sorsfordulat, mert sikereinek páthosszában elragadta a hév és nem gondolta meg, hogy ugyanakkor a láthatatlanok nem fordították hátat,

hanem a világtörténelem legszörnyübb bosszujat csinálták neki.

Miért mondjam tovább? Napoleontó elpártolt a világzsidóság, a szerencse; Oroszországban Napoleont a szabadkőmüvesek tették tönkre, aztán jött Lipcse és Elba szigete, Waterloo és Szent Ilona szigete!

Ugyancsak a láthatatlan erők, melyek őt a tömegből kiemelték, lesülyesztették őt a tömeg alá, mely egész gigászi sulyával reá nehézkedett.

Mert ezek a láthatatlan erők osztogatják az utóbbi századokban a dicsőség fénykörét, vagy a gyalázat bélyegét a nevek köré, aszerint, hogy egy-egy közéleti alak működése milyen sulyu hasznot, vagy kárt képvisel a zsidószabadkőmüvesség mérlegén.

Különböző lopások miatt letartóztattak egy urilányt

Lakáskeresés ürügye alatt követte el a tolvajlásokat

(A Hajdufőld tudósitójától.) A mult napokban Szathmári Klára Mester-utca 14 szám alatti lakos egy 16—17 év körüli urilány ellen tett feljelentést a rendőrségen, megadva az illető pontos személyleirását. A feljelentés szerint a lány albérleti szobát keresett Szathmári Kláránál, előadva, hogy elcsélő vidéki főjegyző lánya és a ma délutani vonattal várja édesapját, aki elé ki is megy a vasuthoz, mert az ő jóvahagyása is szükséges a szoba kibérléséhez, de meg ő hozza a pénzt is, amivel leelőlegezi, illetőleg kifizeti majd a szoba árát. Amikor megalkudtak a szobára, a lány egy pohar vizet kért és mig Szathmáry Klára a vizért ment

a lány összeszedte a szekrénybőI finomabb ruhaneműit

és kis idő mulva azzal távozott, hogy később édesapjával fog visszatérni. Ugyancsak hasonló eset miatt tett feljelentést *Citrom* Adolfné Mester-utcai lakos is, akihez szintén albérleti lakást keresve ment be a lány, előadva, hogy egyik debreceni leánynevelő intézet növendéke és szobát keres magának. Ettől kezdve majdnem mindennap érkezett feljelentés a rendőrségre, a károsultak csaknem egyöntetüen adtak elő, hogy betért hozzájok egy jól öltözött urilány és albérleti szobat keresett és amikor eltávozott, vették csak észre, hogy értékes dolgaik hiányoznak. Mindegyiknél azt a mesét találta ki, hogy édesapja a délutáni vonattal érkezik és megnyerőmodorban behizelegte magát, megkérve a lakásadót, hogy kisérje őt ki a vonathoz édesapja elé.

Rendszerint egy készitáskával jelent meg szobát keresni és amikor nem igen akarták kikisérni a vonathoz, megkérte a háziasszonyt, hogy otthagyhassa kofferjét. Hosszasabban elbeszélgetve, aztán egy pohár vizet kért és amig a vizért jártak, a lány kinyitva a szobában levő szekrényt, a kezeügyébe kerülő tárgyakat hirtelen a kofferba dugta. Amikor elvégezte dolgát, meggondolva magát kijelentette, hogy mégsem hagyja ott a taskát, de édesapjával még aznap visszatér. Mintegy

nyolcan tettek a lány ellen feljelentést,

kinek aranyóráját lopta el, kinek ékszereit vitte magával, volt olyan is, aki cipője ellopása miatt tett panaszt. A napokban az egyik detektiv a városiaktól által adott személyleirás alapján a Kossuth u'cán felismerte a lányt és bekisérte a rendőrségre. A leany eleinte tagadásba volt, azonban mikor a szembesités alkalmával a feljelentők a szemébe mondták vádjukat töredelmesen beismerte bünét. Előadta, hogy egy szegény vidéki házvezetőnő lánya, ő azonban, aki Debrecenben az egyik leánynevelő intézetben neveltetett, ahonnan ugyan a mult év folyamán eltávolitották, nem *tudott beletörődni a falusi életbe és bejött Debrecenbe.* Itt hamar elfogyott a pénze és mert feltétlen pénzhez akart jutni, nehogy ismét az unalmas falusi magányba kelljen mennie, tért bünös utra. A megtévedt urilányt a rendőrség kihallgatása után átadta a fiatalkoruak bíróságának.

Kovács Gyula tüzifa- és szénkereskedő. Telefon 4—64. Állandóan a legszolidabb árban beszerezhető **öles és apritott tüzifa tölgy- és bükkanyag.** Debrecen, Károly Ferenc József-ut 16|b. — István gőzmalommal szemben.

Karácsonyi ünnepélyek

Az Ébredő Magyarok karácsonyfája alatt — Könnyek az öröm ünnepén

(*A Hajdufőld tudósitójától.*) *Az Ébredő Magyarok Egyesületének* debreceni csoportja tegnapelőtt hetedik karácsonyfa-ünnepét tartotta csütörtökön délután 5 órakor Kálvintéri kisebbtermében. — Hetedszer gyultak fel a karácsonyi kis meleg lángok azok számára, akik a legtöbb szeretetet érdemelnék és akik mégis a legárvábbak a magyar glóbuson, mert árvái a Doberdó és Wolhynia földjében porladó legjobbaknak, de még inkább árvái annak a magyar nemzedéknek, amely egészen elfeledni látszik, hogy mivel tartozik a hősök árvainak. Aki látta ott az ébredők karácsonyfája alatt őket szellős rongyaikban, sappadtcsenevészen, bizony annak a szivében könnyekké facsarodott a karácsonyi öröm. Vajjon mit álmodhatnak a magyar hősi halott családapák karácsony éjszaká?

Ez az ünnepronto gondolat kisértett a lelkünkben, mikor az Ébredő Magyarok 87 kis hadiárvájának az ajkán felcsendült a karácsonyi örömhir: „*Mennyből az angyal eljött hozzátok . . .*“

Aztán

ifj. dr Lisszt Nándor

szólott a gyermekeknek melegen érző testvéri jó szivvel. Az a kis gyertya-láng — mondotta —, amelyet a Krisztus-szerető emberiség karácsonyra szokott fellobbantani, a Krisztus szivének a visszatükröződése. Ez a fény nagyobb a világmindenség minden csillagának a fényénél. De még ennél is jobban, kétszeresen izzik a mi szomoru ébredő karácsonyunknak a fénye, mert ez a katakombákból feltámadó krisztusi szeretetnek a fénye. Az ÉME karácsonyfája körül a legárvább magyar gyermekek állanak, ők a mi kis családunk, akiket ha mindenki elhagy is, de nekünk elhagyni őket nem lehet, mert ő köztöttük növekszik a magyar jövendő Messiása, aki vissza fogja szerezni szamunkra azt a szent földet, amely ma este a karácsonyi zöld lomb által üdvözöl és emlékeztet minden magyart a reá váró kötelességekre. Addig is, mig eljönne a mi Messiásunk, imádkozzunk szüntelen az igazságért, amelynek foglalatja ez: „*Hiszek Magyarország feltámadásában.*“

A könnyekig megható igaz és szép szavak után a kis gyermekek a Miatyánkot és üdvözlégy Máriát imádkoztak el. Majd

dr Szathmári István

elnök átadta nekik a nyolcvanhét adományozó meleg ruhácskát, mint a debreceni Ébredő Magyarok karácsonyi ajándékát.

Aztán szives, jó ébredő nénikék meleg ozsonnához ültették a gyermekeket, amelynek kedvességét a *Nagy* Kálmán, *Spos* Mária, *Irhás* Margit, *Tóth* Rózsa, *Kandi* Kálmán ünnepi és irredenta szavalatai emelték.

A lélekemelő, bus magyar karácsonyi ünnep a kis gyermekek Himnusz-éneklésével ért véget, amely után az ébredő magyarok meghatott, ragaszkodó szeretettel köszönték meg kiváló elnökünknek, dr *Szathmáry* Istvánnak azt az éjt-napot eggyé tevő hü és áldozatos munkát, amelyben, akár ha elesetteket kell fölemelni, akár ha szunnyadó magyar tüzeket ujraélobbantani, mindig ő az első és utolsó, aki a hü kötelességteljesitésben elfárad. *Sok ilyen magyart adjon a jó Isten karácsonyi reménységül szegény nemzetünknek!*

Karácsonyi ünnepély a vas- és rézbutorgyárban

A debreceni vas- és rézbutorgyár igazgatósága mint eddig, ugy az idén is a karácsonyi ünnepély alkalmával összes munkásainak karácsonyi ajándékképen az üzemnél töltött idő arányában 100 000—1,000.000 koronáig osztott ki ajándékot. A ma délben lezajlott szép ünnepélyt *Weszter* Béla, *Rickl* Antal, *bihari Végh* Béla igazgatósági tagok jelenlétében a részvénytársaság illusztris elnöke *Sesztina* Jenő kormányfőtanácsos hazafias és buzditó beszéd keretében nyitotta meg és nyujtotta át minden egyes munkásnak a neki megállapitott összeget, — melynek megtörténte után a munkások egyik megbizottja szép beszéd keretében az igazgatóságnak és vezetőségnek köszönetét fejezte ki.

Ünnepély az István-gőzmalomban

A debreceni István Gőzmalom R. vezetősége pénteken délután tartotta lélekemelő karácsonyfa-ünnepélyét, melyen az igázgatóság s a tisztviselői-kar tagjai, *May* Andor vezérigazgató vezetésével teljes számmal megjelentek. Az ajándéktárgyak kiosztása előtt *Hegedüs* Kálmán református segédlelkész mondott lélekemelő imát és a vállalat hazafias munkásait ugy állitotta a közönség szemei elé, mint a magyar munkások követendő mintaképeit. Az ünnepség a Himnusz eléneklésével ért véget.

Jubileumi és karácsonyfa ünnepély a villanytelepen

A városi világitási vállalat pénteki karácsonyfa ünnepélyén 270 gyermeket ruháztak fel és nem maradt el a szokásos játék és cukorka csomag sem. Az ünnepély azonban kiemelkedett a sablonos karácsonyfa ünnepélyek közül azért is, mert ezuttal ünnepelte a vállalat

7 munkásának 25 éves szolgálati jubileumát.

Ezek a derék emberek a következők: *Piskolthy* Pál gépészerelő, *Bőr* Ferenc h. gőzmester. *Lőrincz* György szerelő, *Oláh* András szerelő, *Kilián* Ferenc szerelő, *Kálly* András fütő, *Kiss* Bálint kőmives. Egy negyed századot, sőt *Bőr* Ferenc 32, *Lőrincz* György 28 éve szolgálják a vállalatot ernyedetlen szorgalommal, becsületességgel és hüséggel. Ezt a példás munkásságot ünnepelte meg a vállalat, külsőleg is megemlékezve nevezettek hüségéről azzal, hogy mindegyik ünnepelt ezüst órát arany láncot kapott emlékül.

Az ünnepség délután 3 órakor kezdődött a Hiszek egy . . . eléneklésével, majd *Rimanóczy* Béla igazgató, lelkes szavakkal üdvözölte a jubiláns munkásokat. Majd a város nevében dr *Vásáry* István főjegyző üdvözölte melegen az ünnepelteket.

Az ünnepeltek nevében *Piskolthy* Pál köszönte meg a szives megemlékezést. Majd az örömmámorban uszó kis gyermekek nevében egy három éves kis leányka, *Rácz* Lilike mondott közvetlen szavakkal köszönetet utána ugyancsak a gyermekek nevében *Kiss* Margit, *Enyedy* Jusztin, *Erdélyi* Erzsébet és *Kovács* Pál köszönte meg a vállalat vezetőségének jóságát.

Szegény iskolás gyermekek karácsonya Hajduszoboszlón

(*A Hajdufőld tudósitójától.*) A hajduszoboszlói ref. egyház ebben az évben is folytatta a szegény iskolás gyermekek felsegitésében kifejtett áldásos munkáját. Szeptember hónapban 16,578 000 értékü könyvet osztott ki az arravaló gyerekek között.

Az elmult napokban sikerrel fáradozott azon, hogy a szegények karácsonyát az adakozó szeretet melegével tegye örömteljessé. A város 4 és fél, a MANSz 2 és félmilliós és magánosok adományából, továbbá egyházi alapitványok kamataiból mintegy

30 milliónyi készpénz és rengeteg természetbeni adomány gyült össze

a ref. egyház szorgos munkájából. Csütörtökön délután osztották ki a ruhanemüeket ref. elemi iskola disztermében, amikor 77 pár cipőt osztottak ki, 59 fiu- és 54 leánygyermeket ruháztak fel csaknem az egészet uj ruhával. A leányruhákat a tanitótestület hölgytagjai varrták *Demjén* Ferencné vezetése alatt.

Tegnap, pénteken délután folyt le aztán a gyermekek karácsonyi csomagokkal való megajándékozása, bensőséges ünneps g keretében. Régi szokásához hiven a Hangya-szövetkezet most is hatalmas, cukorral s egyéb csemegékkel gazdagon feldiszitett karácsonyfát állitott fel az iskola nagytermében. A karácsonyfa alá készitették be azt a több mint kétszáz csomagot, melyet szintén a tanitótestület hölgytagjai készitettek.

Két órakor vette kezdetét a karácsonyfa-ünnepély, megjelentek a gyermekeken kivül a város társadalmából nagyon sokan. Nevetett, ujjongott a gyermekek lelke, ahogy beengedték őket a karácsonyfa alá.

Rövid kis ünnepség következett, melyet az V—VI. fiuosztály énekszáma nyitott meg. *Bélteky* Lajos lelkész, iskolaszéki elnök szeretetteljes szavakban emlékeztette a gyermekeket és a közönséget a földre szállott szeretet nagy hatalmára. Ezután *Császt* Miklós V. o. t. a megajándékozottak nevében megköszönte az ajándékokat. Az V—VI. leányosztály karéneke zárta be a kis ünnepélyt, majd kezdetét vette a csomagok kiosztása. Ugrálva, kacagva vitték a gyermekek a kapott finom kalácsot és egyéb jókat. A jelenlevők pedig azzal az elhatározással távoztak a karácsonyfa-ünnepélyről, hogy a jövőben a mostani 200 gyermek helyett még több gyermek karácsonyát fogják valóban a szeretetét ünnepévé tenni.

Talizmán sósborszesz

üdit, erősit, fiatalit.

Gyártja: **Dr. Szelényi Árpád** vegyészeti gyára, **DEBRECEN.**

Kiváló háziszer szesz és menthol tartalmánál fogva használható **börápoló** (kozmetikai) szernek. — Egy kávéskanállal a mosdóvizbe, néhány kanállal a fürdővizbe téve ódi ően hat. Vizzel higitva **borotválás** után az arcbőr lemosására, továbbá a fejbőr és fárasztó testrészek bedörzsölésére kiválóan alkalmazható. Munkások, sportemberek nélkülözhetetlen izzmerősitő szere

Kapható mindenütt.

Figyelem!

Minden darab óra javitása, bármilyen hibával csak 20,000 K felelősség mellett, ékszerjavitások a legjutányosabb árakon

ifj. Borbély Lajos

óráss és ékszerész Burdundia-utca 2. sz.

Rosenberg Albert özvegye és fia utódai Hechtmann és Társa debreceni szállitó cég

elvállal mindennemü szállitásokat, átköltözéseket, elvámolást, beraktározást jutányos árban pontos és szakavatott kiszolgálás mellett.

Telefon 63. sz. :: Iroda Piac-utca 81.

Gallérokat, inget és frakkmellényt

kifogástalanul mos, vasal

!!! leszállitott árral !!!

WACHA

ruhafestő, vegytisztitó gőzmosóda

SIMONFFY-UTCA 55.

Szilveszterre, Ujévre

a legfinomabb füszer, csemege és italáruk előnyös áron a

Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Értékesitő Szövetkezete debreceni árudájában,

kaphatók.

BANAN-BEHOZATAL ÉRETT NYUGATINDIAI BANÁN A LEGJOBB TÁPLÁLÉK BP. TELEFON: 182-85

A Katholikus Legényegylet szinielőadása

(A Hajdufőld tudósitójától.) A debreceni Katholikus Legényegylet december 26-án és január 6-án délután 5 órai kezdettel a piarista reálgimnázium dísztermében mükedvelő-előadást rendez, szinre kerül *Erdősi* Károly mélyértelmü és tanulságos szinjátéka:

„Az igazság felé"

A drámai felépitésében és kidolgozásában gyönyörü szinmü a szociáldemokráciát és a keresztényszocializmus igazságát állitja egymással szembe. Az előadás, mely iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg, a következő szereposztással kerül szinre: Balázs, lakatosmester — Halász Ferenc. Rózsika, leánya — Balog Katalin. Géza, nevelt fia — Papp Lajos. Varju, szatócs — Winis Endre; segédek Balázsnál: Gábor — Székely László, Vendel — Erdélyi László, János — Darvay József. Korcsmáros — Lelesz Imre. István — Szegedy Gyula.

Megjelent az Ébredő Magyarok Almanachja

(A Hajdufőld tudósitójától.) Az Ébredő Magyarok Egyesületének Országos Almanachja az idei karácsonykor lépett III. évfolyamába s ezuttal olyan nagyértékü és ugy soépiroda mi, mint tudományos szempontból magas szinvonalu évkönyvvel lepte meg az olvasóközönséget, mely tartalmi gazdagságát tekintve még az előző évek hasonló kiadvá ait is messze felülmulja. A 120 oldalas Almanachot, melyet ismét

ifj dr Liszt Nándor

szerkesztett, számtalan eredeti fénykép és rajz illusztrálja. A naptári rész és *Li.ztius* százesztendős jövendőmondójának aktuális versei után az évkönyv

dr Zi.uska Jenő

egyetemi professzor emlékének áldoz. Fényképén és életrajzának ismertetésén kivül a kiváló professzor munkásságának méltatását és az *„Ébredő nacionalizmus"* cimü posztumus értekezését is közli.

Dr Szathmáry István

debreceni ÉME elnök hazafias öntudattól sugárzó előszava,

dr Szilády Zoltán és dr Milleker Rezső

egyetemi tanárok cikkei következnek ezután. *Milleker* professzor, a kiváló geografus Magyarország történelmi határairól irt, mig *Szilády* Zoltán a ¡ásztviselő-nyomor elleni küzdelemről. Nagy feltünést keltő cikk

dr Görgey Márton

vármegyei főorvosnak Hajdúvármegye közegészségügyi állapotairól irt közleménye, ugyszintén

id dr Liszt Nándor

értekezése a himlőoltás magyarországi történelméről. Az almanach egyik része

Prohászka Ottokár

püspök ébredő beszédet ismerteti, utána

Ravasz László

néhány költői szépségü gondolata és

P. Zadravetz István

Assisi szent Ferencről irt poémája következnek. A Pázmány-egyetem tanári karát ragyogó irásaikkal

Kmoskó Mihály és Méhely Lajos

képviselik, mig

Szilicsei Varady Gyula

egy rendkivül érdekes problémára, a világvárosok elszaporodására mutat rá. *Az évkönyv utolsó része összegyüjtve közli a destruktiv sajtó forradalmi pusztitásait.* Verseket

Lendvai István

Ölvedi László és *Liszt* Nándor irtak az almanachba, mely *Haranghy* Jenő gyönyörü rajzán kivül Prohászka, Mussolini és az assisi poverello arcképeit is közli. A könyv tartalmát több apró cikk, cserkész-közlemény, Lisztiana-croki és az ÉME vezetőségének névsora gazdagitja. *Az almanach 15 000 koronáért az ÉME Kálvin-téri irodájában kapható.*

Kétszázötvenezer ember kegyelmet kér a frankösszeesküvés elitéltjeinek

Januárban tizezer főből álló küldöttség adja át a Kormányzónak a kegyelmi kérvényt

Budapest, dec. 24. Magyarország Kormányzója a karácsonyi ünnepek alkalmával 77 elitéltet részesitett kegyelemben, részint oly módon, hogy az elitéltekre kiszabott büntetést illetőleg annak hátralevő részét elengedte, vagy a rájuk kiszabott szabadságvesztési büntetés időtartamát mérsékelte, részint pedig oly módon, hogy a kiszabott büntetéseket

megfelelő összegü pénzbüntetésre engedte átváltoztatni.

A megkegyelmezettek között van a proletárdiktatura alatt elkövetett sulyos büncselekmények miatt hosszu szabadságvesztésre itélt *tiz személy*, kiknek büntetésük hátralevő részét engedte el az államfő, továbbá sajtóvétség miatt elitélt kettő személy, az októberi forradalmak alatt elkövetett fosztogatások miatt elitélt 9 személy is. Az utóbbiaknak

büntetésük hátralevő részét engedte el az államfő,

illetőleg a rájuk kiszabott szabadságvesztés büntetését mérsékelte. A kegyelemben részesitett kommunista elitéltek a következők:

Baranyi György, Erdélyi Lajos, Feld Mór, Katona József, Kovács Mátyás, Pados József, Marics Lajos, Bozsik Mihály, Csik Gáspár és Hoebfnar István. A kegyelmi tényre vonatkozó legfelső elhatározás a Kormányzó kabinetirodájából a mai napon érkezett le az igazságügyminiszterhez, aki haladéktalanul intézkedett, hogy a büntetésüket töltő elitélteket azonnal szabadlábra helyezzék.

Kegyelmet kérnek a frankösszeesküvés vádlottjainak

A frankper vádlottjai előtt január 7-én hirdeti ki a kir. büntető-törvényszék a kuria jogerős ítéletét. Szörtsey József, aki maga is egyik vádlottja volt a frankhamisitási pernek és mind a három fórumon jogerősen felmentették, nagy mozgalmat inditott a jogerősen elitélt vádlottak kegyelmi kérvénye ügyében.

250 ezernél több személy irta alá a kegyelmi kérvényt,

de valószinü, hogy *az aláirások száma a háromszázezret is megfogja haladni.* A kegyelmikérvény felirata a következő:

„Nagybánvai vitéz Horthy Miklós kormányzó őfőméltóságának a frankper elitéltjei érdekében beadott kegyelmi kérvény aláirói."

A kérvényt csak január 9-én nyujtják át, amikor már a vádlottak előtt kihirdették a jogerős ítéletet. Az aláirók közötti oit találjuk osztály és társadalom és felekezeti különbség nélkül a magyar társadalom és a magyar közélet kitünőségeit. *A Nemzeti Casinónak csaknem minden tagja aláirta a kegyelmikérvényt.* Az Országos Casinó kivonta magát az akció alól. Ugy tervezik, hogy tizezer főből álló küldöttség vonul az államfő elé a kérvény átadása alkalmával.

15 évi kényszermunkára itélt oláh katonaszökevény bünpöre a debreceni törvényszék előtt

A debreceni törvényszék két és félévi fegyházra itélte a megrögzött gonosztevőt

(A Hajdufőld tudósitójától.) Elsőnek adott hirt a *Hajdufőld* arról a nagyszabásu betörésről, amely ez év október 6-án éjszaka történt Berettyóujfalun, ahol ismeretlen tettesek betörtek *Tóth* Márton ottani kereskedő bőrüzletébe, ahonnan

négymil ió korona értékü bőrárut loptak el.

A tettesek a háztetőn a kémény mellett felszedték a cserepeket és onnan a padlason át, a menyezetet megfurva, jutottak be az üzletbe. A berettyóujfalui rendőrség azonnal széleskörü nyomozást inditott, amelynek során megkereste a debreceni rendőrséget is. A debreceni rendőrség két detektivcsoportvezető tagjának valóságos mesterfogással pár nap alatt *sikerült is a tetteseket elfogni.*

Kovács Gusztáv, debreceni detektivcsoportvezető ugyanis már régebb idő óta figyelt egy *Dajka* Gyula nevü géplakatost, aki nemrégiben érkezett oiah megszállt területről és a Késes utca 76. szám alatt bérelt magának egy butorozott szobát.

A detektiv ast is megtudta, hogy Dajka amikor a berettyóujfalui betörés történt, pár napra eltünt Debrecenből és csak október 7-én került vissza. *Kovács* Gusztár, amikor megkapta az utasitást a nyomozásra vonatkozólag, *Arany* Béla detektivcsoportvezetőt magamellé véve, elment a Késes-utcai lakásra és amikor észrevette, hogy Dajka apja ninc s odahaza, egy rendkivüli ügyes trükkhöz folyamodott. Ugyanis kijelentette Dajka előtt, hogy apját a berettyóujfalui rendőrség betörés miatt letartóztatta s az öreg mindent beismert.

A betörő lépre ment és beismerte a berettyóujfalui betörést, mire elő állitották a rendőrségre. Itt azonban csakhamar kitudodott a turpisság és Dajka Gyula valóságos dührohamot kapva követelte, hogy engedjék szabadon. Ebből természetesen semmi sem lett, hanem amikor a betörő nem akart lecsillapodni, sőt ravetette magát a detektivekre és a helyzet már kezdett veszedelmes lenni, egy

dzsudzsucu fogással az egyik detektiv határozottan Dajka ellen, terdre kényszeritve a betörőt, megkötözték.

Utána Dajka *őrültet szimulált* és fenyegetőzve jelentette ki, hogy mindenkit megöl, ha kiszabadul. Más napra azonban észretért és önként jelentkezett kihallgatásra, ahol töredelmes beismerő vallomást tett. Dajka Gyula apja, Dajka János — akiről a detektivek azt mondották a betörőnek, hogy rendőrkézre került — előzőleg szökésben volt s miután alapos volt a gyanu, hogy részese a betörésnek, körözőlevelet adtak ki ellene. A körözőlevélnek szinte csodálatos gyorsasággal eredménye lett, amennyiben október 8-án délelőtt értesités érkezett a debreceni rendőrségre, hogy

Dajka Janost Sápon elfogták

és átadták a berettyóujfalui rendőrségnek.

Az apa és fiu bünügyét tegnap tárgyalta a debreceni törvényszék *Serley*-tanácsa, mindkettőjüket lopás büntettében vonva felelősségre. Dajka Gyula kihallgatása alkalmával beismerte a betörést, azt azonban tagadta, hogy abban apjának is része lenne. Ugyancsak tagadta a lopást az öreg Dajka János is. Dajka Jánosra a vádat nem lehetett bebizonyitani s az ügyész ellene elejtette a lopás vádját, ellenben bünösnek kérte kimondani az orgazdaság vétségében, miután az bizonyitást nyert, hogy tudott arról, hogy a hozza került bőr lopásból származik. A biróság mindkét vádlottat bünösnek mondta ki és Dajka Gyulát lopás büntettéért

2 és félévi fegyházra,

Dajka Jánost pedig orgazdaság vétségéért *2 hónapi fogházra itélte.*

Az öreg megnyugodott az itéletben. Dajka Gyula azonban megláncolva ülte végig a tárgyalást, majd kikelve végig a tárgyalást, majd kikelve magából kikelve ugrott fel s kipirulva kiabálta a biróság felé, hogy *sokalja a kétésfélévet és bár bünösnek érzi magát megfelebbezi az itéletet.* A hangoskodó vádlottat az elnök leinti, mire a fogházőr visszavezette az ügyészség fogházába, hogy megkezdje büntetését.

Autósokfigyelmébe

„REX" a tökéletes autóbenzin a tökéletes autóolaj „REX"

Azonkivül állandóan raktáron tartunk traktor „Rex" benzint, traktor „Lux" petroleumot, „Lux" Cssszárolajat, gázolajat, kenőolajat és az összes ásványtermékeket.

„SHELL" Kőolajkereskedelmi Rt. tiszántuli fiókja Piac-u. 46. Telefonsz.: 13 23 Telep: Szobosztói u., Déli sor. Telefonsz.: 3-62

Rádió-müsor

Decembir 25, szombat. Budapest. D. e. 10: Zenésmise a Belvarosi P.ébániatemplomból, Sály László dr pepai kamaras prédikál. 11 45: Kasácsonyi hangverseny. Közremüködik Weigerth Aladár és Lukács Sári. D. u. 3 30: Innocens Meta nevelai. 4 15: Hussár Karoly előadása: „A magyar tehetségvédelem". 4.45: Az Operaház zenekarából alakult kamarazenekar hangversenye. 6 10: R sziletek régi operettekből. Előadják: Papp Manci és Szíklai Jossef. Utána: Sporteredmények. 7: Az Operaház „Hari Janos" előadása. Utana; Grafonola tánczene.

Vasárnap. D. e. 9 15: Ujsághirek. 10: Zenésmise a Belvarosi P.ébánia templomból. Nyisztor Zoltán dr szentszéki tanácsos prédikál. D. u. 1: Németh Jossef gazdasági tanácsos: „Korai zöldségfélék termesztése melegágyban". 3: A Városi Színház „Tannhäuser" előadása. Lauer Hubert, Weingartner Félix fellépése. 6 30: Részletes sporteredmények. 6.45: Vidám est. 8 15: Rádió-bál.

Hétfő. D. e. 9 30 és 12: Hirek, közgazdaság. D. u. 1: Idő- és vizállásjelentés. 3: Hirek, közgazdaság. 4.30: „Aggonyok iskolája". Szederkenyi Anna előadása. 5: Idő- és vizállásjelentés. 5 15: Ciganyzene. 7: Harasszthy Lajos sajat müveiből olvas fel. 8: Hangverseny. Közremüködik: Zsamboky Miklós gordonkamüvész, Ember Szidi operaénekesnő.

Külföld. Bécs (517 2 és 577.7) *Szombat.* D. e. 10: Orgonahangverseny. 11: Szimfónikus zene. D. u. 4: Szórakoztató zene. 6 15: Kamarazene. 7 45: Boccaccio, Suppé vigopereja. Utana Jazz-band. *Vasárnap.* D. e. 1: Szimfónikus zene. D. u. 8: Hangverseny. *Hétfő.* D. u. 4 30: Zene. 8 30: Hangverseny. 10.30: Tanczene. Berlin (484 és 566) Szombat. D e. 11 30: Fuvószenekar. D. u. 4.30: Zene. 8.30: Nagy hangverseny. 10 30: Szórakoztató zene. 8: Hangverseny. 10.30: Tanczene.

FŐISKOLA

A székely egyetemi és főiskolai hallgatók kulturestélye

A hazai földtől messze került székely főiskolai és egyetemi hallgatók, kik magukkal hozták szép hazájuk minden isten-adott gyönyörüséget, közös gyülésükön elhatározták, hogy Erdély földjének népességét ápolni, terjeszteni fogják a magyar puszta fővárosában. A Trianoni évek kinai falakkal zárták el kincses Erdély földjét az itteni testvérektől. Az elszakadttakról alig-alig tud valamit az ittlakó testvérek sokasága. Pedig, hej pedig soha olyan magasan, öntudatosan nem állott a magyar kultura Erdélyben, mint ma. A megpróbáltatásokban edzett szivek csordultig teltek a drága földből bimbódzott, virágzott népségekkel. Próféta lelkek szállnak az ihlet magasztos kegyelmével s termik a magyar őserőnek, tudásnak, tehetségnek bámulatos csodáit.

A Rabondanok, táltosok, kései unokái uj tisztségnek kossorujat fonják s bizonyságát adják ama történeti ténynek, hogy az életre-teremtett fajt lehet próbálni, sanyaru helyzetbe tasziani, földtelen koldussá tenni, de a lelkét, teremtő, értelemtől megáldott lelkét nem lehet megfojtani, mert minél erősebb az elnyomás, annál biztosabb a kitartás és érték-termelés.

Azzal a kitüzött céllal állnak egymás mellé a messze szakadt székely legényekk, hogy szük hazájoknak, drága földjünknek ismeretlen szépségeit, terméseit fogják megismertetni Debrecennel és Debrecenen keresztül, ha kell az egész világgal. Sorozatos kulturestéken fogják felvonultatni Erdély irodalmának nagyjait, a vérrel-verejtékkel irott irodalomból izelitőt adnak, hogy akik hallják necsak ismerjék, de meg is szeressék. A kulturestek helyét és idejét a legközelebbi számunkban közöljük.

Mázsaszámra fuvarozzák Debrecenbe a pengőt

Huszonnyolc mázsa pénzt vi tek a postára

(A Hajdufőld tudósitójától.) December 27 én az egész országban, igy természetesen Debrecenben is forgalomba kerül az uj pénz, a — pengő. Természetes dolog, hogy a fizetések gyors és sima lebonyolitása érdekében az összes intézmények nagy előkészületeket tesznek és már is megkezdődött az uj váltópénzek szállitása. A debreceni posta az elmult napon

huszonnyolc mázsa aprópénzt fuvarozott at a Nemzeti Bankból a posta ogé etebe.

Debrecen város házipénztára pedig 280 millió koronát cserélt át pengőre. Minden pénznemből 5—5000 darabot kért az előreláto Csapó László főpénztáros s a 280 millió koronányi érték elszállitasa céljából kiküldött 3 hajdut. Ist azonban kiderült, hogy az uj pénzt már nem olyan könnyü szállitani, mint a régit.

A három hajdu ugyanis egyszerüen nem birta el a rengeteg váltópénzt,

mely még egy mázsánál is jóval nehezebb volt. Végre is *bérkocsit kellett fogadni és igy szállitották be a házipénztárba az uj pengő pénzeket.*

Chamilla Zoltán volt gazdászati előadót 3 évi sulyos börtönre itélte a debreceni honvédtörvényszék

40 millió korona becsületbeli adóssága volt és azért sikkasztott 60 milliót, hogy legyen utiköltsége Amerikába

(A Hajdufőld tudósitójától.) Chamilla Zoltán volt gazdászati előadó mintegy három évvel ezelőtt 60 millió koronát sikkasztott a debreceni honvéd gyalogezred pénztárából, majd bátyjához Chamilla Lajos báromfi nagykereskedőhöz utazott Budapestre. A sikkasztást az ezrednél azonnal észrevették és széleskörü nyomozást indi tottak a hütlen vot gazdászati előadó kézrekeritésére. Ennek azonban sike , rült egérutat nyerni és bátyjával együtt aki már előzőleg pénzzé tette va gyonát, a határon átszökve Berlinen keresztül Hamburgba utazni.

Az volt a szándékuk, hogy Hamburgba hajóra szállnak és átvitorláznak az ujvilágba. Utlevelet azonban nem tudtak szerezni s igy erről a tervükről lekellett mondaniok, mert a hajó nem vette fel őket. Visszatértek tehát Berlinbe és a követségnél jelentkezve utlevelet akartak szerezni, hogy Magyarországba utazhassanak. A követségnél megtagadták a kérésüket, mire a határon Lengyelországba szöktek. Itt sem tudtak boldogulni, sőt mindkettőjöket elfogták és

tiltott határátlépésért fejenként 4—4 heti fogházra itéltek.

Előzőleg a két Chamilla testvért beszállitották Varsóba, ahol a követség előtt előadták, hogy Zoltánnak Debrecenben 40 millió korona becsületbeli tartozása van és emiatt kellett elhagyniok Magyarországot.

Meg megsem kezdték a négyheti büntetésüket, amikor megérkezett Varsóba a magyar hatóságok által ellenük kiadott körözö levél. Ezek után természetesen a négyheti büntetés kitöltése után sem engedték Chamilláékat szabadon, hanem ismételten kihallgatták őket. Chamilla Zoltán ez alkalommal, miután a tagadás ugyis hiábavaló lett volna, mert a körözö levél feltüntette a körözés okát is, ismét azt adta elő, hogy 40 milliónyi becsületbeli adóssága miatt szökött meg Magyarországból,

a 60 milliót pedig azért vette magához, hogy legyen utiköltségük Amerikaba.

Nemsokára megindult a diplomácia eljárás és a magyar hatóságok hivatalos uton kérték a letartóztatottak kiadatását. Ez elég hosszu időt vett igénybe és a hosszadalmas levélváltás után Chamilla Lajost Budapestre kisérték, elhelyezve a Markó utcai fogházba, mig Chamilla Zoltánt a debreceni hadbiróság vette at és a Péterfia utcai laktanyában vizsgálati fogságba került.

Chamilla Lajost a budapesti törvényszék

orgazdaság büntette miatt vonta felelősségre es I évi börtönre itélte.

Occsének pedig a napokban volt a debreceni honvédtörvényszék előtt a főtárgyalása.

Chamilla Zoltán volt gazdászati előadó másfél évig volt vizsgálati fogságba s csak most került ügye tárgyalás alá, amikor a diplomáciai ejjárás befejezést nyert a külfölddel, illetőleg Lengyelországgal.

A debreceni honvédtörvényszék Mánya Márton ezredes elnöklete alatt zárt ajtók mellett tartotta meg a főtárgyalást. Az itélet azonban nyilvános volt, amely szerint a biróság bünösnek mondta ki Chamilla Zoltánt, amiért is a vizsgálati fogságban eltöltött másfél éven kivül ugyancsak

másfelevi sulyos börtönre itélte.

Az elsikkasztott 60 millióból — mint értesültünk — 30 millió korona megtérül, ugyanis Chamilláéknál több száz dollárt találtak letartóztatásuk alkalmával.

Harisnya occassio!

Keztyü occassio!

KARÁCSONYI UJDONSÁGOK

Smirna, kelim, perzsa, gobelinképek hozzávaló anyagok leszállitott árasban kerülnek eladásra

Kerékgyár ó László kézimunka ipar

Szent Anna-utca 6. szám.

FEHÉRTÓY

temetkezési intézete

Degenteld-tér (Kenyérpiac) 4. sz.

Saját ház. Telefon éjjel-nappal 11-85.

Temetéseket 700.000 koronától feljebb a legdiszesebb kivitelig kegyeletteljes pontossággal legolcsóbban végez. Gyászesete alkalmával okvetlen tekintse meg a dusan felszerelt raktárt.

Exhumálást és hullaszállitást vállal:

Értesitem az urhölgyeket, hogy

párisi tanulmányutamról

visszatérve legkülönlegesebb

báli mode ekkel!

Fasonok külföldi olcsó árakkal készülnek

Kovács Irén

női divatterméből

Méliusz-tér 9. sz.

Bory Ernő

irógép szakvállalat

DEBRECEN

Piac-u. 85. Király-u. 2.

Telefon 51.

Hirdessen a Hajdufőldben!

Apolló

Vigest Harold Lloyddal

Ne izgasd magad!

Vigszinház

NICSEVO

(A tenger rabjai)

Lilian Hall Davis szal

Szombat Uránia Vasárnap

Az erdészleány

Lya Mara és Harry Liedtkével

Tom Mix szel seriff

A titokzatos

és Buck Jonessel

NÉPITÉLET

HIREK

1926 december 25. (Szombat)

Prot.: N. Karácsony. Kath.: N. Karácsony.

A Meteorológiai intézet jelentése

Időprognózis: Az időjárásban lényegesebb változás nem várható.

—

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kossuth (Piac u. 30.), Nap (Piac-utca 3.), Isteni gondviselés (Petőfi-tér és Teleki-u. sarok), II. Rákóczy Ferenc (Külsővásártér 1.), Csillag (Árpád-tér 1.) Mátyás Király (Nyilas-telep).

1926 december 26. (Vasárnap)

Prot.: István. Kath.: István.

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig

Városi muzeum: 9—12-ig.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak vasárnap délután és éjjel: Arany Egyszarvu, Nap, Isteni Gondviselés, Csillag

1926 december 27. (Hétfő)

Prot.: János ap. Kath.: János ap.

Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 4—7-ig.

Városi muzeum: 9—12-ig, 2—4-ig.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálatot tartanak: Kigyó (Piac-u. 83.), Arany Angyal (Piac-u. 50.), Reménysége (Csapó-u. 22.), Sas (Hatvan-u. 70.), Booskay (Czegléd-utca 22.), Tisza (Péterfia-u. 76.)

—

Végrendelet

Ha minden elvesz: élet és igazság,
Fakó remény és kesergő panasz:
Halottas ágyam uj erők itassák
S legyen körültem ébredő tavasz.

Ha minden elvesz: átok, ének, áldás,
Öröm, szerencse, álom és vagyon,
Ha elkerülne szent valóra-váltás,
Utódaimnak örökül hagyom:

Rokkant erőktől ősi, tiszta vágyig
Szegény apátok, eddig sem jutott.
Ezért a puszta, szikes Hortobágyig
S megáll az óra. Menni nem tudott.

Megtörte őt a téli, vad keménység,
Elindulása könnyes és fanyar:
Ő volt a vágy, az elalvó reménység,
De úgy halt meg, mint — ébredő magyar.

Liszt Nándor.

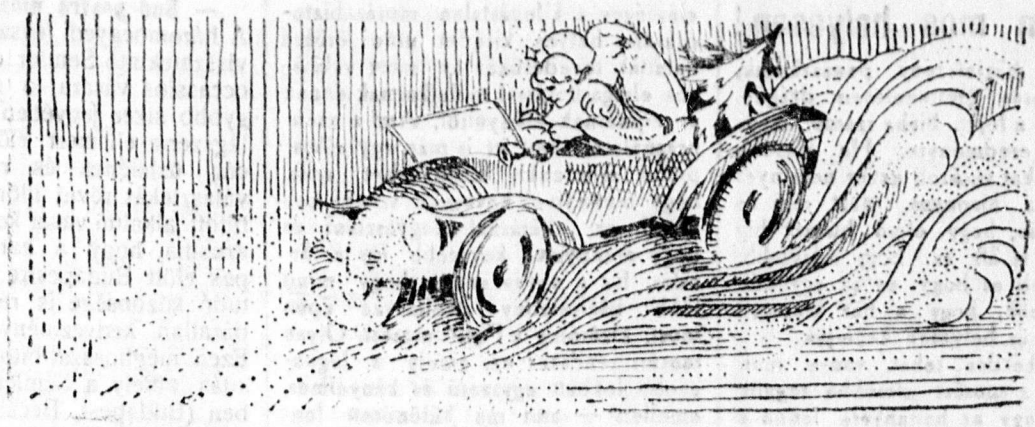
—

— **Vasárnap lesz a róm. kath. egyháztanács ünnepélyes beiktatása.** Megemlékeztünk róla annak idején, hogy a róm. kath. egyháztanács 18 uj taggal gyarapodott. Mint értesülünk, az egyháztanács uj tagjainak beiktatása ünnepélyes formák között karácsony másodnapján lesz, a féltizes nagymisében. Ugyanekkor iktatják be hivatalába dr *Láng* Náodor egyetemi tanárt, a róm. kath. hitközség nagy népszerüségnek, közbecsülésnek örvendő uj világi elnökét. A beiktatás szertartását dr *Lindenberger* János prépostplébános végzi.

— **A Mansz január 5-iki ünnepélye.** A Mansz debreceni osztálya január 5-én az Arany Bika disztermében internátusa javára nagyszabásu pantomim játékot rendez, melyben Debrecen uri társadalmának legkiválóbb mükedvelői fognak fellépni. Az ünnepélyről, melyen a város magyar társadalmának minden tagja megjelenik, részletes programmot a Hajdufőld legközelebbi száma fog adni.

— **Dr Rácz Mihály gazd. akadémiai tanárt megoperáltak.** *Dr Rácz Mihályon*, a gazdasági Akadémia népszerü tanárán a napokban *Hüttl* Tivadar profeeszor sulyos epekőmütétet hajtott végre. Mint értesülünk, a mütét kitünően sikerült s a beteg körülbelül két hét mulva elhagyja betegágyát.

— **Azonnali állást keres** Németországban végzett bőripari vegyész akár mint német levelező vagy könyvelő, bármely vállalatnál, akár mint német tanitó és nevelő uri családhoz vidékre is elmegy. Cim: *Karres* Erik Szent Anna-utca 36 szám.

— **Dr Lengyel Béla ügyvéd meghalt.** A debreceni keresztény-magyar társadalom egyik lelkes és nagytehetségü tagja, dr *Lengyel* Béla ügyvéd, a debreceni gö. kath. katholikus egyház kiváló ügyésze, aki e tisztséget dr *Csáth* Sándor tragikus halála óta páratlan ügybuzgósággal és munkaszeretettel töltötte be, december 23-án vérmérgezés következtében meghalt. Az elhunytat, akinek halála városszerte nagy megdöbbenést és mély részvétet keltett, karácsony első napján délután 2 órakor fogják eltemetni. A gyásszesetről a család a következő jelentést adta ki:

Özv. dr Lengyel Béláné sz. László Judith mélységes fájdalommal jelenti, hogy forrón szerető férje, legjóságosabb édesapa, a legszeretőbb testvér és rokon **dr Lengyel Béla** ügyvéd, a gör. kath. egyház ügyésze életének 38-ik évében, folyó hó 23-án, negyed 3 órakor rövid szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, örökre lezárta szemeit, amelyek annyi szeretettel csüggtek övéin. A megboldogult földi maradványait folyó évi december 25-én, szombat délután 2 órakor fogjuk a gör. kath. templomban tartandó gyászszertartás után, a Szent Anna-utcai sirkertben örök nyugalomra helyezni. A megboldogult lelki nyugalmáért az engesztelő szentmiseáldozat a debreceni gör. kath. templomban folyó évi december 28-ik napján, délelőtt 8 órakor fog az Egek Urának bemutattatni. Debrecen, 1926 december 23. Legyen örök emléke és áldott nyugalma! Bánatos neje: özv. dr Lengyel Béláné sz. László Judith. Gyermekei: Béla, Judith. Testvérei: Ilona, özv. Polyánszky Gyuláné, Jolán, Megyeri Bessze Mihályné, Endre.

— **Aki a bíróság előtt is letagadta, hogy büntetve volt.** Balog Miklós hajduböszörményi cigányt lopás vétségéért még a mult év folyamán 10 napi fogházra itélte el a hajduböszörményi járásbiróság. — Az iratok bekerültek a debreceni ügyészséghez, ahol rájöttek, hogy Balog a járásbiróság előtt letagadta, hogy lopásért már többizben büntetve volt. Az ügyészség ujra felvételt rendelt el az ügyben, mire a debreceni törvényszék tegnap vette tárgyalás alá Balog ügyét. A vádlott esuttal is beismerte, hogy szénát lopott, csak azt nem akarta megérteni, hogy miért került mégegyszer a vádlottak padjára, amikor a 10 napot már letülte. A törvényszék Serly-tanácsa az ujrafelvételi tárgyaláson 1 hónapi fogházra itélte a vádlottat.

— **Nagy József** szücsmester Szent Anna-utca 3., **szőrmeüzlete a legszolidabb és legmegbizhatóbb beszerzési forrás!**

— **Nevelői állást keres** *erdélyi menekült hittanhallgató. Cim a kiadóhivatalban.*

— **Dr Kováts Andor egyetemi tanár előadásának országos sikere.** Mint emlékezetes, dr Kováts Andor egyetemi tanár, az európai hirü, kiváló tudós, november folyamán két előadást tartott a Népszerü Főiskolai Tanfolyamon, melyeknek keretében kiterjeszkedett arra a nagyfontosságu kérdésre is, hogy Fiume avagy Spalato legyen az uj magyar tengeri kikötő. A szabadelőadások érdekességüknél fogva akkora szenzációt keltettek, hogy valamennyi fővárosi napilap terjedelmes cikkekben ösmertette a tudós professzor véleményét, legutóbb pedig a Középeurópai Lloyd, a régi monarchia egyik legismertebb szakfolyóirata, amely jelenleg az utódállamok gazdasági kérdéseivel foglalkozik, részleteiben is hangsulyozta az előadásokon kifejtett, nagyjelentőségü érveket. Igy biztosra vehető, hogy Kováts Andor előadása a döntő tárgyalásoknál is élénk visszhangot fog kelteni.

— **A városi muzeum karácsony** első napján zárva lesz; második napján, Vasárnap a történelmi és néprajzi osztály ugy d. e. 9—12, mint d. u. 2—4 óra közt dijtalanul megtekinthető.

— **Dr Forray Péter kitüntetése.** Mint a *Hajdufőld* értesül, dr *Hadházy* Zsigmond főispán dr *Forray* Pétert, Balmazujváros község ügyvezető orvosát Hajdumegye törvényhatóságához tiszteletbeli vármegyei főorvossá nevezte ki. A szép kitüntetés arra érdemes férfiut, a magyar egészségügy egyik nagytudásu és lelkiismeretes munkását érte.

— **Kiss Lajos állatorvos előadása.** *Kiss* Lajos városi állatorvos vasárnap délután fél 5 órai kezdettel a Polgári és Gazdakörben előadást tart a mételykórról és annak gyógyitásáról.

— **A Filléregyesület jelmezestélye.** Mint már jeleztük, az Ev. Filléregyesület régi jó hirü táncestélye február 12-én lesz megtartva. Külön vonzerőt és érdekességet fog nyujtani az estélynek az álarcnélküli jelmezesek felvonulása. Miután ilyen jelmezes estély a Bikában már régen nem volt, bizonyos, hogy a bálozók örömmel fogadják a Filléregyesület ezen tervét.

— **Sikkasztó gazdasági ispán** Pusztai Mózes bedői lakos, gazdasági ispán szorult helyzetében 1 millió 500 ezer koronáról egy váltót állitott ki és arra Mert Tivadar nevét aláhamisitva, a Mezőkeresztesi Takarékpénztárban felvette az összeget. Pusztai a váltóra 1 milliót már le is törlesztett, amikor rájöttek a hamisitásra és feljelentést tettek ellene. A debreceni törvényszék Serly-tanácsa tegnap vonta a megtévedt ispánt okiratthamisitás büntettében felelősségre és a bizonyitási eljárás befejezése után jogerős itélettel 7 hónapi fogházra itélte.

— **A Hüpárioló Egyesület** *képkiállitása a városházán egész nap nyitva.*

— **Eljegyzés.** *Földváry* Idát, *Földváry* Miksa m. kir. főerdőtanácsos, erdőigazgató leányát eljegyezte *Magyar* Pál m. kir. erdőmérnök. — Minden külön értesités helyett.

— **Eljegyzés.** Harsányi Béla balmazujvárosi főjegyző és neje heyderi Devich Margit leányát Ilust eljegyezte nosziczi és ernyédi dr Thurzó Imre községi orvos Balmazujvároson.

— **Silveszter est a Katholikus Otthonban.** A Katholikus Otthonban a hagyományos Silvester estet ez idén is megtartják. A rendezőség nagy körültekintéssel rendezi a vidám estet. Kedélyes müsör, tréfás sorsolás mellett a hangulatot nagyban fogja emelni az első rangu zene, mely mellett a fiatalság záróráig táncol. Külön érdekessége lesz az esetnek az élő malac, melyet éjfélkor fognak elárverezni.

— Az Uj Nemzedék este 6 órakor kapható Debrecenben minden ujságárusnál.

— Bársonykalapok a legszebb szinekben és minőségben 150 ezer koronáért a Kalapüzemben Piac-utca 9.

— **Pianinót keresek** bérbe. Cimet kérem a kiadóba leadni.

— Legujabb fagonu tömör karika- és pecsétgyürük legolcsóbban vásárolhatók Halásznál.

A TŐZSDE

Hivatalos devizaárfolyamok:

Angol font 345.950—347.950, belga frank 9910—9952, cseh korona 2109—2119, dán korona 18.985 19.065, dinár 1252—1262, dollár 71225—71525, francia frank 2834—2894, holland forint 28470—28620, lengyel zloty 7805—8045, lei 871—885, leva 512—520, lira 3140—3200, német márka 16.955—17.015, osztrák schilling 10050—10090, norvég korona 17.910—17.990, svájci frank 13.780—13.880, svéd korona 19.040—19.120.

Allatvásár.

A ferencvárosi sertésvásáron felhajtás 214 A ak: könnyü 15—16, közepes 17,25 17,5, nehéz 18,5—18,75, nehéz 18,5—18,75, szedett közepes 17,5—17, zsirsertés öreg Ia 17—17,25, IIa 16,5—16,8

A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem gazdasági hivatalának igazolásától.

8941—1926. ghszám

Versenytárgyalási hirdetmény.

A debreceni tudományegyetem gazdasági hivatala marhahus, borjuhus szállitására 1926 december hó 30-án délelőtt 10 órakor nyilvános versenytárgyalást tart. Ajánlati feltételek az egyetem gazdasági hivatalában szerezhetők be (Simonyi-ut 1. szám.)

Dr Balogh Gyula
egyet. gazd. hiv. igazgató

Ön nem mos helyesen!

Minden háziasszony panaszkodik, hogy a mosás „rettenetesen drága". Hiába töri a fejét, hiába számol, mégsem jut eredményre. Ha olcsóbb gyártmányokat vásárol, akkor nem nyer semmit, ez bizonyos, mert régi és igaz mondás, hogy olcsó husnak hig a leve. Itt is áll az, hogy a legjobb, a legolcsóbb és hogy ez az egyedüli módja annak, hogy a ház kincsét: a fehérneműt helyesen kezeljük.

Az a kérdés tehát, van-e mód arra, hogy a mosást olcsóbbá tegyük anélkül, hogy az hátrányára lenne a fehérneműnek. Igenis van, — sőt ez a mód igen egyszerű. Nem szükséges hozzá egyéb, minthogy a háziasszonyok egy kicsit tanuljanak és hogy szakítsanak a mosás eddigi módjával, amely talán jó lehetett a háboru előtt, de ma, a mostani drágaságban, semmiesetre sem gazdaságos.

Mossunk helyesen! — ezt követelik a mai idők!

Szakítsunk avval, hogy válogatás nélkül használjunk mindenféle mosóeszközt, szappant és szappanport. Szakítsunk avval, hogy a nagyanyáink napjaiból származó mosási módszereket használjuk gondolkodás nélkül a a mostani idők megváltozott viszonyai között is. Bizonyos, hogy a fehérnemü kezelésében a háziasszony régi megszokások rabja; éppen ezért nem is tudja elképzelni a mosást máskép, mint a legnagyobbfokú szappanhasználattal. De épen ebben rejlik egyik főoka a mosás drágaságának. Ha a háziasszony PERSILT használ, ami tudvalevően bőségesen tartalmazza a legfinomabb elosztásban a legjobb szappant, akkor minden további szappanhasználat nem egyéb teljesen felesleges költségnél, ami emellett nem is mozdítja elő a mosás eredményét. Könnyen meggyőződhetik erről mindenki egy ellenpróbával. Aki Persilt használ, annak egyedül csak Persilt kell alkalmaznia, — de természetesen a legpontosabban kell igazodnia a használati utasításhoz, mert csak így biztositja a Persil legjobb kihasználását és a lehető legeredményesebb mosást. Gyakran figyelmen kivül hagyják azt a másik követelményt is, hogy a fehérneműt csupán egyszer kell kifőzni. A Persil használata mellett teljesen elégséges, ha a fehérneműt csupán egyszer és mindössze egy negyed óra hosszat főzik ki. Az ismételt kifőzés időveszteséget jelent, emellett pedig — ami ma még nagyobb sullyal esik latba — jóval több tüzelőanyagot használ el.

Ez a két dolog a titka az olcsó mosásnak; így érhetünk el nagy megtakarítást szenben, időben és anyagban!

A fontos azonban az, hogy egyszer csakugyan próbát tegyünk, még pedig teljes komolysággal és minden előítéletek nélkül. Arról van szó, hogy az egyik legfontosabb háziberendezést lényegesen egyszerűbbé tegyük és hogy tetemes megtakarításokat érjünk el; ez csakugyan megéri, hogy legalább egyszer kisérletet végezzünk. Igen sok példát tudnánk felsorolni arra, hogy olyan háziasszonyok, akik kezdetben makacsul tagadták, hogy **az egyszeri kifőzés egyedül Persillel**

elégséges a kifogástalan mosás biztositására, helyes kisérlet után örökre belátták tévedésüket és most valóságos elragadtatással nyilatkoznak ennek az eljárásnak előnyeiről. Ami a szénhasználatot illeti itt is már egy ellenpróba mindenkit meggyőzhet arról, hogy mennyivel kevesebb szenet kell ennél az eljárásnál fogyasztani és hogy mennyivel kevesebb igy a kiadás. Ez a nyitja annak, hogy mind több háziasszony alkalmazza épen most, kizárólag a Persil mosást. Olyan mosási rendszer ez, amely a legnagyobb fokban egyszerü és kényelmes, emellett — ami ma különösen fontos — a mosást az elképzelhető legolcsóbbá és leggazdaságosabbá teszi!

— **Karácsonyi ajándékul a Magyarság Évkönyve**, kb. 400 oldalnyi terjedelemben jelenik meg, s a gazdag szépirodalmi részen kivül tartalmazni fogja mindazokat a részeket, amelyekre az intelligens magyar középosztálynak szüksége van a mindennapi életben. Külön megkelt emlitenünk a „Rádió lexikon" a „Szakácskönyv" és „A magyar középosztály jóléte és életszinvonala" cimü részeket, melyek mindegyike hasznos és érdekes tanulmány. Az évkönyv értéke 200.000 korona, csak annyi példányban nyomják ahány előfizető van, miért is célszerü, hogy a minden tekintetben elsőrangu, intranzigen keresztény nemzeti irányu lapra a Magyarságra még ma előfizessen a kiadóhivatalnál, Budapest, VIII. József-körut 5.

— **Kilényi-koncert.** Dohnányi Ernő véleménye szerint Kilényi Edvard a világ egyik legnagyobb zongoratalentuma. Ennek legfényesebb bizonyitéka az, hogy tanitványának elfogadta, dacara annak, hogy évek óta nem vállalt el növendéket. Igy Kilényi Edi ma az egyetlen tanitványa a nagy mesternek. Debreceni hangverse ye január 8., városi zeneiskola. Zenekőri tagoknak 25 százalék kedvezmény. Jegyek Mediusznál kaphatók.

— **Állandó kiállitás** fényképészeti ujdonságokból dijtalanul megtekinthető Berzéki fotobörze Piac-utca 38. bent az udvarban.

— **Budapestre utazók figyelmébe.** A háromnegyed évszázados multra visszatekintő Semler cég karácsonyi occassiós vására a szokottnál nagyobb siker jegyében folyt le. E világszerte elismert előkelő pozicióju cég üzletének és raktárainak dus választékát rövid időre meghosszabbitott alkalmi vásár keretében tovább árusitja, hogy a karácsonyi ünnepek előtt Budapestre felutazni nem tudó közönsége is részesülhessen a páratlan kedvezményü vásárlásban. Ezen meghosszabbitott ocassios eladás, amely a Semler cég főüzletében (Budapest, Bécsi-utca 7. szám) folyik, legelső sorban a karácsonyi vásár nagy forgalma folytán felhalmozódott minden méretü legkitünőbb minőségü férfi és nőiszövet maradekok kerülnek páratlanul mérsékelt áron eladásra. A cég vidéki vásárlói a legfigyelmesebb soronkivüli kiszolgálásban részesülnek.

Intelligens egyéneknek kihordásra. ben otthonra elsőrendü kézi kosár kapható: Peterfia 16. az udvarban.

— **Thaisz papirüzlet** Piacz-utca 14. Bika szállodával szemben megnyilt. Telefon 489.

— **Képeskönyvek**, mesekönyvek, társasjátékok legnagyobb választékban Böhm Ferenc könyv- és papiráruhasában, Bika-szálloda mellett.

— **Karácsonyi és ujévi** ünnepekre legolcsóbban beszerezhetők aranyozók, ezüstözők és mindennemü szobapadlólackok Neumann Nándor festékkereskedésében Csapó-utca 8.

— **Könyvujdonságok.** Nagy Sándor: Álmodás, versek, Gulácsy Irén: Fekete vő egények, Suranyi: Szörnyeteg II, Katalin carnő, Csathó: Lelnyok, anyák, nagyanyák, Kalmárcshey Irén: Szakácskönyv Ezen könyvek kaphatók Antalfy József könyvkereskedésében.

— **Szemüvegek receptre és anélkül, hőmérők, látszerek legolcsóbban Nagy Kálmán látszerésznél Piac-utca 30. szám.**

— **Fényképezőknek** célszerü és olcsó ajándéktárgyak Berzéki fotobörze Piac-utca 38, bent az udvarban.

Nagy Szilveszter estély
az
Arany Bika disztermében
fél 10 órai kezdettel, közkivánatra

vidám nótaestje
Teljesen uj müsorral:
FRATER LORÁND
a legnagyobb magyar dalkölto
válogatott régi, vig dalokkal. Magyari Imre zenekarának kiséretével.
BOROS KLÁRI
a m. kir. Operaház müvésznője
ROLLY SISTERS
RUBINYI TIBOR
a Kiraly szinház müvésze
és a Csokonai-szinház legjobb müvészei.
Konferál: FORRÓ PÁL.
Előadás alatt egy uj angol gramofon és 1 üveg pezsgő lesz a közönség között ingyen kisorsolva.
Müsor után tánc reggelig.
Nagy szépségverseny. (Dijak: estélyi ruha, arany karóra, estélyi cipő)
elencei tombola.
Charleston verseny — Tánc ruletti
Helyárak:
15—60 ezerig (minden adóval)
Páholyjegyek egész éjjel érvényesek.
Táncjegy (adóval) 25 ezer.
Jegyek kaphatók Méliusz könyvkereskedésében. Telefon 2—70.

— **A vér felfrissitése** céljából ajánlatos néhány napon át koran reggel egy pohár természetes „Ferenc József" keserüvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi Ferenc József-viz használatát, mert ez szabályozza a béimüködést, erősiti a gyomrot, javitja a vért, megnyugtatja az idegeket és ezáltal uj életerőt teremt. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban, füszerüzletekben.

— **Tükörgyártás, kirakatok tükrözése, autók csiszolt üvegezése** Sipkovits, Szív-u. 5—15. Telefon 3—56.

— **Legszebb** *és legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak, karácson fad szek legolcsóbb beszerzési forrása Csáthy Ferenc rt. egyetemi könyvkereskedés, Piac u. 8.*

— **Tekintse meg Kozmann** müterem legujabb képkollekcióját Piac-utca 44.

Karácsonyi és ujévi ajándéknak
alkalmas áruk nagyon olcsón beszerezhetők
Szabó Jenőné
rőfös- és divatárudájában
Szent Anna 1. szám alatt.

PALOCAY
FEST, MOS, TISZTIT
PLISSIROZ, GUVLIROZ
KÁLVIN-TÉR 5. BATTHYANY-U. 26
Uj fióküzlet Hunyadi-utca 15. Mühelytelep Honvéd-utca 9/F.
Telefon 1080.

Haas Lipót
Linoleum és szőnyegáruháza
Ferenc József ut 58. sz.
Telefon 9 63.
Függönyök
müvészies kivitelü gyönyörü mintákban több száz ablak érkezett 1 drapériával K 110, 135, 175 és minden árban.
Padlólinoleumok
óriási választékban m² ként K 82, 100, egyszinü sima m² ként K 95-től
Viaszkos vászon
minden szélességben.
Futószőnyegek
K 28, 36-tol minden szélesség ás és minőségben.
200/300 cm. nyirott szőnyeg
gyönyörü mintákban
K 1250 és minden árban
ÁRAK EZER KORONÁKBAN.

Takaritson Vampyr Porszivóval
Telefon 14—11. Kérjen dijtalan bemutatást! Telefon 14—11

SZINHAZ

Az „Aranyrózsa“

Ifj. Szele György és Szathmáry Endre uj daljátéka

A karácsonyi szinházrovat elején, hadd adja most kezünkbe a tollat a meghatottság szelid, igaz öröme és a boldog büszkeség, mikor elsőnek számolhatunk be két igazi, vérbeli magyar tehetség alkotásáról, melyet nem is olyan sokára egészen bizonyosan a magyar szinházak egyik legnagyobb sikeres a magyar szinpadi irás diszeként fognak elkönyvelni. Mikor a közönség, a szinházak a napi sajtó egyaránt a magyar szinház és szinpad válságáról beszéltek, mi azon kevesek — vagy sokak — közé tartoztunk, akik merészen, szent meggyőződéssel mertük hirdetni, hogy nincs szinházi krizis, csak csőd szélén álló üzlet és a magyar szinházi kultura ma is él, ma is megvan azoknak az uj, fiatal egészséges, termékeny lelkü magyar szerzőknek munkáiban, akiket még egyelőre nem enged szóhoz jutni a pesti szinházi klikk, de akik egyszer mégis csak meg fogják teremteni a magyar szinpad, a dráma és zene gyönyörüséges reneszánszát. Kétszeres öröm tehát számunkra, ha beszámolhatunk egy oly munkáról, amely kétségtelenül magában hordja ennek a hatalmas megujhodásnak csiráját, mint Szele György pompás, remekbe készült magyar daljátéka, amelyhez a Csokonai-szinház kiváló, országosan ismert karnagya Szathmáry Endre irt minden tekintetben méltó muzsikát.

Az „Aranyrózsa“, mert ez a darabnak a cime, egy tiszta, mély költői lélek gyönyörüséges alkotása. Igazi magyar mese felékesitve annak minden himes, virágos szépségével, megtöltve a finom tiszta poézis üde harmatos illatával s tele a szinpad-kivánta tarka mozgalmassággal, lüktető drámai erővel. A témát a török magyar világból vette Szele György s két ifju lélek szerelmes históriája mögött szinesen, tarkán elevenednek meg a darab alakjai, élükön a két életet élő amazon királynővel, ennek udvarával, papucsos, kaftános töröjeivel s mindezt kitünően teszi változatossá a sok pompás epizódfigura, amelyekben a nép mesék egészséges, derüs, tiszta és igazán magyar alakjait látta és stilizálta meg az iró. Mindezt pedig bevonta a népies humornak azzal a derüs, ragyogó csillogásával, amely Jókainál, Mikszáthnál és Gárdonyinál finomult csak oly irodalmivá, mint az ő pompás daljátékában. — Végezetül ha mindezekhez hozzávesszük ennek a mesének nagyszerü, sajlékony és mindenek kifejezésére alkalmas kristálytisztán magyar és költői nyelvezetét, nyugodt lélekkel állapithatjuk meg, hogy az „Aranyrózsa“ folytatása lesz a János vitézzel és a Gül Babával sajnálatosan megszakadt szinpadi müfajnak s egyben minden tekintetben méltó társa leszen e két feledhetetlen szépségü daljátéknak.

Szele György pompás librettójához megtalálta azt a zeneszerzőt, aki konzsentálitással alkotja ma is a szebbnél szebb zeneszámokat. Ez pedig Szathmáry Endre a Csokonai szinház kitünő karnagya, számos nagysikerü opera, operette kivételes tehetségü komponistája, akinek értékes muzsikája még hatalmas mértékben fogja növelni, ennek az egyébként is rendkivüli szerencsés találkozásnak sikerét. Szathmáry Endre a világos intellektus tiszta látásával és a müvészember istenáldotta megérzésével mélyedt bele az eléje adott szövegkönyvbe. A zenéhez, hogy teljesen stilszerü maradhasson, a kor magyar és török vonatkozásu témáit használta fel. Magyaros irányu, de nehezebb fajsulyu muzsikát irt az „Aranyrózsához“, hatalmasan, egységesen felépitett finálékkal, modern szinhatásokkal. A zenéből már csak a hangszerelés előtti utolsó simitások hiányoznak s mint a librettóban ugy az Aranyrózsa zenéjében is a sziv, a müvészi lélek pompás szava csendül meg igaz szépséggel.

A darabot tudomásunk szerint már elfogadta a Csokonai-szinház, ahol közelesen elő is adják, de egészen bizonyos, hogy a magyar elménék, szivnek és léleknek ez a remek alkotása széttöri a helyi kereteket s olyan országra szóló sikert arat, amelyet valóban megérdemel Szele György és Szathmáry Endre. (*mars*)

A Csokonai-szinház müsora:

Szombat délután: Noszty fiu esete Tóth Marival
Szombat este: Cirkuszhercegnő bérletszünet.
Vasárnap délután: Akácfavirág.
Vasárnap este: Cirkuszhercegnő bérletszünet
Hétfő: A) bérlet Szent Johanna (Shaw premier)
Kedd: B) bérlet Szent Johanna
Szerda: C) bérlet Szent Johanna
Csütörtök: D) bérlet Szent Johanna

Mozgószinházak közleményei:

Szombat — Vasárnap

Vigszinház

„Nicsevo“ (A tenger rabjai). Drama egy tengeralattjáró hajón 9 fejezetben. Egy kedves utóboi idők legszebb filmprodukcióinak, izgalmas, egzotikus nagyvilági történettel, rendkivül érdekes epizodokkal és az elsülyedt tengeralattjáró nem mindennapi látványosságával. A filmen já szo szinészek tökéletesek, a felvételi pedig Kelet szépsége ben gyönyörködtet. A közönség a legnagyobb ovációban részesitette e filmet. Megelőzi: Gaumont Híradó és „Csendélet Marokkóban.“

Apollo

Vigezt! „Ne igasd magadat!“ a zseniális Harold Lloydnak legjobb burleszkje 6 felvonásban. Amit az egészséges humor csak adhat, mindén meg van ebben a vigjátékban. Budapesttel egyidejüleg jelenik meg, hol a bemutatón a lehető legnagyobb sikert aratta. Megelőzik: „Trambulinjó parti“. „Botosinálta bajnok“, „Sicc és Ámor“ bohózatok.

Uránia

Szombaton, karácsony első napján: „Az erdőszeleány“. Világhirü operette 10 felvonásban, a főszerepekben Lia Mara és Harry Liedtke. Ezt a vagtelenül bajos filmet nemcsak az eredeti kedves meséje tette népszerüvé, hanem a főszereplőknek utolérhetetlen müvészete is. Megelőzi: „Lakodalom a mi utcánkban, a legkülönlegesebb bogár“ bohózat.

Vasárnap, ünnep másodnapján: Két sláger egy előadásban: I. „A titokzatos sheriff“. Cowboy történet 6 fejezetben, a főszerepben a közkedvelt Tom Mix. II. „Népitélet“. Vadnyugati történet 6 fejezetben, a főszerepben Buck Jones. A természet és férfiasság szeretete tessi ezt a két filmet közkedveltté.

Hétfő — Kedd

Vigszinház: „A számüzött herceg“ 7 felvonásban, a főszerepben Normann Kerry és Beregi Oszkár. Megelőzik: „Arthur és a feltékenység“ és a „Póruljárt uzsorás“ bohózatok.

Apollo: „Az ördögcirkusz“. Verőfényes tarkakép a vándoréletből, amely szokatlanságánál fogva mindig érdekel, a főszerepben Norma Shearer. Megelőzik: „Kedélyes társaság“. „Halló Hollywood!“ és „Sicc a büvéssinas“ bohózatok.

Meteor-mozgó

Szombaton, karácsony első napján: „Bölcsődal“. Az anyai szivre: génye. Főszerepben Yane Novak. — Vasárnap, karácsony másodnapján, „Kékvérüek“ (Az ifjuság diadala) Az ifjuság és a szerelem diadala Főszerepben Virgina Valli és Eugen O'Brien. És a kitünő kisérő müsorok. Előadások mindkét napon három órától.

UJ! Megnyilt! UJ!

„CONCORDIA“

faipari és temetkezési vállalat

DEBRECEN, SIMONYI-UT BÁRCZY-UTCA 3/b

Gyárt: Mü- és tömegbétorokat, fakoporsókat nagyban és kicsinyben szolid árakon.

Modern gépeinken famegmunkálás óránként 60.000 korona.

A

Mohai Ágnes Forrás

minden modern háztartás hygienikus ivóvize, amely ugy magában, mint borral keverve egyaránt élvezhető. Kapható minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben

Főlerakat

Debrecen és vidéke részére

Kontsek Géza K. r. t.

BIRÓ RUHAFESTŐ

plisszérozása és guvlérozása áll a legjobban.

Bika-udvar és Péterfia-u. 30

Minden eddigit felülmul az idei nagy karácsonyi vásár

KORNFELD

uri divatházában

Arany Bika épület

Telefon 765

Mélyen leszállitott árak:

	Koronatól
Férfi fehér és szines ing két gallérral — —	78.000
Férfi la gyapju kalap — — —	80.000
Férfi selyem velourkalap —	175.000
Férfi és női Pullover tiszta gyapju — — —	175.000
Férfi selyem nyakkendő reklámár — — —	20.000
Férfi és női selyem nyaksál —	39.000
Férfi és női gyapju mellény	150.000
Férfi és női zsebkendők 5--6--	10.000
Férfi soknik minden szinben	6.500
Férfi divat soknik — — — —	20.000
Férfi hosszu harisnyák — —	30.000
Női harisnyák la flor — — —	28.000
Női selyem harisnyák — —	28.000
Férfi és női divat ernyők —	110.000
Gyermek la patent harisnya	7.500
Férfi és fiusapkák — — — —	25.000
Férfi és női meleg keztyü —	28.000

Frackingek, külföldi börkeztyük, piamakülönlegességek és összes uri divatcikkek szenzációs olcsó árban!

Mielőtt ajándékot vásárol saját érdekében cselekszik, ha vételkényszernélkül felkeresi

KORNFELD

URI DIVATHÁZAT

Debrecen, Bika épület

Minden vevő ajándékot kap

RENDKIVÜLI LESZÁLLITOTT KARÁCSONYI ÁRAK!

Gyermekcipő
35 ezer koronától
Női cipő, magas szám, jó minőség
190 ezer koronától
Női fél füzős és pántos
160 ezer koronától
Férficipő jó minőség
220 ezer koronától
Férfi barna bagarla
275 ezer koronától
Férfi halinacsizma erős bagariabőrrel magasan boritva
350 ezer korona

ALFÖLDI CIPŐÜZEM
Piac-utca 72. szám
Werner Sándor mellett

DEBRECENI KÖLCSÖNÖS SEGÉLYZŐ-EGYLET
:: MINT SZÖVETKEZET ::

Alakult 1884-ben.
Kihelyezett tőke 12½ milliárd
Tagjainak száma 12.000

A szövetkezet
pengő heti befizetésekből
alakitott évtársulati könyvecskéivel 4 év alatt
tőkét gyüjthet
magának vagy családjának

Takarékbetétek
előnyösen kamatoztatnak

Tagjai részére kedvező
kölcsönök
folyósitása.

Ha venni, vagy eladni akar, ha állást keres, a HAJDUFOLD hirdetéseinek biztos az eredmény

APROHIRDETESEK

Lakás

Két szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakást keresek a tavasui i őtől átlandó lakásul, esetleg kőseli kertségben is. Magas lakbért fizetek. Cim a kiadóhivatalban. 1037

Egy utcai butorozott szoba azonnal vagy január elsejére kiadó villanyvilágitással. Homok utca 38. 34

Központban négyszobás utcai szép lakás, fürdő-, cseléd és előszobákkal olcsó lakbérrel lelépéssel átadó. Cim a kiadóban. 47

Azonnal átadó két utcai szoba, előszobával. Szent Anna 23 Ugyanott utazó bundát eladó 44

Teljesen különálló egyszoba és előszobából álló elegánsan butorozott garzonlakás kiadó. Csapó-utca 39. 43

Házi delegért pinceszoba gyermektelen házaspárnak kiadó. Egyetemalom utca 6. 42

Butorozott szoba 2 urnak kiadó. Varga utca 6, 36

6 szobás modern lakás kiadó. Hunyadi-utca 17 29

Garnitúrát
Óber hordótételekben eladó. Miklós-utca 21. 17

Hajszerek nyolcszázerről, matrácok négyszázerről részletre is. Kitünő munka Gaál kárpitosnál Piac 40 1334

Zamatos házi ebor, az ünnepekre literenként 24-én, pénteken kilenc óratól négyig. Poroszlay-ut 53. 26

Fajborok és fajalma, saját termés, 21. évi szomorodni nő palackozva 21.000, 23. évi edes 16.000 nyitott edényben fellitertől felfelé Arany János 30. 27

Ebor, saját termésü, literenként is tizenötezer korona. Baross utca 20 35

Nemethy József fényképész Szent Anna u 11. Jutányosan készit mindenremü fényképeket. 773

45000 Felvágott tölgy hasábfa használtva József Király herceg utca 6 sz. 1 em. d u 1—3 óráig 32

Takarektüzhelyek majolikás, diszes, egyszerübb kivitelben nagyválasztékban, raktáron minden árban. Használtak is. Miklós utca 18 Biharynál. 37

Földbirtokbérlet Biharban 130 kat holdas buzatermő föld épületekkel, Hock iroda Szent Anna négy 11

Frakk, szmoking és zsakett
kölcsönzőintézet
Végh, Vár-utca 2.

A valódi **AMERIKAI** tengeri-
négyzetbeültetőgépek
ismét kaphatók kizárólag
Ráhmer Sándornál
Debrecen, Piac-utca 43. Telefon 962
Bächer--Melichar hirneves elte és vetőgépgyárak **„Cormick“**
petroleumtraktorok
kizárólagos képviselője

Szoboszlói gyógyforrásvizet
házhoz szállit Polgár J. fuvarozási vállalat. Megrendelhető Bika-sör csarnok, Pintér ékszerésza (Tiszapalota) és 14—49. telefonon.

FRANK JÓZSEF ÉS TESTVÉRE
Még Debrecen és környéke uri közönségének régi, elismert, megbizható
szabócége,
hol mérték után finom angol szövetekből a legujabb szabásu ruhák készülnek **szolid árak mellett.**
Különleges bundaszövetek nagy választékban!
Piac u. 63 Telefon 1073

Debrecen sz. kir. város Világitási Vállalata

Gyártelepünkön kaphatók:

Békebeli gázkoksz mázsánkint	90.000 korona
Waggontételekben	85.000 korona
Kátrány kicsiben kilónként	2.500 korona
Kátrány hordóvételnél	1.500 korona

Házhoz fuvarozás mázsánként 4000 korona és forgalmi adó

A kokszttüzelés tiszta, szagtalan, füst és korommentes, sokkal kiadósabb, sokkal olcsóbb akár a fatüzelés!

Városi üzletünkben olcsó gáz és villamos berendezések, javitások, csilláros lámpák, rádióalkatrészek, felszerelt kész rádiókészülékek kaphatók. Költségvetés dijtalan, megtekintésnél vétel nem kötelező!

Gyári szám 74 TELEFON Városi üzlet 90

Házi mulatságokon tánchoz zongorázom. Cim a kiadóban 21

Kapualja piacével árusitásra kiadó. Kossuth utca 16

BIRÓ
fest, tisztit mos
Bika-udvar és Péterfia 80

Kereslet

Derecskei róm. kath. kör könyvtára kiegészitésére jó karban levő használt könyveket keres. Megkeresés Kath. Kör elnöksége Derecske.

Házvezetőnőt, ki a háztartás minden ágában jártas, keresek vidékre. Cim a kiadóban 39

Szakácsnő jó bizonyitvánnyal felvételik. Szt Anna 9 I. 1. 40

Eladás

Gyöngyszemek szabadkézből, esetleg részletfizetésre is eladók. Értekezhetni a Tiszántuli Mezőgazdasági Rt. nál Kossuth utca 8. 1370

Kétnyilas szőlő a Bocskay-kertben kétszobás nyaralóval eladó. Cim a kiadóban 7

Ebor, saját termésü, nagyban és literenként eladó. Szoboszlói-ut 11/a 28

Női téli kabát olcsón eladó Vigkedvü utca 14 31

Fényezett női irógéppel és kis gömbölyü asztal eladó. Bethlen utca 18. szám, utcai lakás. 33

Hatszáztizennégy négyszögöles telek minden melléképületekkel. Padlózott szobaju ur: családi házzal eladó. Kaba, Baross-utca 6 8 h. sz. 41

Üvegszekrény (Vitrir) diófa berakásos, eladó Marothy u ca 3 38

Bundá uj, vasuti sötétkék eladó. Cim a kiadóban 46

Eladó földbirtok. Halápon a vasuti állomás mellett 10, 13, 23 holdas barna homok. Hock iroda Szt Anna négy 109

Átadó lakások: Bethlen-utcán 2 szobás, Piac utcán 3 és 4 szobás Lakása eladását gyorsan közvetitem, Hock lakásiroda Szent Anna négy 108

Házhoz eladás: Nagyállomás melletti Egyletkert u cán és Károly Ferencz József-uti vasnál Vételár 12 hónap alatt kamatmentesen fizetendő Hock birtokiroda Szent Anna négy 110

Eladó házak: Kossuth- és Hatvan modern 6 szobás családi ház.
Simonyi-uton és Tisztviselőtelepen modern 5 szobás villa
Hunyadi utcán értékes két üzlettel 4 0 millió.
Teleky utca 73. számu értékes ház nagy udvarral 2 0 millió.
Csapó-utca 56 szép modern szobával, üzlettel jutányosan
Arany János- és Rákóczi utcán 4 szobás modern ház.
Szív utca 10 bérház 220 milliő.
Tompa dihely utca 10. öt szobával 140 millio.
Lorántffy utca 3 két szobával 95 millió.
Honvédtemető-utca 27. nagy telekkel 120 millió.
Nyíl utca 114 szép alápincézett ház 130 millio.
Ezenkivül kisebb-nagyobb Bázak.
Kizárólagos megbizott HOCK JÓZSEF vármegyei t. főjegyző birtokirodája Szent Anna négy Telefon 14—76. 107

Eladó lakatosberendezés házzal együtt Meliusz-tér,

Alkalmi tétel. Károly Ferenc József uton negyszobás családi ház tizenötezer pengőért, Kandia-utcán egy bérház hétezer pengőért eladó. Aczel utca 37. sz. ház nagy gyümölcsössel, istállóval hétezer pengő. Hitó iroda, Széchényi-utca 55 80.

Saját érdeke, mielőtt
butorait
beszerezné, okvetlenül keresse fel a
ref. püspöki bérpalotában
Lefkovits butorárúházát
Kedvező fizetési feltételek. Olcsó árak

Kereskedők! Iparosok! Gyárosok!

Adómérlegét elkészíti, könyvelését rendbehozza, bankfolyószámláját felülvizsgálja és órakönyvelést minden időben jutányos árért vállalvolt revizor. Vidékre is kimegy.

Maday, Lorántffy-utca 19. sz. alatt

PRIMA **POROSZSZÉN**

SALGÓTARJÁNI ÉS BARNASZÉN valamint

szárazbükk és tölgytüzifa

azonnali szállításra legolcsóbban beszerezhető

Bartha tűzifa és szénlelepén Debrecen, I.-potály-u. 3/b. Telefon 7—85.

Feuermann Bernát

bőröndös

Debrecen, Piac-u. 44.

ASBESTCEMENT TETŐFEDŐPALA

gyári áron kapható kedvező fizetésre is

BULYOVSZKY

pala- és cseréptetőfedő vállalata Rákóczi-u. 6

Poloska

sváb, tetű, patkány, egér és mindenféle férgek irtására legjobb a NÁNÁSSY-féle szabadalmazott FÉREGIRTÓSZER, amelyel felelősséggel és megbízhatóan vállalja a féregirtást és lakások vizsgálását helyben és vidéken. Poloska és féregirtósser kapható

Nánássy István

Debrecen, Kossuth-utca 47 sz.

Zsirosszóda

szappanfőzéshez a legerősebb fokban, garantált minőségben, nagyon olcsón kapható Stern festékárúlatében Piac-u 10. a Bikával szemben, győződjön meg saját érdekében egy vételnél

---

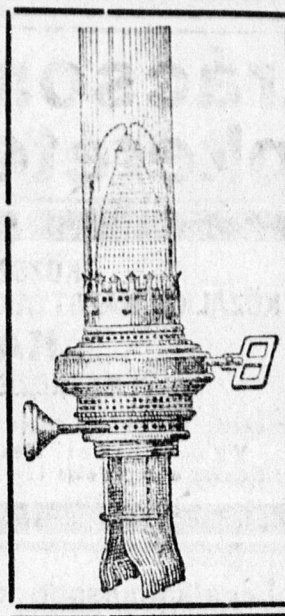
Száraz tüzifa

porosz kőszén, salgótarjáni kőszén

Legjobb borsodi kőszén m|m-ként hasasszallitva 42.000 korona

Grünfeldnél

Csapó-utca 16. Telefon 982.

Meglevő lámpáit

szerelje fel nappali fényt adó

KRONOS

petroleum izzófény égővel.

Alkalmas minden 15‴ lámpára, de alkalmazható kisebbitő illetőleg nagyobbitó csavarral 11‴ és 20‴ lámpára is. Fényereje 80 gyertyafény. Egyszerű kezelés, üzembiztos, robbanás mentes.

Egy teljes égő izzóharisnyával és üveggel együtt — — — — — — — — — K 200.000
Egy tartalék izzóharisnya — — — — K 12.000
Egy nagyobbitó csavar 11‴ lámpához — K 10.000
Egy kisebbitő csavar 20‴ lámpához — K 10.000

Ab Budapest, utánvéttel a csomagolást és portót önköltségi áron számoljuk.

METEOR VILÁGITÁSI ÉS OLAJ-KERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, X Ceglédi-utca 11.

Nemzeti Hitelintézet

Részvénytársaság

debreceni fiókja Kossuth-utca 7. szám

Alaptőke és tartalékalap 2,500.000 pengő

Telefonszám 350

Főintézet: Budapest, VI. Vilmos császár-ut 2é. szám

Az első nagy országos intézet, mely hazánk keresztyén nemzeti alapon álló ujjászületéooo sét munkálja közgazdasági téren. ooo

Elfogad

betéteket (könyvecskékre, folyószámlára) legelőnyösebb kamatozás mellett.

Kölcsönt

nyujt ház- és földingatlanokra, értékpapirokra és árukra.

Bankszerü és tőzsdei megbizásokat

elfogad és legelőnyösebben lebonyolit. Idegen pénzeket, értékpapirokat vesz, elad és közvetit. Bankutalásokat legelőnyösebben eszközöl.

Fióktelepek:

Abony, Balassagyarmat, Békéscsaba, Budapest I., VIIII., IX. kerület, Budapest vidéki, Debrecen, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Jászárokszállás, Kaposvár, Kecskemét, Kiskunhalas, Kispest, Kisujszállás, Mezőtur, Miskolc, Nyiregyháza, Paks, Sátoraljaujhely, Szarvas, Szeged, Gyula, Szentes, Szolnok. Törökszentmiklós, Veszprém, Zalaegerszeg.

Első rangu kárpitosmunkát készit *SZABÓ JÓZSEF Varga-utca 1. sz.* (Szent Anna sarok) Berzsely fotelek, garniturák, hencserek nagy választékban

---

RISKÓ BÉLA

angol és francia női divatterme GAMBRINUS-PASSAGE

Mérsékelt árak!

SOFFŐR

vizsgára szakszerüen műhelygyakorlattal. KISS gépműhely és soffőriskolája készit elő díjtalan állásba helyezéssel Erzsébet u. 2

Tearumok

ikrök, gyümölcspálinkakülönlegességek, asztali borok kimérve, tosségvégyborok, aszuk palackozva, konyak finomitott szesz és mindenféle csemegiek

legolcsóbb árban

kitünő minőségben beszerezhetők a

„Szilágyságl"

szeszkereskedés kicsinybeni eladási osztályában **Csapó-utca 7. sz.**

Lőrincz Szőnyegüzem

Szoboszlói-ut 11/B

megóv, javit, tisztit!

FESTEK minden szinre! Börkabátokat, szőrmeket és mindennemü ruhákat. Vegyileg tisztitok, mosok. Fehérneműeket hófehérre, tükörfényes ingek, gallérok. — Vidékieknek posta utján gyorsan, pontosan intézem el.

Libándy András Péterfia-utca 4

Nem titok többé

hogy a valódi

Talizmán sósborszesz

a legbiztosabb hatásu, legerősebb és legolcsóbb egészségápoló házisser.

Kapható mindenütt!

Gyártja Dr SZELÉNYI ÁRPÁD vegyészeti müvei DEBRECEN.

Próbaüveg 13500. Középüveg 38000. Nagyüveg 75000 korona.

Ifjusági iratok.

ALKALMI AJÁNDÉKTARGYAK

Zeneművek.

TUDOMÁNYOS ÉS SZÉPIRODALMI KONYVEK NAGY VÁLASZTÉKBAN

Csáthy Ferenc egyetemi könyvkereskedés

Irodalmi vállalat részvénytársaság Ferenc József-ut 8.

Telefon 2-96.

Fiókok: Budapest, I. Krisztina-körut 133. szám és Mátészalka.

Papiráruk -- Rajzszerek -- Irószerek -- Iskolai füzetek -- Irodai és bankkönyvek

legolcsóbb beszerzési forrása.

Divatlapok. Bel- és külföldi folyóiratok. Hirdetések és előfizetések felvétele az összes lapok részére.

Kopott bőrgarniturák festését

vagy bármilyen bőrből készült tárgyat fest speciál bőrfestékkel

Köhler kárpitos Piac-u. 40

Kölcsönpénzek után legnagyobb kamatot fizet ma a negyedévszázad óta fennálló Nagy Lajos

Áru- és Ingatlanforgalmi vállalat

törvényszékileg bejegyzett cég

Veres-u. 9. szám alatt levő irodája.

KAMATOK ELŐRE FIZETVE!

Legkisebb összeg, melyet fölvesz 1 millió korona.

A Nagy Lajos iroda fizet:

3 havi lekötés mellett 1 százalékot
6 havi lekötés mellett 1 és fél százalékot és
1 évi lekötés mellett 2 százalékot havonként.

Magasabb kamatot venni nem lehet és nem szabad, mert az már uzsora és büntetendő!

Szenzációsan

Téli kabát szálgallérral 1,000.000 K

Barnabőrkabát 1,300.000 K

Fekete bőrkabát 1,200.000 K

Strapa kabát rövid 500 000 K

Olcsó

Strapa öltöny 500 000 korona

Lengyel nadrág 280.000 K

Átmeneti kabát szőrmegallérral 1,000.000 K

Szőrmés mikádó 950.000 K

„HAJDÚSÁGI“

RUHAÜZLET

DEBRECEN, PIAC-UTCA 67. SZ. ALATT

Szénsavval telitett **ÉVA** vizet igyunk!!

Megrendelhető:

Márkus Jenőnél, Hatvan utca 22. Telefon 14.

Karácsonyra

brilliáns, gyémánt ékszert, aranyláncot, jegygyűrűt, ezüst tárcát, finom zsebórákat

olcsón nagy választékból vásároljon

Pintér ékszerész órásnál

Piac-utca 18 szám Tisza-palotában

Karácsonyra képkereteket

olaj és fényképekre legolcsóbban és legszebben készít **Homoródi Jenő** Rákóczi u. 8. sz. Telefon 11 54

KÖZSZOLGÁLATI
KÖZALKALMAZOTTAK NEMZETI SZÖVETSÉGE
„KANSZ“
TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

gyász esetén egyszerű és díszes temetéseket a legolcsóbban eszközöl.

Városi üzlet: Hatvan u. 15. Telefon 10—05.
Telep: Kölcsey u. 9. Telefon 11—88, ahol temetések szintén felvétetnek.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék a

„PROTOS“ porszívógép

Kapható

SESZTINA LAJOS vasnagyk. kereskedésében DEBRECEN Telefon 6. szám.

NŐI ÉS FÉRFI KALAPOK

legolcsóbban beszerezhetők

MÁGOLCSAI NAGY MIHÁLYNÁL

Színházi útjáró.

Mindennemü szerelési anyagok

villamos házi készülékek, különleges ujdonságok nagy raktára. Villamos reklámtáblák, automaták pislogó reklámkörték

Simon Jenő József kir. herceg-u. 1. sz.

Közvetlenül a Bika-fürdő bejárata mellett.

Legszebb és legalkalmasabb

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak:

VADÁSZ és flobert fegyverek, vadászati felszerelések.
ALPACCA evőeszközök és disztárgyak.
HÁZTARTÁSI és konyhafelszerelési cikkek.
KORCSOLYÁK
nagy választékban a legolcsóbb árakon.

Ne mulassza el kirakatainkat megtekinteni!!

Tóth Gyula vasnagykereskedésében

Debrecen Városház-épület. Telefon 29

DEBRECENI ÜVEGKERESKEDELMI R.-T.

DEBRECEN, RÓZSA-UTCA 2. SZ.

Üveg, porcellán, lámpa, diszmüáruk, háztartási cikkek, képkeret és táblaüveg nagyraktára

o o o

Menyasszonyi és alkalmi

ajándéktárgyak

óriási választékban.

o o o

Olasz festők reprodukciós olajnyomásu képei nagy választékban kaphatók!

Ajánl dusan felszerelt raktárából

PORCELLÁN étkező-, teás, kávés és üveglikőr-, boros, vizes, uzsonna készleteket;

CHINAEZÜST tál, állvány, virágtartókat:

ALPACCA evőeszközt;

ALUMINIUM, zománc, bronz faj. (tűzállóedények);

HITELESITETT vendéglői sörös, boros, pálinkás üvegek;

TÁBLAÜVEGET (ornament, szines, mintázott üveg és tükör) minden méretben.

AUTOMOBIL FORD

újabb tipusu karosszériával, továbbá Renauld, Puch, Mercedes négy- és hatszemélyesek 18-tól 60 millió korona árban

eladók.

Telefon 901. Erzsébet-utca 20.

Műasztalosok Szövetkezete

Budapest, IV. Vigadó- ér 1. sz.

(Esetőtt Kristóf-tér 2.)

Teljes lakásberendezés a legegyszerűbbtől a leggazdagabbig elsőrangu kivitelben

Gazdák, Szállitók, Fuvarosok

általában fogattartók figyelmébe ajánlom a már sokak által kipróbált, előnyös, olcsó, általányrendszerü vállalkozásomat, melyet már egy hónaptól kezdve is vállalok méltányos feltételek mellett.

Használt kocsikat, óraka gazdasági eszközöket veszek, eladok, cserélek.

A landó raktár száraz anyagból készült kerekek és egyéb kocsialkatrészekből.

Patkolási munkálatokat elsőrangu szakemberrel végesteiek.

Kelemen Imre

kerékgyártó és kovács

Böszörményi ut 48. (Saját ház)

Hó- és sárcipő

szakszerü javitása

Nagy müszerésznél

Simonffy-utca 16. Telefon 668. sz.

MEDGYASZAY

ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS

DEBRECEN, ERZSÉBET-UT 26

Alapittatott 1900-ik évben.

Elvállalok:

Épületvasalásokat, kerítéseket, sirrácsokat, tornyos és asztali tüzhelyeket.

Megrendeléseket ugy helyben mint vidékre személyes felügyelet mellett teljesitek!

VÉNUS

KOZMETIKAI INTÉZET

Eltávolit szeplőt, pattanást, májfoltot, mitesseri, orr- és kézvörösséget. Hajszálakat arc, mell és karról. — Szeplőkenőcs kapható.

Széchenyi-utca 16. sz.

„ALFA"

VILLAMOSSÁGI ÉS ERŐÁTVITELI VÁLLALAT

József kir. herceg-u. 1.

Vigszinház mozgó bejárata mellett

Telefon 8—95

Villamos világitási, csengő- és rádióberendezéseket és javitásokat szakszerüen és legolcsóbban készitünk. Elfogadunk bizományba, esetleg megveszünk mindenemü a villamos szakmába tartozó alkatrészeket, u. m. használt csillárok, telefon, vasaló, rezsó, rádió stb.

Mindenfele bel- és külföldi

szén

koksz, tojásbrikett,

Tüzifa

bük- és tölgy csontszáraz minőségben.

Retorta bükfaszén kicsinyben és nagyban házhoz szállitva is

Gabányi Sándor Utóda

Debrecen legrégibb cégénél a legolcsóbb napi áron beszerezhető

Csapó-u 28. Telefon 4-49.

! Tévedtünk !

Csikorgó hidegre számitottunk és óriási raktárt rendeztünk be

férfi, fiuruhákból, téli kabátokból

Készleteink apasztása végett elhatároztuk, hogy árainkat leszállitjuk és pedig kapható:

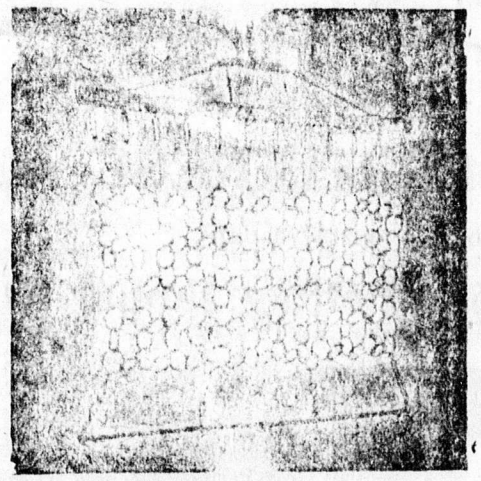
Fekete téli kabát . . .	900.000 K-tól kezdve
Férfiöltöny	650.000 K-tól kezdve
Rövid téli kabát	560.000 K-tól kezdve
Sötét kék kamgarn öltöny	750.000 K-tól kezdve

!!! Kérem a cégre ügyelni !!!

Magyar Ruhaipar

Debrecen legnagyobb férfi, fiuruhaáruháza

Bika szálló épületben.

BAGI ES TÁRSA

KABA

GÉPGYÁRA ÉS HENGERMALMA

Telefon 5 Sürgönyeim: Bagi Kaba

Alapitva 1897. évben.

Szállit mindenfélé gazdasági gépeket, átalakit magánjárókká locomobilokat, készit géplakatos, rézöntő, kazán és autogénhegesztőmunkákat.

Malomhengerek csiszolását és rovátkolását a legolcsóbb árért.

KUTFURÁSI VÁLLALATA

teljes szavatossággal készit uj ártézi kutakat bár ily mélységre, végez próbafurásokat és elapadt ártezi kutak rendbehozását.

„Case" és amerikai traktorok képviselete

Képek izléses keretezését

szakszerüen, pontosan, legolcsóbban készitik

BLATTNER GYULA

az ország legrégibb épületüveges, képkeretező, porcellán szaküzlete

Tel. 4—68. **fennáll 1801 év ó a.** Tel. 4—68.

Nagy Karácsonyi és Ujévi Vásár. Olcsó árak!

Alapitva 1868. évben | Haláleset alkalmával forduljunk bizalommal | *Telefon nappal 103* *Telefon éjjel 60*

Gebauer Károly és Társa

temetkezési vállalatához KOSSUTH-UTCA 2. sz.

Városház-épület), mert ez a cég ugy a város, mint a vidék legrégibb ilynemü vállalata. Figyelmes és minden a fájdalom egyhitésére kiterjedő kiszolgálás — Halottszállitásokat (exhumálásokat) az ezzel kapcsolatos **magán és hivatalos eljárásokat** ugy a belföld mint külföldön vállalja. — Temetési igények a polgári társadalomtól a főuri osztályig megfelelően teljesittetnek

Sodronyágybetétek

összecsukható vaságyak, mosdók, kályhaellenzők, lábtörlők, asztalitáshelyek, stb jutányosan beszerezhető

OTTÓ lakatosnál

Rákóczy-utca 13.

Poloskairtást

vállalok felelősséggel helyben és vidéken **vegyészmérnök** vezetésével.

Szücs Imréné

Debrecen, Baross utca 4. sz.

SZABÓ ÉS

ZENGEWALD

UTÓDA

NAGY JÓZSEF SZENT ANNA-UTCA 8

: NAGY :

KARÁCSONYI VÁSÁRT RENDEZ

mélyen leszállitott árakon.

SELYEMÁRUK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Maradékok fél árban

Karácsonyra

mielőtt

„Gramophon"-t

venne, menjen el hallgatásra meg vételkényszer nélkül a „His Master Voice" világmárkás gramophon gyár gépeit

SZENDRŐ

hangszer- és gramophon raktárába,

BATTHYÁNY-UTCA 22

Művész és táncslemezek nagy választékban kaphatók, valamint **ELECTROLA** zsebgramophon és más nyártmányu gramophonok

Takaréktüzhelyek

uj és használt legolcsóbb árakon.

Ugyanoda javitást is vállalok.

Nagy István tüzhelykészitő

Széchenyi-utca 6.

Tisztviselők! Munkások!

Hajó és olcsó ruhában akarnak járni okvetlenül keressék fel a

TEGDES KÁROLY UTÓDA

c é g e t

Csapó-u. 8. szám alatt

ahol a következő rendkivül kedvező árban vásárolhatnak:

Férfi hosszu téli kabát szálgallérral— — —	700000 K-tól
Férfi átmeneti kabátok	500000 K-tól
Fiu téli kabát — —	350000 K-tól
Férföltönyök— — —	380000 K-tól
Fiuöltönyök — — —	300000 K-tól

Öltönyök méret után 450.000 K-tól.

Kedvező részletfizetési feltételek !!

ÜDVÖZÖLJÜK A PENGŐT!

ÚJ PÉNZEGYSÉGÜNK MEGJELENÉSE ALKALMÁBÓL

áruházunk összes osztályaiban

hétfőtől, január 3.-ától — hétfőig, január 10.-éig

HÉT PENGŐNAPOT RENDEZÜNK

E napokon összes osztályaink nagyszámú különösen olcsó és jóminőségű cikket hoznak forgalomba

1, 3, 5 ÉS 10 PENGŐS EGYSÉGÁRAKON

E cikkek felsorolása e lap újévi számában következik

Corvin
ÁRUHÁZ
Budapest
VIII. Blaha Lujza tér 1–3.

nyomatott a Magyar Nemseti Könyv- és Lapkiadóval. nyomdájában Debrecen, Ferenc József-u. 59. — Kiadja a Magyar Nemseti Könyv- és Lapkiadóvállalat